

11

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד ראש הממשלה

משרד המבחן ומז

1999-2000

מס. תיק מלא 9585/13

מחלקה גינה / צמחייה

Seven Star Diary® junior 1999

owner: ד"ר חפ"ב
 DOB: 11.31.81
 address: 218 - 47 - נשר
90942
 tel: 02-8932666
 fax: 02-8932666
 business address: 90940
 business DOB: 11.31.81
~~02-8932666~~
~~02-8932666~~
 tel: 050-750652
 fax: 050-750652

In case of emergency please notify: במקרה חירום כן
 name: ד"ר חפ"ב
 DOB: 11.31.81
 address: 218 - 47 - נשר
 phone: 050-750652

tel: 050-750652
 bloodgroup: OT
 medical notes: 4361023
2824520
6975142

יומני "סבן סטאר" בע"מ

7000000 000 00000000 00000000 00000000

Seven Star Diaries Ltd

7000000 000 00000000 00000000 00000000

Printed in Israel

If found please return to owner. Finder will be reimbursed.
 מוצא יתן זה מדבקת והחזיר לבעליו כל המצא יחולק

January

Wk	S	M	T	W	T	F	S
52							
1	3	4	5	6	7	8	9
2	10	11	12	13	14	15	16
3	17	18	19	20	21	22	23
4	24	25	26	27	28	29	30
5	31						

February

Wk	S	M	T	W	T	F	S
5							
6	1	2	3	4	5	6	7
7	8	9	10	11	12	13	14
8	15	16	17	18	19	20	21
9	22	23	24	25	26	27	28
10	29						

March

Wk	S	M	T	W	T	F	S
6							
7	1	2	3	4	5	6	7
8	8	9	10	11	12	13	14
9	15	16	17	18	19	20	21
10	22	23	24	25	26	27	28
11	29	30	31				

April

Wk	S	M	T	W	T	F	S
13							
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14	15	16	17
16	18	19	20	21	22	23	24
17	25	26	27	28	29	30	

May

Wk	S	M	T	W	T	F	S
17							
18	2	3	4	5	6	7	8
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17	18	19	20	21	22
21	23	24	25	26	27	28	29
22	30	31					

June

Wk	S	M	T	W	T	F	S
22							
23	1	2	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30					

July

Wk	S	M	T	W	T	F	S
25							
26	1	2	3	4	5	6	7
27	8	9	10	11	12	13	14
28	15	16	17	18	19	20	21
29	22	23	24	25	26	27	28
30	29	30	31				

August

Wk	S	M	T	W	T	F	S
31							
32	1	2	3	4	5	6	7
33	8	9	10	11	12	13	14
34	15	16	17	18	19	20	21
35	22	23	24	25	26	27	28
36	29	30	31				

September

Wk	S	M	T	W	T	F	S
35							
36	1	2	3	4	5	6	7
37	8	9	10	11	12	13	14
38	15	16	17	18	19	20	21
39	22	23	24	25	26	27	28
40	29	30					

October

Wk	S	M	T	W	T	F	S
39							
40	1	2	3	4	5	6	7
41	8	9	10	11	12	13	14
42	15	16	17	18	19	20	21
43	22	23	24	25	26	27	28
44	29	30					

November

Wk	S	M	T	W	T	F	S
44							
45	1	2	3	4	5	6	7
46	8	9	10	11	12	13	14
47	15	16	17	18	19	20	21
48	22	23	24	25	26	27	28
49	29	30					

December

Wk	S	M	T	W	T	F	S
48							
49	1	2	3	4	5	6	7
50	8	9	10	11	12	13	14
51	15	16	17	18	19	20	21
52	22	23	24	25	26	27	28
53	29	30	31				

בא תשרי תש"ס
שישי
השקעה רבה

FRIDAY 1

October 1999

Day 275 L 90

Wk S M T W T F S

2 SATURDAY

כב תשרי תש"ס

שבת

Simchat Torah (Jew.)

זמרת שמח

39					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓

0 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Your mouth may be small, but you can still have
a big mouth. - Peter Sirius -

Wk S M T W T F S

Day 276 L 89

October 1999

כב תשרי תש"ס

ראשון

3 SUNDAY

39					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓

0 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

יום קולנוע - אדם ואני. (ס'ר: 15)

גמלון כלות

שלם - נאמר אסתר אלקים

Beauty is perhaps a certain sort of ugliness
which becomes us.

October 1999

Day 277 - 88

S M T W T F S

4 MONDAY

כד תשרי תש"ס
שני

39					1	2
40	3	+	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓

6 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Man is the father of the thought.
- Alexander Pope -

October 1999

Day 278 - 87

S M T W T F S

כה תשרי תש"ס
שלישי

TUESDAY 5

39					1	2
40	3	4	+	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓

6 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Love covers many infirmities. Aversion uncovers them.

October 1999

Day 279 - 86

Wk S M T W T F S

6 WEDNESDAY

יום תשרי תש"ס

רביעי

29					1	2
30	3	4	5	6	7	8
31	10	11	12	13	14	15
1	17	18	19	20	21	22
2	23	24	25	26	27	28
3	29	30				

✓

6 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

חלון

היום

The less one does, the less time one has.

- J.V. Tennen -

October 1999

Day 280 - 85

Wk S M T W T F S

29					1	2
30	3	4	5	6	7	8
31	10	11	12	13	14	15
1	17	18	19	20	21	22
2	23	24	25	26	27	28
3	29	30				

יום תשרי תש"ס

חמישי

THURSDAY 7

✓

7 ✓

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

חלון

A woman's tongue is a sword she never allows to rust. - Chinese proverb -

October 1999

Day 281 - 84

Wk 5 M T W T F S

8 FRIDAY

כח תשרי תש"ס

ששי

38					1	2
39	3	4	5	6	7	8
40	10	11	12	13	14	15
41	17	18	19	20	21	22
42	24	25	26	27	28	29
43	31					

✓

6 ✓

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

של חתונה
אולי חתונה
אולי חתונה

If you want to know a man, study his library.

October 1999

Day 282 - 85

Wk 5 M T W T F S

38					1	2
39	3	4	5	6	7	8
40	10	11	12	13	14	15
41	17	18	19	20	21	22
42	24	25	26	27	28	29
43	31					

כח תשרי תש"ס

שבת

בראשית

SATURDAY

9

✓

6 ✓

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

של חתונה - חתונה

You must be doubly careful with an old vase.
- Brazilian proverb -

October 1999

Day 283 - 82

W T S M T W T F S

10 SUNDAY

ל' תשרי תש"ס
ראשון

39							1	2
40	3	4	5	6	7	8	9	
41		11	12	13	14	15	16	
42	17	18	19	20	21	22	23	
43	24	25	26	27	28	29	30	
44	31							

✓

6 ✓

אסא לויאל - אסא לויאל
 03-6975195
 050-658235

4.30

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

W T S M T W T F S

Day 284 - 83

October 1999

11 MONDAY

א' תשרי תש"ס
שניCalendar Day (12/14)
Holidays (2/25)

39							1	2
40	3	4	5	6	7	8	9	
41	10	11	12	13	14	15	16	
42	17	18	19	20	21	22	23	
43	24	25	26	27	28	29	30	
44	31							

✓

6 ✓

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

אסא לויאל - אסא לויאל

ies don't need a holiday. Why do we see them
 on the beach? - English proverb -

Choose your love and love your choice.
 - English proverb -

October 1999

Day 283 - 80

W T T F S

12 TUESDAY

ב חשון תש"ס
שלישי

39					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

80

אני יודע נכון עם ג'מל
הכל מה שחשבו

ג'מל

אני יודע נכון עם ג'מל

70

אני יודע נכון עם ג'מל

אני יודע נכון עם ג'מל

My taste is very simple: I am always satisfied
with the best. - Oscar Wilde -

October 1999

Day 284 - 79

W T T F S

ב חשון תש"ס
רביעי

WEDNESDAY 13

39					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

אני יודע נכון עם ג'מל
(אני יודע נכון עם ג'מל)

אני יודע נכון עם ג'מל
אני יודע נכון עם ג'מל

30

אני יודע נכון עם ג'מל
אני יודע נכון עם ג'מל

אני יודע נכון עם ג'מל
אני יודע נכון עם ג'מל

The symphony of our life is composed from the
themes of our youth. - Peter Sinus -

October 1999

Day 287 - 78

Wk S M T W T F S

14

ד' חשוון תש"ס

THURSDAY

חמישי

36					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓						0 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

October 1999

Day 288 - 79

Wk S M T W T F S

15

ה' חשוון תש"ס

שישי

FRIDAY

36					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓						0 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

Chocolate tastes nice, mustard tastes nice how
nice chocolate must taste with mustard!

One good turn deserves another.
- Old Dutch proverb -

October 1999

Day 291, 74

W T S M T W T F S

18 MONDAY

ח חשון תש"ס

שני

39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	10	11	12	13	14	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24	25	26	27	28	29	30
44	31						

✓

0 ✓

סו

מחנה גדול

דבריו, מ-5, מלאכה

היה

המקל הזה בלע

A civil servant is someone who finds a problem to every solution.

October 1999

Day 292, 75

W T S M T W T F S

ט חשון תש"ס

שלישי

TUESDAY 19

39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	10	11	12	13	14	15	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24	25	26	27	28	29	30
44	31						

✓

0 ✓

היה זהו מחנה גדול
 מחנה גדול
 מחנה גדול

במחנה גדול - 50 מיליון מיליון

13³⁰

יחסים בין המלך והמלכה
 המלך והמלכה

המלך והמלכה
 המלך והמלכה

The nearer to the king, the nearer to the gallows - Danish proverb.

October 1999

Day 293, 72

W T S M T W T F S

20

WEDNESDAY רביעי

יום חשון תשרי

39							1	2
40	3	4	5	6	7	8	9	
41	10	11	12	13	14	15	16	
42	17	18	19	20	21	22	23	
43	24	25	26	27	28	29	30	
44	31							

7	✓						6	✓
---	---	--	--	--	--	--	---	---

1 המחנה - 18.5 - 18.5

9

10 בקום אס האג - 15.15

11

12

1

15 אס קאזי - 15.15

3

4 מבטאים

6

7 15.15 - מבטאים

8 אס האג - 15.15

9

10 המחנה - 15.15

11

Life's never too short for politeness.

October 1999

Day 294, 71

W T S M T W T F S

39							1	2
40	3	4	5	6	7	8	9	
41	10	11	12	13	14	15	16	
42	17	18	19	20	21	22	23	
43	24	25	26	27	28	29	30	
44	31							

יום חשון תשרי

חמישי

THURSDAY 21

7	✓						0	✓
---	---	--	--	--	--	--	---	---

1 המחנה - 15.15

9

10 אס האג - 15.15

11

12

1

2 אס האג - 15.15

3

4 אס האג - 15.15

5

6 אס האג - 15.15

7

8 אס האג - 15.15

9

Some people have difficulty in ending when they are finished. - Otto Weiss -

October 1999

Day 298 - 70

Wk S M T W T F S

22 FRIDAY

יום חשון תש"ס

שני

יום הזכרון לצבא רבן

30					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓						6 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Poverty is not possessing little but not
possessing much. - Antipater -

Day 299 - 69

October 1999

Wk S M T W T F S

יום חשון תש"ס

שבת

לרץ

SATURDAY 23

Public Holiday Egypt

30					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓						6 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Our desires more often stem from jealousy than
from needs. - Jean de Boisson -

October 1999

Day 297 - 68

Wk - S M T W T F S

24 SUNDAY

יד חשון תש"ס
ראשון

United Nations Day

30	1	2				
31	3	4	5	6	7	8
40	9	10	11	12	13	14
41	15	16	17	18	19	20
42	21	22	23	24	25	26
43	27	28	29	30	31	

✓	✓
---	---

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

One never knows what one can do without until
one tries. - F.P. Adams

Day 276 - 67

October 1999

Wk - S M T W T F S

סו חשון תש"ס
שני

MONDAY 25

Labour Day (N. Zealand)

30	1	2				
40	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14
42	15	16	17	18	19	20
43	21	22	23	24	25	26
44	27	28	29	30	31	

✓	✓
---	---

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

One can best judge a person by judging his
prejudices. - Peter Syrus

October 1999

Day 287 - 68

Wk S M T W T F S

24 SUNDAY

יד חשון תש"ס
ראשון

United Nations Day

✓	0 ✓
---	-----

7
8
9 ג' חשוון
10 ח' חשוון (בניקולא)
11
12
1 תמוז
2
3
4
5
6
7
8

October 1999

Day 288 - 67

Wk S M T W T F S

סו חשון תש"ס
שני

MONDAY 25

Labour Day (N. Zealand)

✓	0 ✓
---	-----

7
8
9
10
11
12
1
2
3
4
5
6
7
8

One never knows what one can do without until
one tries. - F.P. Adams -

One can best judge a person by judging his
prejudices. - Peter Syrus -

October 1999

Day 299 - 66

Wk S M T W T F S

26 TUESDAY

יום חשון תש"ס
שלישי

National Holiday Austria

38					1	2
39	3	4	5	6	7	8
40	10	11	12	13	14	15
41	17	18	19	20	21	22
42	24	25	26	27	28	29
43	31					

✓						6 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Getting to work on it is always the most difficult part about any job.

October 1999

Day 300 - 67

Wk S M T W T F S

יום חשון תש"ס
רביעי

WEDNESDAY 27

39					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

✓						6 ✓
---	--	--	--	--	--	-----

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Repenting nothing is the beginning of all wisdom.
- Ludwig Borne -

October 1999

Day 301 - 64

W T T F F S

28

THURSDAY

יום חשון תש"ס

חמישי

30					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

7	✓					0 ✓
---	---	--	--	--	--	-----

אכסר אביון - אכסר כוהן

אכסר אביון

נאסר הנכסר אכסר אביון

יגמר ח"י

050-242288

0436998, א.י.

062220890

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

נאסר אכסר

October 1999

Day 302 - 65

W T T F F S

29

FRIDAY

יום חשון תש"ס

שישי

30					1	2
40	3	4	5	6	7	8
41	10	11	12	13	14	15
42	17	18	19	20	21	22
43	24	25	26	27	28	29
44	31					

7	✓					0 ✓
---	---	--	--	--	--	-----

נאסר אכסר אביון - אכסר כוהן

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

נאסר אכסר אביון

The man who most needs advice is usually the one to appreciate it the least.

Many people only read in order to avoid having to think. - Lichtenberg -

October 1999

Day 323 - 62

30

SATURDAY

כ חשון תש"ס

שבת

א"ח

ש	ק	ר	ג	ד	ה	ו	ז
						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	*	
30	31						

✓	0 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Be the master of your deeds and not their slave.
- Thomas a Kempis -

Day 324 - 63

October 1999

31

SUNDAY

א חשון תש"ס

ראשון

Halloween

ש	ק	ר	ג	ד	ה	ו	ז
						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	
31							

✓	0 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

היום נכנס יום הדין.
א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. יא. יב. יג. יד. טו. טז. יז. יח. יט. כ. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל.

היום נכנס יום הדין.

Success depends on always carrying on again in good heart after a set-back.

November 1999

Day 326 - 99

Wk S M T W T F S

2 TUESDAY

כז חשון תשס"ט

שלישי

Election Day (U.S.A.)

1	✓	6	✓
---	---	---	---

7 באור' הולצמן - אלוני חסדא לטמנים

8 זמאן בתוך קו

9 זרפ"ל - עקס - נחמה ויזל - קינא

10 צ"ס מינאל אדון - שאן וילסאן 30

11 יצא לה 12 סינקין אסרית

12 אשכנזי בן

3 30 פברואר בין עסקי יום' ורבי

6 55 266-050 יום' נחמה

55/2 מרצה - ביהמ"ד - חתונה

7 03-0910835

050-230566

Man has his fancy to prepare him for reality.
- Ceet Buddingh -

Day 327 - 99

November 1999

Wk S M T W T F S

49 1 2 3 4 5 6

49 7 8 9 10 11 12 13

49 14 15 16 17 18 19 20

49 21 22 23 24 25 26 27

49 28 29 30

כז חשון תשס"ט

רביעי

3 WEDNESDAY

1	✓	6	✓
---	---	---	---

7 קרי אולף - אשכנזי

8 ביהמ"ד - אשכנזי - אשכנזי

9

10

11

12

3 45 אשכנזי - אשכנזי - אשכנזי

4 יום' קינא

5

6 00 ביהמ"ד - אשכנזי

7 חתונה - אשכנזי

Even death is not for free because its price is
life itself. - Russian proverb -

November 1999

Day 308 - 57

Wk S M T W T F S

4 THURSDAY

כה חשוון תש"ס

חמישי

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓ 6 ✓

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

November 1999

Day 309 - 58

Wk S M T W T F S

ס חשוון תש"ס

ששי

FRIDAY 5

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓ 6 ✓

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

Secrets entrusted to paper are, without protection,
- Ubbo-Denk Hakholt -

Hate hurts the hater more than the hated.

November 1999

Day 310 - 55

Wk 5 M T W T F S

6 SATURDAY

כז חשוון תש"ס

שבת

ח' ישראל

Lailat al Miraj (Muslim)

	✓		0	✓
7				
8				
9				
10				
11				
12				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Many a man thinks he is patient when, in reality, he is indifferent.

November 1999

Day 311 - 56

Wk 5 M T W T F S

כח חשוון תש"ס

ראשון

SUNDAY 7

	✓		0	✓
7				
8				
9				
10				
11				
12				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

חג חנוכה

יום ג' חנוכה

יום ג' חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

חג חנוכה

Someone often says, "I am the parent of success."

November 1999

Day 112 - 51

W T S M T W T F S

8 MONDAY

כט חשוון תשס"ט

שני

49	1	2	3	4	5	6
40	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓ 0 ✓

8:30 - התבטלות - הנהגה / הנהגה10 - הנהגה - הנהגה / הנהגה

9969400

12 - 050-331378

2:00

הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה

הנהגה

הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה

Strong men don't need to use strong talk.

W T S M T W T F S

Day 113 - 52

November 1999

ל חשוון תשס"ט
שלישי

9 TUESDAY

49	1	2	3	4	5	6
40	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓ 0 ✓

הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה

הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה

הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה
 הנהגה / הנהגה

Cheaters cheat themselves most of all.

November 1999

Day 314 L 51

Wk. S M T W T F S

10

א כסלו תש"ס

WEDNESDAY רביעי

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓	0 ✓
---	-----

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

Your arrow will fly higher if you aim at a target that's above your head.

Wk. S M T W T F S

Day 315 L 52

November 1999

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

ב כסלו תש"ס

חמישי

THURSDAY 11

Veterans' Day (U.S.A.), Remembrance Day (CDN)

✓	0 ✓
---	-----

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

Forgiveness is not weakness but strength.

November 1999

Day 316 - 49

W L S M T W T F S

12 FRIDAY

ד' כסלו תש"ס

שניש

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓	6 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Handwritten notes on the left page:

- 9: גן-בליון / סגור-בליון
- 12: דפדף

Poetry has no rules. Poetry dances to the time of the moment. - Hugo Claus -

W L S M T W T F S

Day 317 - 48

November 1999

ד' כסלו תש"ס

שבת

SATURDAY

13

חולות

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓	6 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Handwritten notes on the right page:

- 12: וזה בגלל

A city is something you love only when you leave it behind. - Jos Daelman -

17
Dael

November 1999

Day 118 - 47

W L S M T W T F S

14

SUNDAY

ה כסול תש"ס

ראשון

Accession of HM King Hussein (Jordan)

1	✓	0	✓
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

A man's voice is his second face.

- Gerard Bauer -

W L S M T W T F S

Day 119 - 48

November 1999

ה כסול תש"ס

שני

MONDAY 15

1	✓	0	✓
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

The road to success is always under construction

17
Dec

November 1999

Day 324 ~ 41

Wk 5 M T W T F S

20 SATURDAY

יא כסלו תש"ס

שבת

אמא

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

	✓		0 ✓
7			
8			
9			
10			
11			
12			
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

One always listens to people with money.
- Chinese proverb -

Wk 5 M T W T F S

Day 325 ~ 40

November 1999

יב כסלו תש"ס

ראשון

21 SUNDAY

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

	✓		0 ✓
7			
8			
9			
10			
11			
12			
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

Only those without sense of shame should feel
ashamed. - Chinese proverb -

November 1999

Day 328 - 39

Wk S M T W T F S

22 MONDAY

יום כסלו תש"ס

שני

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓	0 ✓
---	-----

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Wk S M T W T F S

Day 327 - 38

November 1999

Love resembles the moon: if it doesn't grow, it gets smaller. - Portuguese proverb

There's no worse fault in business than indecision.

10
Date

November 1999

Day 328 - 37

W T M T W T F S

24

כז כסלו תש"ס

WEDNESDAY רביעי

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12 13
46	14	15	16	17	18	19 20
47	21	22	23	24	25	26 27
48	28	29	30			

✓

6 ✓

915

10:30

050-378633

06-6528987

א"ס רבין - ברין סלון

א"ס רבין

צ'בינוב - חבני ורדימ ברין

במלון 14

08-8588830 (ב)

051-966573

20-6:10

6:30-8:00

8:00-9:00

8:00 פינוי חבני ורדימ ברין

א"ס רבין

Proud people rather lose their way than ask the way. - Charles Churchill

W T M T W T F S

Day 329 - 38

November 1999

זכ כסלו תש"ס

חמישי

THURSDAY 25

Thanksgiving (U.S.A.)

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12 13
46	14	15	16	17	18	19 20
47	21	22	23	24	25	26 27
48	28	29	30			

✓

6 ✓

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

המקור - ברין סלון

November 1999

Day 130, 15

WS S M T W T F S

26 FRIDAY

יום כסלו תש"ס

שישי

48	1	2	3	4	5	6
49	7	8	9	10	11	12
50	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30

✓

0 ✓

It is better to be slow than premature.

Day 131, 14

November 1999

WS S M T W T F S

יום כסלו תש"ס

שבת

SATURDAY

27

ושלח

✓

0 ✓

The seeds of discord give such sour and bitter fruits. - Vandel -

17

Dec

November 1999

Day 332 - 33

W T M T W T F S

28 SUNDAY

יט כסלו תש"ס
ראשון

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

✓	0 ✓
---	-----

7	
---	--

8	
---	--

9	30
---	----

10	
----	--

11	
----	--

12	30
----	----

1	
---	--

2	
---	--

3	350
---	-----

4	
---	--

5	
---	--

6	
---	--

7	
---	--

8	
---	--

9	
---	--

10	
----	--

Real living means meeting others.

W T M T W T F S

Day 333 - 32

November 1999

49	1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12
51	13	14	15	16	17	18
52	19	20	21	22	23	24
53	25	26	27	28	29	30

כ כסלו תש"ס
שני

29 MONDAY

✓	0 ✓
---	-----

7	
---	--

8	
---	--

9	
---	--

10	
----	--

11	
----	--

12	
----	--

1	
---	--

2	
---	--

3	
---	--

4	
---	--

5	
---	--

6	
---	--

7	
---	--

8	
---	--

9	
---	--

10	
----	--

11	
----	--

12	
----	--

A fool will always succeed in finding another fool to admire him.

17
Dec

November 1999

Day 314 - 31

W T S M T W T F S

30 TUESDAY

כא כסלו תש"ס
שלישי

44	1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18
47	19	20	21	22	23	24
48	25	26	27	28	29	30

8:30 ✓
שמואל אבא - סיוע סיוע
יעקב אבא

10:00
052-433836

037631066.s
דניאל רותם

דניאל רותם
דניאל רותם

7:30
דניאל רותם
דניאל רותם

Everyone has a weakness for his own shortcomings.

- Cees Buddingh

W T S M T W T F S

Day 315 - 30

December 1999

49	1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12
51	13	14	15	16	17	18
52	19	20	21	22	23	24
53	25	26	27	28	29	30

כא כסלו תש"ס
רביעי

WEDNESDAY 1

Independence Day (Germany)

7:30
דניאל רותם
דניאל רותם

7:30
דניאל רותם
דניאל רותם

Our thoughts correspond more to our personality than our deeds.

17 Dec.

December 1999

Day 340 - 25

שב שבת

6 MONDAY

כח כסלו תש"ס

שני

Public Holiday Finland

ג' חסכה

✓

בכח (מכא) 'ס' / 22

מכח (מכא) 'ס' / 22

מכח (מכא) 'ס' / 22

It is better to ignore an insult than to take revenge for it. - Seneca -

שב שבת

Day 241 - 24

December 1999

כח כסלו תש"ס

שלישי

ד' חסכה

TUESDAY 7

✓

✓

45
11 45
12 45
13 45
13-5693383

Reading is to the mind what exercise is for the body. - Sir Richard Steele -

17 Dec.

December 1999

Day 142 - 23

Wk S M T W T F S

8

WEDNESDAY

כט כסלו תש"ס

רביעי

Immaculate Conception

ז' חסנה

✓	8	✓
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		
0		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Handwritten notes on page 8:

- 11/47
- 1500 - 1530
- 1530 - 1545
- 1545 - 1550
- 1550 - 1555
- 1555 - 1560
- 1560 - 1565
- 1565 - 1570
- 1570 - 1575
- 1575 - 1580
- 1580 - 1585
- 1585 - 1590
- 1590 - 1595
- 1595 - 1600
- 1600 - 1605
- 1605 - 1610
- 1610 - 1615
- 1615 - 1620
- 1620 - 1625
- 1625 - 1630
- 1630 - 1635
- 1635 - 1640
- 1640 - 1645
- 1645 - 1650
- 1650 - 1655
- 1655 - 1660
- 1660 - 1665
- 1665 - 1670
- 1670 - 1675
- 1675 - 1680
- 1680 - 1685
- 1685 - 1690
- 1690 - 1695
- 1695 - 1700
- 1700 - 1705
- 1705 - 1710
- 1710 - 1715
- 1715 - 1720
- 1720 - 1725
- 1725 - 1730
- 1730 - 1735
- 1735 - 1740
- 1740 - 1745
- 1745 - 1750
- 1750 - 1755
- 1755 - 1760
- 1760 - 1765
- 1765 - 1770
- 1770 - 1775
- 1775 - 1780
- 1780 - 1785
- 1785 - 1790
- 1790 - 1795
- 1795 - 1800

It's never too late to take a right decision.

- Quintilian -

Wk S M T W T F S

Day 143 - 22

December 1999

ל כסלו תש"ס

חמישי

THURSDAY

9

ז' חסנה

Start of Ramadan (Muslim)

✓	9	✓
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		
0		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Handwritten notes on page 9:

- 11/47
- 1500 - 1530
- 1530 - 1545
- 1545 - 1550
- 1550 - 1555
- 1555 - 1560
- 1560 - 1565
- 1565 - 1570
- 1570 - 1575
- 1575 - 1580
- 1580 - 1585
- 1585 - 1590
- 1590 - 1595
- 1595 - 1600
- 1600 - 1605
- 1605 - 1610
- 1610 - 1615
- 1615 - 1620
- 1620 - 1625
- 1625 - 1630
- 1630 - 1635
- 1635 - 1640
- 1640 - 1645
- 1645 - 1650
- 1650 - 1655
- 1655 - 1660
- 1660 - 1665
- 1665 - 1670
- 1670 - 1675
- 1675 - 1680
- 1680 - 1685
- 1685 - 1690
- 1690 - 1695
- 1695 - 1700
- 1700 - 1705
- 1705 - 1710
- 1710 - 1715
- 1715 - 1720
- 1720 - 1725
- 1725 - 1730
- 1730 - 1735
- 1735 - 1740
- 1740 - 1745
- 1745 - 1750
- 1750 - 1755
- 1755 - 1760
- 1760 - 1765
- 1765 - 1770
- 1770 - 1775
- 1775 - 1780
- 1780 - 1785
- 1785 - 1790
- 1790 - 1795
- 1795 - 1800

A memory that cannot forget is a big ordeal.

- Gaby Vanden Berghe -

37

Dec.

December 1999

Day 346 - 19

Mo	Tu	We	Th	Fri	Sa	Su
40	1	2	3	4		
41	5	6	7	8	9	10
42	11	12	13	14	15	16
43	17	18	19	20	21	22
44	23	24	25	26	27	28
45	29	30	31			

12 SUNDAY

ג טבת תש"ס
ראשון

1	✓		✓
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			

בחדר הילדים מ' יום' נ' נ'

קרן נ' נ'

אמיר

בחדר הילדים

ש. נ' נ'

Mo T Tu W Th F S

Day 347 - 18

December 1999

Mo	Tu	We	Th	Fri	Sa	Su
46	1	2	3	4		
47	5	6	7	8	9	10
48	11	12	13	14	15	16
49	17	18	19	20	21	22
50	23	24	25	26	27	28
51	29	30	31			

ד טבת תש"ס
שני

MONDAY 13

1	✓		✓
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			

30

-P. N. /

Fashion is made by men and women are made by fashion. - Jean de Boisson -

Some people become aggressive for fear of being afraid. - Victor Cherbulev -

December 1999

Day 382 - 13

Wk S M T W T F S

16 THURSDAY ד' סבת תשי"ס
חמישי

46							
49	1	4	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Day of Reconciliation (South Africa)

1	✓	✓
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		

אקדמיה קולנועית
סניף - נחל צור

(ג) 06-6395475

(ד) 04-8550060

Wk S M T W T F S

Day 381 - 14

December 1999

ח' סבת תשי"ס
שני

FRIDAY 17

46							
49	1	2	3	4	5	6	7
50	8	9	10	11	12	13	14
51	15	16	17	18	19	20	21
52	22	23	24	25	26	27	28

1	✓	6 ✓
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		

Poetry is the rebellion of man against that what
he is. - James Branch Cabell -We use officials but can never count on them.
- Dutch proverb -17
Dec.

December 1999

Day 352... 18

W T T F F S S

18 SATURDAY

יום שבת תש"ס

שבת

שנ

48				1	2	3	4
49	1	4	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Day 353... 19

December 1999

W T T F F S S

יום שבת תש"ס

ראשון

יום * בסבת

SUNDAY 19

48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	*	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Museums are cemeteries of art.

- Alphonse de Lamartine -

Being just to others requires being honest with yourself. - Rousseau -

December 1999

Day 156 - 9

W T M T W T F S

22 WEDNESDAY י"ב סבב תשי"ט
רביעי

46	1	2	3	4		
49	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16
51	17	18	19	20	21	22
52	23	24	25	26	27	28

✓	✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Swift speakers are usually slow thinkers.
- Jonathan Swift -

December 1999

Day 257 - 8

W T M T W T F S

23 THURSDAY י"ג סבב תשי"ט
חמישי

46	1	2	3	4		
49	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16
51	17	18	19	20	21	22
52	23	24	25	26	27	28

✓	6	✓
7		
8		
9		
10		
11		
12		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Only when you have given up, you have been
conquered. - Princess Juliana -

23
Dec

December 1999

Day 358 - 7

Wk S M T W T F S

24 FRIDAY

יום סבת תש"ס
שישי

40			1	2	3	4
41	5	6	7	8	9	10 31
42	11	12	13	14	15	16 17 30
43	18	19	20	21	22 33	*
44	24	25	26	27	28	29 32

Christmas Eve

✓	✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

A large city means loneliness.
- Greek proverb -

December 1999

Day 359 - 8

Wk S M T W T F S

יום סבת תש"ס
שבת
ו'ת

SATURDAY 25

Christmas Day

45			1	2	3	4
46	5	6	7	8	9	10 31
47	11	12	13	14	15	16 17 30
48	18	19	20	21	22 23 34	*
49	24	25	26	27	28	29 32

✓	0 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

As many languages someone speaks, so many times
is he a man. - Charles V -

December 1999

Day 360 - 5

Wk S M T W T F S

26 SUNDAY

יום סבת תש"ס

ראשון

48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	+	27	28	29	30	31	

Boxing Day

✓	6 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Only a great spirit dares to have a simple style.

- Sørensen -

Day 361 - 4

December 1999

Wk S M T W T F S

יום סבת תש"ס
שני

MONDAY 27

48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	+	28	29	30	31	

✓	6 ✓
7	
8	
9	
10	
11	
12	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Older men declare war. But it is youth that must fight and die. - H. Hoover -

28 Dec.

December 1999

They 362 ± 3

W E A M T W T F S

28 TUESDAY י"ט סבט תש"ס
שלישי

48						
49	1	4	7	8	9	10
50	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23
52	24	25	*	28	30	31

	✓	
7		
8		
9		
10		
11		
12		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

Freedom proves itself as it is being realized.
- Jean-Paul Sartre

20
13

W A S M T W T F S

Day 363 12

December 1999

כ טבת תש"ס
רביעי WEDNESDAY 29

48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	+	10	11	

A blank sheet of graph paper with a grid pattern. The top edge has a header area with a checkmark on the left and the number "6" followed by another checkmark on the right. The left margin contains numbers from 7 to 8.

G Anger makes the weak strong.
- Ovid -

19
The

~~1010
 46
 155.28
 32150~~

~~7-9/6-2~~

~~6435383~~

~~052-674239~~

~~70150~~

~~1010~~

~~7-9/6-2~~

~~121
 155.28
 32150~~

~~1010~~

~~6435383~~

~~052-674239~~

~~70150~~

File-13-11

Gov. and State

WWW.INFO.GOV.IL

Info. Sec.

WWW.MOF.GOV.IL

Min. of Foreign Affairs

WWW.MOD.GOV.IL

Min. of Defense

חגי ישראל לשנת תשנ"ט-תש"ס (1998-1999)

תשנ"ט	תש"ס
א' ראש השנה	א' ראש השנה
ב' ראש השנה	ב' ראש השנה
ג' ראש השנה	ג' ראש השנה
ד' ראש השנה	ד' ראש השנה
ה' ראש השנה	ה' ראש השנה
ו' ראש השנה	ו' ראש השנה
ז' ראש השנה	ז' ראש השנה
ח' ראש השנה	ח' ראש השנה
ט' ראש השנה	ט' ראש השנה
י' ראש השנה	י' ראש השנה
יא' ראש השנה	יא' ראש השנה
יב' ראש השנה	יב' ראש השנה
יג' ראש השנה	יג' ראש השנה
יד' ראש השנה	יד' ראש השנה
טו' ראש השנה	טו' ראש השנה
טז' ראש השנה	טז' ראש השנה
יז' ראש השנה	יז' ראש השנה
יח' ראש השנה	יח' ראש השנה
יט' ראש השנה	יט' ראש השנה
כ' ראש השנה	כ' ראש השנה
כא' ראש השנה	כא' ראש השנה
כב' ראש השנה	כב' ראש השנה
כג' ראש השנה	כג' ראש השנה
כד' ראש השנה	כד' ראש השנה
כה' ראש השנה	כה' ראש השנה
כו' ראש השנה	כו' ראש השנה
כז' ראש השנה	כז' ראש השנה
כח' ראש השנה	כח' ראש השנה
כט' ראש השנה	כט' ראש השנה
ל' ראש השנה	ל' ראש השנה

Milly Center

כ"ב אלול - 10 אלול

10.000 \$

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י.

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

י.א.י. כ"ב אלול

02-7718721 628 4000-242
34378 - 11/1

6452533 (בני מלחמה)

566 22/1 52 (מגן) - 52

FAX-6705277 אלכנה -
050-451900
(6) 6705677/39

5444 ש/מ/מ
6705429 בן מלחמה

050-499 616 בן מלחמה

5317535 אלמנון אלון -

03-7718719 דב אלון -

בבא אלדיר אלדיר יונתן חנה
5317058, 052-606643

6288445 - בן מלחמה
050/215966, 9933288 (בן מלחמה)

5316030 050/253018 - בן מלחמה
050/397138, 825527 (בן מלחמה)

052-658735 - בן מלחמה
680250 - בן מלחמה

050/323307, 0719944505 (בן מלחמה)
9371958 (בן מלחמה), 9371873 (בן מלחמה)

5603646, 9935176 (בן מלחמה)
991406 (בן מלחמה), 9938621 (בן מלחמה)

9931338 (בן מלחמה), 6769284 (בן מלחמה)
050/559190 - בן מלחמה

053-461184 - בן מלחמה
8575 מני - בן מלחמה

031/9371838 - בן מלחמה
5335584 (בן מלחמה)

6555 - בן מלחמה
031/6102888 - בן מלחמה

050/544100, 6733337 - בן מלחמה
050/239343 - בן מלחמה

031/938 5339 - בן מלחמה
041/9846673 - בן מלחמה

091/9846673 (בן מלחמה)
051/240 572, 9933 256 (בן מלחמה)

052/820083 - בן מלחמה
091/7452211, 091/7420394 - בן מלחמה

FAX-0517410658 - בן מלחמה
050/310933 - בן מלחמה

07-6611815
03-6975436 - 221-
מ. חתחון

050/686639, 04/9842132 (הח.)
050-364219 - 03-5209347

03-5209347
050-672678
050-364219

050-495626
050/370020 - 221-
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

050/370020
050/370020
050/370020

03-5209347 - 221-
FAX - 03-5209347

050-672678
050-364219

050-495626
050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

050-239343 - 221-
5321592

חבר'ה / א"י (ק) 8266841
בקר - 66 - יא

050-224956

יאל - ר' ה' ה' ה'.

050-33503 - ר' ה' ה' ה'.

08-8589991 - ר' ה' ה' ה'.

ר' ה' ה' ה'.

08-8589231/0

050-546117.

03-6975302 - ר' ה' ה' ה'.

050-275523, 997700 - ר' ה' ה' ה'.

0705035 - ר' ה' ה' ה'.

051-984569 - ר' ה' ה' ה'.

050-655235 - ר' ה' ה' ה'.

FAX-03-6976328

03-6975436 - ר' ה' ה' ה'.

03-6975220 - ר' ה' ה' ה'.

053-633618 - ר' ה' ה' ה'.

03-5694333 - ר' ה' ה' ה'.

03-6976135 - ר' ה' ה' ה'.

06-256588 - ר' ה' ה' ה'.

03-6972561 - ר' ה' ה' ה'.

03-6976098 - ר' ה' ה' ה'.

03-6934708 - ר' ה' ה' ה'.

08-9263659 - ר' ה' ה' ה'.

03-6962142 - ר' ה' ה' ה'.

5305333, 03-5693308 - ר' ה' ה' ה'.

03-6975436 - ר' ה' ה' ה'.

03-6975729 - ר' ה' ה' ה'.

050-350806 - ר' ה' ה' ה'.

03-6975195 - ר' ה' ה' ה'.

050-338421 - ר' ה' ה' ה'.

08-9183794 - ר' ה' ה' ה'.

03-5692140 - ר' ה' ה' ה'.

02-5305873 - ר' ה' ה' ה'.

5305335 - ר' ה' ה' ה'.

053-633536 - ר' ה' ה' ה'.

03-6976135 - ר' ה' ה' ה'.

050-248622 - ר' ה' ה' ה'.

02-5694646 - ר' ה' ה' ה'.

050-928754 - ר' ה' ה' ה'.

050-230447 - ר' ה' ה' ה'.

050-270385 - ר' ה' ה' ה'.

050-504041 - ר' ה' ה' ה'.

627/107

050-750652

052-288363

052-282971

498491

097700000

6753555

050-239482

03-5581726

052-549241

02-6751943

03-5658904

03-7738904

052-634445

02-9938005

(8)-6419143

03-5581726

03-5581726

052-549241

050-336285

052-336285

6259685

050-923124

03-9373131

03-9373131

03-9373131

03/6934708-(W), 08/9263659-(W)

050/287257

03/6920882

3305333

050/231566

04/8393602(2), 04/8393677(2)

07-733464

351250

03-9373111

050/281440, 536457, 537527

050/556459, 9912752

01046, 9961039, 050/236176

6294666, 22046

973686

050/339621

050/252323

9733940

050-9/7636

050/400335

053-244838

051-233887

9975589, 050-778628

FAX

03-5621502

03-6783696

03-9363460

053-753623

050-313917

9938391

02-6422131

02-5636598

050-6486251

050-280709

0

OS

0

OS

050/339686, 662647, 664961

741134, 761-887

02/612370

050/24778, 03/9215301

5633821

050/300091, 5870234

050/587077, 07/847406

9967900

03/5705050

9931456

03/6957231

9961078

9933066

03/61854

050/275338, 03/6950052

02/6560123

050-666576, 050/247222

03/9223044

050-354773

050-244103, 6762523

5332890

5349700

641146

050-529909

02-6753834, 050-446363

050-275338

9975123 (532-1)

753129 קרטר - סיסטם

050-536200 9975886 - סיסטם

9961082 - פלס

5639243, 03-7718727 - ארנו

03-7718727, 9931946 - ארנו

6294666, 28850 - ארנו

02/9959350, FAX-9938636 - ארנו

9935471 - ארנו

053/876708, 9935472 - ארנו

5311063, 5311072 - ארנו

052/385696, 9932198 - ארנו

6562671 - ארנו

9328953 - ארנו

050-319311 - ארנו

054, 052-602371 - ארנו

5335830 - ארנו

001-8476748861 (6) - ארנו

FAX 001-8476748864 (6) - ארנו

7735080174 (2) - ארנו

050-668515 - ארנו

15 יולי - כבוד אלוהים - ממד 1011
535251P

050-288724
28/5/15

050/338336 - 77 05

050/288724, 02/6412465 (ב) - 223
FAX- 02/6421668 - 20138 - מני - 6249666

03/5223111 - 150 - ארלוזורוב - 3781

050/241059, 961598 (ב) - 241059

9932312, 9931770 - 241059

06/6796679 - 241059 - 241059

03/9220172 - 241059

662775 (א.ב.) - 241059

889639 - 241059 - 241059

52605 - 241059 - 241059

20138 - 241059 - 241059

06/288724, 258246 - 241059

FAX- 421668, 421665 (ב)

792623 - 241059 - 241059

753152, 753121 - 241059 - 241059

050/576595 - 241059 - 241059

52946 - 241059 - 241059

050/286609

836112 (ב), 297750 (א)

050/358499 - 241059

050-341635 - 241059
(א) 03-6702444 - 241059

FAX- 03-6734613

050-341180 - 241059

853
02-5602323 - פלפול: 12 זמ

03-6922801 - תל אביב

03-6922809 - תל אביב

050-249388 176-117

5602262
050-775601

~~673-7872~~ (6) - תל אביב
03-7770040

051-658528 תל אביב

050-333829 - תל אביב - תל אביב

תל אביב - תל אביב
03-6971753 (תל אביב)

99313887 - תל אביב
053/814467 - תל אביב
053/814468 - תל אביב

6241724 - תל אביב
636707 (תל אביב)

050/241368, 1687 - תל אביב
03/5493121, 03/5490118 - תל אביב

50553 - תל אביב
050+94488 - תל אביב

992+863 - תל אביב
9961395 - תל אביב

9920102 - תל אביב
9927265 - תל אביב

776784 - תל אביב
050/732802 + 4822 - תל אביב

993
050/677-223 - תל אביב
052/460-368 - תל אביב

09/7714324/67, 04/8257584 - תל אביב
FAX-7713671, 050/243874 - תל אביב

תל אביב - תל אביב
5603069 - תל אביב

תל אביב - תל אביב
6580985
050/456640, 6232584 - תל אביב

6580700 (תל אביב)
6580914/516 - תל אביב

050/302514
05-7781440

694296, , 9934056-4-7/137 נח
050/309406

050/51078, 9934001-felid-3/k
חברת - 9964790 - מ'פ'ס'מ - 1/177

9934007 - ח'מ'ס

05-5742071 - ח'מ'ס

03/6922801 050/249388-1912 ח'מ'ס

050/218003, 9931722-1/177 ח'מ'ס

050-218003 03/5321693(2)-ח'מ'ס

03/5402852(2)-ח'מ'ס

050/225719, 03/5245146(8)

9962626 (2)-ח'מ'ס

9961182(8)

052/54441 03/5593366-(2)-ח'מ'ס

050/579825 - ח'מ'ס

5363888- ח'מ'ס

241069 - ח'מ'ס

5301161 ח'מ'ס - ח'מ'ס

0294666-21162 ח'מ'ס

050-512243 - ח'מ'ס

9977706 - 01/05

050-518643 סלולר דורבא

01-7754561 ימ"ל מדינה

הקו א/לס-פגל י"ל -

053-861123

(ג) 6439498

(ד) 99777051

אלה מנסה ל- פ.

050-053-861128

(ג) 02-5660581

(ב) 99777398

05375655, 5375271, 5375608 - 01/05

050/512387, 050/519358 - 01/05

050/727427, 6793735 - (ד) - 01/05

9941959 - כוכב השחר - 01/05

9934040 - 01/05

09/882577 - 01/05

053/403390 - (ד) - 01/05

03/575733/4 - (ד) - 01/05

FAX-618145 - 665425 (ד) - 01/05

050/788445, 9931156 - 01/05

050/541430, 050/398494 - 01/05

09/882577 - 01/05

052-541430 - 01/05

053/336085, 091/603392 (ד) - 01/05

053-566113 - 01/05

03/936234 - (ב) - 01/05

02/6240583 - 01/05

634346 - 01/05

08/548377 - 01/05

662532, 661144 - 01/05

297744 (ד), 631176 (ב) - 01/05

03/5638779 - 01/05

053/49318 - 01/05

9977703 - 01/05

050/339140, 9977702, 9825014 - 01/05

9977704 - 01/05

050/511086, 997752725793 - 01/05

5822412 050-374981 - 01/05

050/ 353 138-1700

5315228 - 1700

0294644 - 1700

5315228 - 1700

050 - 520438

050 - 520438

03/6975195, 050/338421-1700

5602384-1700

5602330, 5602245, 052/523267

4x9932 v33

5603382-1700

050/307496, 9935238(6)-1700

9961982-1700

050/335846-1700

753129/30-1700, 753233-1700

051/240-571, 9932290-1700

050/210668, 362232-1700

050/713706, 9914662-1700

6540702-(6) 9932031-1700

5351262(1), 050/413690-1700

5351263(2) 1700

03/9012414-(2), 050/521979-1700

03/5564575-(16) 13788-1700

6765542-(278) 1700

5032903-1700

052-600596, 571417-1700

052-262692-1700

6250257-1700

051-691923-1700

מקור

051-965040 - אביב, דני

02-9977602/5 - מ.ל. מלמד

03-9061150 - מנחם חן

050/279937, 02/52444

07/941394 - (א) - (ב)

050/244091, 02/319210 - (א) - (ב) סמך

PAX-6247954 (א) - (ב) סמך

052/333722, 346787(א)

6252270 - (א), 6521344 - (ב)

054 - 050/363867 - סמך

49189 - 114 - 6224666 050-906363

258133 - 258133 - 1924 - סמך

02/5611874

07/1388188 - סמך

053/254177 - סמך

050/254695, 03/5630610 - סמך

03/5343532(א) - (ב) - סמך

6276777 - (א) - 050/570205 - סמך

2383045(א) 050/505451 - סמך

02/8524652(א)

050/339589

(א) - (ב)

050-714532, 9461165

050-517039

050-558866

02-6250606

07/7105

052.601727

03-5302509 - 1761N
08-9390520 - 1761N
6701448

FAX 5666 376
6701405
6244766
person

6524411 (2)
050-338824
6701428

03-6924551
5362137/5

6701417
03-6940000

03-6740108
050-316486
5317058

5317111

07-6230600
03-6924201

09-9322241

02-655602242
2295
5810624

5603351/43 FAX-5603198

FAX-08/239350, 08/22/771-AK-
03/6971452/559
03/6963093
02/6535015, 6535170, 303531
292182
09/552398(7)

560253
5602222

050/235452, 560/55
560069, 560200-
303506

FAX-303966, 303111
292242

560119
560120, 5603351-43

FAX-293352, 560351
135908

02/2727
050/236197

5361993
08/223680

03/6922200/-(N)
03/5110224

08/783594
050/459432

050/332548
03/6910895

9931455
9931620

08/592444

משרד הקליטה והגירה

מנהל יחידת אג"מ - 6752520

050-201664

יוגה מאכילר - 02-6734292

חבר מרכזי מנהל - 050-22341

6294666 מנהל - 22341

0420648 מנהל
בית

מנהל מנהל - 0220453

050-453010

מנהל מנהל - 050-277877

משרד ראש הממשלה

מנהל - 67532278

מנהל - 6705518

FAX-6705415, 6705510

03/6135858, 03/6976910

050/248478, 705518

מנהל - 03/6975750, 7552817

מנהל - 03/6976910

מנהל - 03/6977424

מנהל - 03/5209209

FAX-6513955

מנהל - 050/306030

מנהל - 6705688

~~050-237075~~

~~5877660~~

050-295204-103

מנהל אקדמי - 06-6580670

מנהל - 06-6580670

06-6580504

מנהל - 053-461290

מנהל - 03-6435167

מנהל - 06705465

050-378285

050-288618 **מפ**

230
180

18400
230

41400

גור בקוק - 050/511077

גיבר - 6294666 מ.ו. - 20771

י.ס.ס. - 24 - מקום - 9932694 - 050/639090

נה חנה - 9938784

137 גי - 050/594516, 06/653898 (ב)

101/8574505 (ב), 050/339614 י.ס.ס. - 01

08/8592084, 08/8572144 (א) FAX -

י.ק.ס.ס. - 9964544, 340044

א.ת.ר - 054/1173700

137/03/5340761, 03/6418585 (ב) 03/5340761

050/330389 - 44 וחלל י.ב.ק. 32

638061 (ב) - 830190 (א) י.ת.ר.ה.ל.

050/356850

י.ג.י. ישראל (ב) - 06/6586753

י.ת.ר.ה.ל. - 6242249 (א) - 02-628078

י.ס.ס.ס.ס. - 9971269 - בית מ.א.

059/453971 (ב) - י.ס.ס.ס.ס.ס.

9932638 - י.ב.ק. 33

869975 (ב) - 6523863 - י.ב.ק. 33

050/210878, 050/330245

050/469097 - י.ס.ס.ס.ס.

03/697181 - י.ב.ק. 13

N 1
OD
P 11
Q 1
RX
SP
T
UP
V 11
WX
Y 1

050-722602 - תל אביב (הח.)
62023087

050-204541 - תל אביב

050-577988 - תל אביב

050-319311 - תל אביב

050-541093 - תל אביב

5322225

051-581145 - תל אביב

5900781 - תל אביב

6202242 - תל אביב

050-330788 - תל אביב

5612277 (ב)

9933177 (א)

6707563 - תל אביב

6707556 - תל אביב

אלני חגית - תל אביב

5317223/6/7

052-606043

08/239479/584 - תל אביב

07/6372547 - תל אביב

053/358670 - תל אביב

6294666 - 58263 - תל אביב

04/972312 - תל אביב

04/477132 - תל אביב

050/410830, 9763311 - תל אביב

050/271384, 9931258 - תל אביב

050/223222 08/536366-9 - תל אביב

09/810915 (א) - תל אביב

784478 (ב), 20269058 - תל אביב

5665663 - תל אביב

20230818, 358615 (א) - תל אביב

050/577958 - תל אביב

05/6930404/5-8 - תל אביב

054/233022, 5354551 - תל אביב

05/6209327, 05/6930533-8 - תל אביב

6294666, 443214, 380138, 534106-8 - תל אביב

02/6202722, 050/456718 - תל אביב

03/423105 - תל אביב

03/335005-8, 050/331511 - תל אביב

6204552/3 050/329475 - תל אביב

1808.51 - תל אביב

050/388414 - תל אביב

6279201 - תל אביב

05/30404 - תל אביב

6202437 - תל אביב

05-5634176 - תל אביב

059-607003

06 ישראלי - 909221 (ב) / 317816-46/04
06 ישראלי - 5346089-5 / 317015
06 ישראלי - 058/534098

06 ישראלי - 06/548531
06 ישראלי - 40450 - (ב) / 04/306666
06 ישראלי - 09/300648 (ב) / 09/97401046
06 ישראלי - 050/339871

06 ישראלי - 06/6757600
06 ישראלי - 06/6757600 / 050/330059
06 ישראלי - 6297960-7 / 6297960-7
06 ישראלי - 052/9941436 / 6297960-7
06 ישראלי - 26450 / FAX-03/561829
06 ישראלי - 9974893-7

050-331479 / 050-331479
04-9824482

9834094 - 051-576306
051-576306

P31
RX
SP
T
UP
VF
WX
Y

624466 29250
03-505419
5342344(2)
053-680604
720055

03-7789175 - 917 100

053-860523 - 710

03-5198260

02-6706301

050-388444 - 710

052-580463 - 130

0243680

052-244060

991492 - 710

6244162

03/696442 - (2) - 710

050/536370 - 710 100

050/288373 , 99 1330 - 710

5669033 - 710 100

9939251 - 710

9933133 , 050/231975 - 710

029466 - 29250 665663 - 710

07/6847276 - 710

050/301195 - 710

03/6058757 - 710

610542, 614418 - (8) 638140 - (2) - 710

050/210978, 02/611047 - 710

050/240038 - 710

9935319, 993446 6453255 - 710

00/293152, 03/5615977(6) - 710

~~050/288373, 1330781 - (1550) 710~~

9939698, (2) 9939431 (6) - 710

050/332870 03/696442 - 710

FAK - 03-6963035

03-6083518 - 710

~~050/5100701~~

03-6971993 - 710

03-6971989 - 710

050-4662 - 710

09-2945540 - 710

FAX 574257 (7) 000000 - 000000
03/5732150, 03/5719693
5358787 (P) 03/774997 (K) 123
6254230 (6) FAX-6252452
03/434280 (6) - 000000
03/345401
050/208488 - 000000
050/347898 - 000000
050/257678 - 000000
9915971 - 000000
FAX-03/6388130, 050/257811 - 000000
07-6247580 050 000000 000000

RY
SP
TY
UP
VF
WX
YZ

050-204217 - תל אביב

133 9891/2

תל אביב

03-7718725

050-212219

050-452048

9969500

03-6971727

052-452850

5305333

305459 - תל אביב

9933622 050/385918 - תל אביב

6249338 FAX - תל אביב

246828 - תל אביב

6707556 - תל אביב

6707557 - תל אביב

5867799 - תל אביב

050-337210, FAX - תל אביב

050/518937, 03/538891 - תל אביב

09/331874 - תל אביב

816676 - תל אביב

03/6970342 - תל אביב

050/313219, 9961688 - תל אביב

34264 - תל אביב

719106, 052/407749 - תל אביב

09/622346 - תל אביב

09/7714324 - תל אביב

FAX - 6960388, 03/6960399 - תל אביב

03/5442151 - תל אביב

9935201 - תל אביב

670/604 - תל אביב

03/7714985 - תל אביב

050-209786 - תל אביב

051-367880, 9935129 - תל אביב

050-532531, 0701606/98 - תל אביב

050-586-670 ר' א' - פ' - ר' א'

050-246780 ר' א' - ר' א'

07-6562383 (ב)

03-9366646 ר' א' - ר' א'

050-336448

051-646139 ר' א' - ר' א'

9932050 - ר' א' - ר' א'

050-623474 ר' א' - ר' א'

Rikis

ר' א' - ר' א'

9931951 - ר' א' - ר' א'

03/5692305 - ר' א' - ר' א'

050/316758 - ר' א' - ר' א'

03/563657, 763662 - ר' א' - ר' א'

050/477820, 9932184 - ר' א' - ר' א'

6248877 (1), 9932076 (2) - ר' א' - ר' א'

FAX-248553, 050/516910

733960-18, 71084612 - ר' א' - ר' א'

9931160 - ר' א' - ר' א'

08/922950 - ר' א' - ר' א'

07/9961885 - ר' א' - ר' א'

03/6956496 - ר' א' - ר' א'

5362137 - ר' א' - ר' א'

308 - ר' א' - ר' א'

050/240789 - ר' א' - ר' א'

050-281660 - ר' א' - ר' א'

9971670 - ר' א' - ר' א'

664838 - ר' א' - ר' א'

6735727 - ר' א' - ר' א'

03-9362435 - ר' א' - ר' א'

053-330216 - ר' א' - ר' א'

050-757594 - ר' א' - ר' א'

050-455500 - ר' א' - ר' א'

9931745 - ר' א' - ר' א'

050-708338 - ר' א' - ר' א'

050-580828, 2772423 - ר' א' - ר' א'

053-278104 - ר' א' - ר' א'

050-806202 - תל אביב

050-242560 - תל אביב
~~050-8444~~ (8)

09-8827433 - תל אביב
תל אביב
8 תל אביב

9932015 - תל אביב

050-211404 - תל אביב

050-772112 - תל אביב

053-866522 - תל אביב
תל אביב - תל אביב

01-0252621, 02492895

6422131 - תל אביב

08-8523380 - תל אביב

07/610565, 050/452288 - תל אביב
תל אביב - 08/8523380 (2)
FAX-08/8535687, 08/8568476 (8)

050/372112, 9933311 - תל אביב
050/411986 - תל אביב
9961007, 03/5716044 - תל אביב

052/463845, 6768316 - תל אביב (2)
050-255721 522432 - תל אביב (2)
827077 - תל אביב (2)

052/552774, 5342774 - תל אביב
050/202514, 5342488 - תל אביב (2)
050/333431 - תל אביב
03/5700728 - תל אביב (2)

9977666 - תל אביב

050/331511, 03/996313 - תל אביב
050/201648, 9933233 - תל אביב

03/5348639 - תל אביב
03-5657905/6 - תל אביב
050-226066 03/9363285 - תל אביב (2)

03/6951166 - תל אביב
03/6950304 - תל אביב
08/8769415 - תל אביב

03/6488877 - תל אביב
09-7821645 (07-782604) - תל אביב
050-536283 (961042) - תל אביב

050539972 - תל אביב
06-680151 - תל אביב
050-524429 - תל אביב

052-600098 - מלך
שם שטח - שטח ✓
1 שטח

050-452042
שם שטח - שטח ✓
שם שטח

050-331139 - שטח שטח ✓
שם שטח - שטח שטח ✓
31367 שטח - שטח שטח ✓

03/6937877 - שטח שטח
FAX - 6965886

02-6228220/1 - שטח שטח

02-6228220/1/2 - שטח שטח

050-238113 - שטח שטח

050-333752 - שטח שטח
(2) 03-9362394

שם שטח (שטח שטח)

052-662552

מחירי דגים, נמלים - מדינת ישראל

150.000 - דגים, נמלים

50.000 - דגים, נמלים

250.000 - דגים, נמלים

30.000 - דגים, נמלים

400 - דגים, נמלים

250.000 - דגים, נמלים

50.000 - דגים, נמלים

100.000 - דגים, נמלים

100.000 - דגים, נמלים

78 - 4 פרויקט

3.7 - פרויקט 4 - אס

4.8 - פרויקט 3 - אס

1-10-2015 עד 15-10-2015

200 - פרויקט 1 - אס

400 - פרויקט 2 - אס

200 - פרויקט 3 - אס

400 - פרויקט 4 - אס

500 - פרויקט 5 - אס

2.000 - פרויקט 6 - אס

100 - פרויקט 7 - אס

2.000 - פרויקט 8 - אס

100 - פרויקט 9 - אס

2.000 - פרויקט 10 - אס

100 - פרויקט 11 - אס

2.000 - פרויקט 12 - אס

100 - פרויקט 13 - אס

2.000 - פרויקט 14 - אס

100 - פרויקט 15 - אס

2.000 - פרויקט 16 - אס

100 - פרויקט 17 - אס

2.000 - פרויקט 18 - אס

100 - פרויקט 19 - אס

2.000 - פרויקט 20 - אס

הצטרף

בזיוו חתום והוא לטוב
המחיר המקורי "אסתר" כמובן
הקבוע.

עניני הדין!

א. היום מחיר 5% מזה

ב. אחוז מחיר מופקדון 5%

מחיר ג. 5% בדין והון -

ו. מחיר דמי.

ז. גבן ע"ו

ח. פתח גמולות ומחויבות (אילוץ)

ט. גמול

י.

15.2.98

הצטרף

250.000	1. יום יומא
28.000	2. חילוקי גמול 6A
95.000	3. חילוקי גמול
200.000	4. חילוקי גמול
100.000	5. חילוקי גמול
400.000	6. חילוקי גמול
200.000	7. חילוקי גמול
250.000	8. חילוקי גמול
150.000	9. חילוקי גמול
100.000	10. חילוקי גמול
50.000	11. חילוקי גמול
400.000	12. חילוקי גמול
100.000	13. חילוקי גמול
72.000	14. חילוקי גמול
335.000	

מחירי חלב

מחירי חלב - 1.25

2.5

0.8
4.55

800 (כחול)

6359474 מחיר - 1.25

188

74

1

7606

327

1114

הי יוליה בקרוב חלילה

בקרוב גם - בינונית, אנחנו נחכה
ספירה גם וקיימת גם

773 / 773
773

JOWACOLL

110.00

מחירי חלב - 1.25
0.50 577

יובל אילון ב-1992
התאחדות האומות

מדינת

לחילוף ויס-כחול סוף צמחיה-הנהגה-מחלוקה

הנהגה-כיסוי-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס
הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס
הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס
הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

הנהגה-כיסוי-ויס-הנהגה-ויס

PALM PILOT 5

2/98 and 3/98

2/98 and 3/98

30.000 - 1000
50.000 - 1000
50.000 - 1000
- 1000 - 1000

2.98 1000 1000
2.54 1000 1000
3.76 1000 1000
5.45 1000 1000

27.2.

1/11/12 1/11/12
052-630 981

13.7 1000 1000

7-8

1000

21 1000

6-7/7

1000 1000 1000

24/7

1000

9-7 1000 1000

6/9 - 1000 1000

1000 1000

24/7

1000

368 AP-690

5

03-260TH

85 2000 20/10

15055 406

438 11000 20/10

410 11000 20/10

~~638~~

10-11

5926

11000 20/10 3

638

11-11

2100

15055 406
052-641

160

000

400

1614

114.000

52-337612

11/11

שירות התעסוקה
אזור ירושלים

רמי מנדל

מנהל האזור

פקס: 02-6231965

טלי בבית: 02-5850416

טלי נייד: 052-605907

טלפונים:

ישיר 02-6252621

02-6249281/5

Israeli National Employment Service
Jerusalem Region

Rami Mendel
Director

Tel: office: 972-2-6249281, 6252621 home: 972-2-5850416
Fax: 972-2-6231965

1. גרע - היסט / גרע

2. אגא / אגא - אגא

גרע - אגא

3. אגא - אגא

אגא - אגא

הי היסט / אגא

הרשות לפיתוח הנגב

THE NEGEV DEVELOPMENT AUTHORITY

MEIR SAHAR

מיר סהר

General Manager

מנהל כללי

הנ"ל ממוקם ברחוב סהר 1, תל אביב-יפו, 61100.
הנ"ל ממוקם ברחוב סהר 1, תל אביב-יפו, 61100.
טל.: 972-7-6239905 :טל. פקס: 972-7-6233176 :פקס
Email: negev-dev@netvision.net.il

דרכ
יפה
להגשמה

הכנסת

בקשה להוצאת היתר בניסה למשכן הכנסת לשנת 2000

המשרד: מען וטל' המשרד: 670 5442
 שם משפחה: שם פרטי: שם קודם: שם האב:
 תפקיד: שנת לידה: 48 שנת עליה:
 ארץ מוצא: לאום: מס' ת"ז: 008969065 מס' צבאי: 966945
 מען וטל' פרטי: תאריך: 12-10-98

הרשיון דרוש לי לכנסת בוזוקף תפקידי:

- ☒ לועדות הכנסת
- ☒ לסייעות הכנסת
- ☐ למשרדי הכנסת
- ☐ לסגרת הכנסת
- ☐ לאגף מלאות הכנסת
- ☒ למפגש עם חברי הכנסת
- ☐ לצרכי ליווי ו/או המתנה
- ☐ למטרה אחרת (ציין איזו)

הנני מבקש בכנסת לצורך מילוי תפקידי:

- ☒ פעם בשבוע ויותר
- ☐ פעם בשבועיים
- ☐ פעם בחודש
- ☐ לעתים בלתי סדירות
- ☐ בתקופת דיוני תקציב הממשלה
- ☐ בתקופת דיוני תקציב משרדי בלבד
- ☐ לעונות בלתי מוגדרות
- ☐ בזמנים אחרים (ציין איזה)

הערה: סמן ב-X במשבצות המתאימות

מאשר נכונות הפרטים

מאשר הגשת הבקשה:

.....
 תחילת מילוי הבקשה

פרטי בא כח המשרד:

שם: שם פרטי: תפקיד:
 תאריך:
 מאשר תעודה זמנית מסוג:
 מאשר תעודה מסוג:
 מאשר תוספת:
 תאריך:
 תחילת:

כ"ח

נאום י' מרץ

050-31101

26-66202(8)

זרז'י כז'ד
With compliments

SHAR HANEGEV REGIONAL COUNCIL מועצה אזורית שער הנגב

ד.ג. חוף אשקלון-מיקוד 78100 טל. 07-6806217 07-6806217
Fax. 07-6806260 07-6806260

24

10/08 - 10/11

10/11 - 10/11

10/11 - 10/11

ISRAELI POSTER CENTER

מרכז פוסטרים
ישראליים ואמנותיים

**HUGE SELECTION
MUSEUM & ART POSTERS
RELIGIOUS POSTERS
ANCIENT MAPS**

Our internet web site is at:
<http://www.jen.co.il/jenmail/posters/index.htm>
29 King George St. Jerusalem
Tel/Fax 972-2-6240042

תפלת הדרך יהי רצון מלפניך יי
 אלפי ואלפי אבותי
 שתוליכנו לשלום, ותצמידנו לשלום,
 ותדריךנו לשלום, ותגשט למחוז הקצט
 לחיים ולשקטתה ולשלום ותחזירנו לשלום
 ותצילנו מכף כל אויב ואורב ולסמים וחיות
 רעות בדרך, ומכל מיני פגעניות
 המתרגשות ובאות לעולם, ותשלח
 ברכה בכל מעשה ידינו, ותתנו לחן
 ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו,
 ותשמע קול תחנונו, כי אל שומע תפלה
 ותחנון אתה ברוך אתה יי שומע תפלה

התשליו © יצחק ילון, סבב יצקב סל: 02-9974252

רביב דרוקר
כתב מדיני

ביפר: 03-6106666

מנוי: 26709

טלפון נייד: 050-231830

עבודה: 03-5126999

פקס: 03-5126720

ד.צ. 01005, צה"ל

בעז ארד עורך דין

BOAZ ARAD Adv.

רחוב רמב"ן 32, ירושלים 92268

טלפון: 02 5662211 פקס: 02 5666222

32 Ramban St. Jerusalem 92268

Tel: 972 2 5662211 Fax: 972 2 5666222

ל. א. א.

בא"צ 37 י"י

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 6693/95

כבוד הנשיא א' ברק
כבוד השופט ת' אור
כבוד השופט מ' חשין
כבוד השופט י' קדמי
כבוד השופט י' זמיר

בפני:

1. עאדל קעדאן
2. אימאן קעדאן

העותרים:

נגד

1. מנהל מקרקעי ישראל
2. משרד הביטחון והשיכון
3. מועצה מקומית טל-עירון
4. הסוכנות היהודית לא"י
5. קציר, האגודה השיתופית להתיישבות קהילתית
בשומרון בע"מ
6. התאחדות האיכרים לישראל

המשיבים:

התנגדות לצו על תנאי

ל' בתשרי התשנ"ז (13.10.96)
י' באדר ב' התשנ"ז (19.3.97)
כ"א בשבט התשנ"ח (17.2.98)

תאריכי הישיבות:

עו"ד נטע זור, עו"ד דן יקיר

בשם העותרים:

עו"ד עוזי פוגלמן

בשם המשיבים 1-2:

עו"ד אילן פורת

בשם המשיבה 3

עו"ד ד"ר אמנון גולדנברג, עו"ד אהרון שריג,
עו"ד מוטי ארד

בשם המשיבה 4

עו"ד גד שטיקמן, עו"ד יהודה תורגימן

בשם המשיבות 5-6

א.י.ס. 101

בג"ץ 6698/95

תמצית פסק הדין

העותרים חס בני זוג ערבים המתגוררים ביישוב ערבי. חס מבקשים לבנות לעצמם בית ביישוב הקהילתי קציר שבאזור נחל עירון. ישוב זה חוקם בשנת 1982 על ידי הסוכנות היהודית, באמצעות אגודה שיתופית, על קרקע של המדינה שהוקצתה לסוכנות היהודית (על ידי מינהל מקרקעי ישראל) לצורך זה. האגודה השיתופית מקבלת כחברים יהודים בלבד. לפיכך היא מסרבת לקבל את העותרים ולאפשר להם לבנות את ביתם ביישוב הקהילתי קציר. העותרים טוענים כי זאת הפלייה על בסיס של דת או לאום והיא אסורה על פי דין לגבי קרקע של המדינה.

בית המשפט בחן את השאלה, אם הסירוב לאפשר לעותרים לבנות את ביתם בקציר מהווה הפלייה אסורה, בשני שלבים. בשלב הראשון בית המשפט בחן את השאלה אם המדינה רשאית להקצות מקרקעין באופן ישיר לאזרחים על בסיס של דת או לאום. התשובה שלילית. הכלל הרחב הוא שעקרון השוויון אוסר על המדינה להפלות בין אזרחים על בסיס של דת או לאום. כלל זה חל גם על הקצאה של קרקעות המדינה. הוא נובע הן מערכיך של המדינה כמדינה דמוקרטית והן מערכיך כמדינה יהודית. האופי היהודי של המדינה אינו מתיר לה להפלות בין אזרחיה. יהודים ולא-יהודים הם אזרחים שווי זכויות וחובות במדינת ישראל. המדינה נוהגת בהפלייה אסורה גם אם היא מוכנה להקצות מקרקעין שישמשו להתיישבות של ערבים בלבד, כל עוד היא מאפשרת לקבוצת יהודים, ללא כל מאפיין מיוחד, להקים על קרקע של המדינה יישוב של יהודים בלבד ("נפרד הוא מעצם טבעו בלתי שווה").

בשלב השני בחן בית המשפט את השאלה אם המדינה רשאית להקצות קרקע לסוכנות היהודית בידיעה שהסוכנות לא תרשה שימוש בקרקע אלא ליהודים בלבד. התשובה שלילית. מקום שאסור להפלות במישורין, אסור גם להפלות בעקיפין. אם

08/03 '00 11:55

TX/RX NO. 9069

P01

אסור למדינה לגרום הפליה על בסיס של דת או לאום בעצמה, אסור לה גם לאפשר הפליה באמצעות גוף אחר. אין בכך כדי לשנות שמדובר בסוכנות היהודית. גם אם הסוכנות היהודית רשאית להבדיל בין יהודים לבין לא-יהודים, אסורה חבנה כזאת לגבי שימוש בקרקע של המדינה.

בית המשפט הגביל את פסק הדין לנסיבות של המקרה הנדון. שאלת השימוש בקרקע של המדינה לצורך התיישבות היא שאלה מורכבת. ראשית, כפי שגם העותרים מסכימים, אין מדובר בחקצאת קרקע של המדינה שנעשתה בעבר. עתירה זאת, כדבריהם, צופה פני עתיד. שנית, העתירה ממוקדת בנסיבות המיוחדות של היישוב הקהילתי קציר. לעניין זה אמר בית המשפט כך:

"מטבע הדברים קיימים יישובים מסוגים שונים, כגון, קיבוצים, מושבים ומצפים. יישובים מסוגים שונים עשויים לעורר בעיות שונות. לא שמענו טענות בנוגע ליישובים מסוגים שונים ולכן גם לא ננקוט עמדה לגבי יישובים כאלה. זאת ועוד. יש לקחת בחשבון שאפשרויות נסיבות מיוחדות מעבר לסוג היישוב, כמו נסיבות מיוחדות מבחינת בטחון המדינה, שעשויה להיות להן חשיבות. לא שמענו טענות לגבי המשמעות של נסיבות כאלה, ולכן גם לא נביע דעת לגבי המשמעות שלהן. נוסף לכך, יש לדעת ולזכור כי אנו עושים כיום צעד ראשון בדרך קשה ורגישה. מן הראוי לצעוד בדרך זאת עקב בצד אגודל, שלא נמנע וניכשל, אלא נתקדם בה בזהירות ממקרה למקרה, לפי הנסיבות של כל מקרה".

אשר לסעד שנתבקש על ידי העותרים, בית המשפט הצביע על קשיים שונים, מבחינה חברתית ומבחינה משפטית. לאור קשיים אלה החליט בית המשפט לעשות צו מוחלט במובן הבא:

"א. אנו מצהירים כי המדינה לא היתה רשאית על פי דין לחקצות מקרקעי המדינה לסוכנות היהודית לצורך הקמת היישוב הקהילתי קציר על בסיס של הפליה בין יהודים לבין מי שאינם יהודים.

ב. על המדינה לשקול את בקשתם של העותרים לרכוש לעצמם חלקת מקרקעין ביישוב קציר לצורך הקמת ביתם, וזאת על יסוד עקרון השוויון, ומתוך התחשבות בשיקולים השייכים לעניין - לרבות השיקולים הנוגעים לסוכנות ולמתיישבים במקום - וכולל הבעיות המשפטיות

08/03 '00 11:55

TX/RX NO. 9069

P02

הכרוכות בענין זה. על יסוד שיקולים אלה, על המדינה
להחליט במהירות הראויה אם יש ביזה לאפשר לעותרים,
במסגרת הדין, להקים לעצמם בית בתחום היישוב הקהילתי
קציר".

פסק הדין נכתב על ידי הנשיא אי ברק, בהסכמת השופטים ת' אור וי'
זמיר. השופט מ' חשין, בפסק דין נפרד, הצטרף לתוצאה. השופט י' קדמי, אף
הוא בפסק דין נפרד, השתייג מן התוצאה.

פסק-דיןהנשיא א. ברק:

מדינת ישראל הקצתה קרקע לסוכנות היהודית לארץ ישראל. הסוכנות הקימה על הקרקע יישוב קהילתי כפרי. הדבר נעשה באמצעות אגודה שיתופית. על פי מטרותיה, הסוכנות היהודית עוסקת ביישוב יהודים במדינת ישראל. האגודה השיתופית מצדה מקבלת לשורותיה, חלכת למעשה, רק יהודים כחברים. התוצאה הינה, כי במצב זה ערבי אינו יכול לבנות את ביתו על קרקע המדינה המוקצית לסוכנות. האם בתנאים אלה - ובמתחשב בנסיבות המקרה - החלטת המדינה להקצות קרקע לסוכנות הינה החלטה בלתי חוקית בשל הפליה פסולה כלפי ערביי זו השאלה הניצבת בפנינו בעתירה זו.

העובדות

1. מדינת ישראל היא בעלת מטרקעין באזור נחל עירון. בחלקם היא מקימה ישוב עירוני גדול הקרוי חריש. בחלק אחר, המצוי מרחק מה מרדש, יושבו שתי גבעות סמוכות המהוות יחדיו את הישוב קציר. על אחת הגבעות, הקרויה "הגבעה המרכזית", הקימה המדינה (משרד הבינוי והשיכון: המשיב מס' 2) שכונה מגורים. המדינה בנתה את יחידות הדור. היא מקצה אותן לעיבוד הרחב על פי הכללים המקובלים במשרד הבינוי והשיכון. יהודים וערבים כאחד זכאים לרכוש יחידות דור בשכונה זו. שטחה של הגבעה השנית (הקרויה "הגבעה המערבית") הוקצה על ידי מדינת ישראל (מינהל מקרקעי ישראל: המשיב מס' 1) להלן: "המינהל" - במסגרת "הסכם הרשאה" לפיתוח - לסוכנות היהודית לארץ-ישראל: המשיבה מס' 4 (להלן - הסוכנות היהודית). ההסכם, שנערך בשנת 1986 הוא לשבע שנים. הוא מוארך מעת לעת. ההסכם האחרון (מיום 1.9.95) הוא עד לשנת אלפיים.

2. הסוכנות היהודית תחליטה להקים על הקרקע שקיבלה מהמדינה (בגבעה המערבית) יישוב קהילתי-כפרי. היא הקימה (ב-1982) את היישוב הקהילתי-קציר (להלן - היישוב הקהילתי). הסוכנות היהודית השקיעה בו השקעות ניכרות

בתקנות ובמבנים. קציר היא אגודה שיתופית להתיישבות קהילתית (המשיבה מס' 5) לחלף - האגודה השיתופית קציר). היא התאגדה (בשנת 1981) בסיוע המאגדות האיכרים בישראל (היא המשיבה מס' 6). מטרותיה של האגודה השיתופית קציר הינן, בין היתר, להקים, לקיים ולנהל יישוב כפרי קהילתי שהוא מכוסס על ארגון חבריו כקהילה המקיימת שיתוף בין חבריה. באגודה השיתופית למעלה מ-250 משפחות. הן בנו את ביתו בקציר, תוך ניהול אורח חיים במסגרת קהילתית ושיתופית, על פי הקבוע בתקנות האגודה. תקנות אלו קובעות, בין השאר, כי לאגודה יוכל להתקבל רק אדם, שבין היתר "סיים שרות (ה)חובה לפי חוק שרות בטחון, תשי"ט-1959 (ניסח משולב) או משוחרר משרות חובה על פי חוק זה או שעירותו הצבאי נדחה לפי חוק זה" (פרק ג', סעיף 6 לתקנות, כפי שתוקנו ב-8.2.82). הלכה למעשה, אין מתקבלים ערבים לחברים באגודה השיתופית.

3. מבחינה מוניציפלית מתנהל היישוב הקהילתי קציר על ידי ועד מקומי. הוא מצוי בתחום שיפוט של המועצה המקומית טל עירון (המשיבה מס' 13). בתחום שיפוט של זו מצוי גם היישוב העירוני חריש.

4. העותרים הם בני זוג, ילחם שתי בנות, הם ערבים חתונתורים כיום ביישוב ערבי. הם ביקשו - ועודם מבקשים - לגור במקום בו קיימת איכות חיים ירמת חיים שונה מזו בה הם חיים כיום. העותר פנה (בחודש אפריל 1995) לאגודה השיתופית קציר. הוא ביקש לברר את האפשרויות העומדות בפניו לרכישת בית או מגרש ביישוב הקהילתי קציר. לטענתו, נאמר לו בו במקום, כי לא יתהבל ליישוב הקהילתי בשל היותו ערבי, שבו אדמות היישוב הקהילתי מיועדות ליהודים בלבד. לאור זאת פנתה (ביום 4.7.1995) האגודה לזכויות האזרח בישראל, בשם העותרים, למועצה המקומית טל עירון והלינה על התשובה לה זכו העותרים. המועצה השיבה (ביום 16.7.1995), כי הליכי הקבלה ליישוב הקהילתי מצויים בשליטת האגודה השיתופית, וכי העותרים יוכלו לרכוש יחידת מגורים ביישוב העירוני חריש. האגודה לזכויות האזרח הלינה על כך בפני שר הבינוי והשיכון ומנהל המינהל. פניותיה לא נענו עד למועד הגשת העתירה.

5. עם הגשת העתירה הוצא בה (ביום 30.10.1998) צו על חנאי. משוברים נתבקשו ליתן טעם:

1. מדוע לא יציעו (המינהל, משרד הבינוי והשיכון והמועצה המקומית - א' ב') או מי מהם לציבור מגרשים לבנייה עצמית ביישוב קציר, בין בדרך של מכרז ובין בדרך אחרת בה נשמר שוויון ההזדמנויות בין הפונים להתיישבות ביישוב, וכן

2. מדוע לא ישנו את מדיניותם או החלטתם לפיה מגרשים לבניה עצמית ביישוב קציר יוקצו רק לאחר קבלת אישור מן (הסוכנות היהודית והאגודה השיתופית קציר - א' ב') על קבלתו של מועמד למגורים ביישוב כחבר (באגודה השיתופית - א' ב') ומדוע לא ינקטו את כל הצעדים המתחייבים משוויון כאמור, וכן

3. מדוע לא יאפשרו לעותרים לרכוש ישירות מן (המינהל, משרד הבינוי והשיכון או מן המועצה המקומית - א' ב') או מי מהם, מגרש לבנייה עצמית ביישוב קציר, על ידי פיקוח על הבנייה ולקבלתה.

העתירה נשמעה (ביום 13.10.1998) בפני הרכב של שלושה (חשופטים גולדברג, קדמי וזמיר). הרכב זה החליט, כי נוכח השאלות המתעוררות בעתירה, יש להרחיב את ההרכב שידון בה. קיימנו (ביום 19.3.1997) דיון בעל-פה, וביקשנו למוע טענות הצדדים בדרך של סיכומים בכתב. עם תום סבב הסיכומים (ביום 2.2.1998) המלצתי לצדדים לעשות מאמץ למצוא פתרון פרקטי לבעיות העותרים. צינתי כי פתרון זה עשוי להימצא במסגרת היישוב העירוני הרש או היישוב הקהילתי קציר, תוך שהעותרים יציגו את מועמדותם לאגודה השיתופית. עייד בר-סלע מונה כמגשר. טאמצי נכסלו העותרים הודיעו לנו (ביום 17.12.1998) על כך, וביקשו כי יינתן קטף דין בעתירתם.

טענות העותרים

6. טענתם העיקרית של העותרים מכוונת נגד המדיניות מכוחה מוקמים יישובים המיועדים אך ורק ליהודים. לטענתם, הקמת יישובים כאמור, כמו גם הקצאת תקציב על בסיס פסא או דת (בין האם ופון יור ובין על דרך של הקצאה

לגורמים השטחיים את פעילותם על קריטריונים אלה, סותרת את עקרון השוויון ולפיכך אינה יכולה לעמוד. עיקר סענותיהם של העותרים, לענין זה, מופנות כנגד המינהל. לטענתם, הוא מפר את מחויבותו לפעול כנאמן עבור כלל אזרחי ותושבי המדינה ולנהוג כלפיהם בשוויון. בכך שהוא מקצה קרקעות מדינה לגופים (דוגמת הסוכנות היהודית, התאחדות האיכרים והאגודה השיתופית קציר) העושים בהקצת שימוש מכלה ובלתי שוויוני.

7. העותרים אינם מתעלמים מן היסוד היהודי בזהותה של מדינת ישראל, כמו גם מן ההיסטוריה ההתיישבותית של ישראל. עתירתם צופת פני עתיד. לשיטתם, היסוד היהודי בזהותה של המדינה הוא בעל משקל מכריע רק בעניינים היורדים לשורש מהותה היהודית של המדינה - דוגמת חוק השבות, התשי"ב-1950. העותרים גם אינם שוללים לחלוטין את זכותה של קהילה סגורה לקבוע תנאי הצטרפות ייחודיים לשורותיה - ובלבד שאכן מדובר בקהילה ייחודית בעלת מאפיינים מובהקים אשר רמת הסולידריות והשיתוף בין חבריה היא גבוהה. מאפיינים אלה אינם מתקיימים, לשיטת העותרים, בישוב הקהילתי קציר.

טענות המשיבים

8. למשיבים שתי טענות סף. לטענתם, נגועה דעתירה בשיחוי כבד, שכן הקרקע עליה שוכן היישוב הקהילתי הוקצתה לסוכנות היהודית לפני שנים רבות, ומאז השקיעו המשיבים השקעות ניכרות בפיתוח ובתשתיות. המשיבים ממשיכים וטוענים, כי שינוי המצב המבוזבז על ידי העותרים כיום יגרום גם לפגיעה קשה באוטונומיה ולהתערבות במרקם החברתי-התיישבותי בו בחרו חברי האגודה. לענין זה, ממשיכים המשיבים וטוענים, כי אם חפצים העותרים בשינוי המצב הקיים, עומדת לרשותם האפשרות להמתין עד 1.9.2000, אז יפקע הסכם ההרשאה לפיתוח. על כן לוקה העתירה הן בשיחוי והן באי-בשלות. טענת סף נוספת שמעלה האגודה השיתופית קציר גוגעת לעובדה שהעותרים לא הגישו כלל בקשה להתקבל כחברים באגודה השיתופית. בקשתם לא נדונה לגופה, וממילא לא נדחתה. לפיכך, טוענת האגודה השיתופית, כי העתירה הוגשה טרם זמנה. זאת ועוד, האגודה השיתופית טוענת, כי נתונה לה סמכות אוטונומית להחליט מי מבין

המועמדים יתקבל כחבר בח ומי יידחה וכי הסמכות לביקורת על שיקול דעתה תלויה לבית משפט כללי ולא לבית המשפט הגבוה לצדק.

9. לגוף העתירה טוענים המשיבים 1 ו-2 והמינהל ומשרד הבינוי וחינוך, כי פעלו כדין בהקצותם קרקע לסוכנות היהודית, בהסמך על חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, תשי"ג-1952 (להלן: חוק מעמד הסוכנות) ועל "אמנה בין ממשלת ישראל לבין הסוכנות היהודית לארץ-ישראל" מיום 28.6.79 ו"פ תשל"ט 2565, עמ' 2172. להלן: האמנה. האמנה החליפה אמנה סודמת משנת תשט"ו-1954), וכי בנוסבותיו הספציפיות של המקרה ונוכח לשונו המצרה של האו-על-הוא שחשש אין היה המשפט נדרש להיכנס לעומקו של הסוגיות החוקתיות הכלליות שמעוררים העותרים אגב עתירתם הספציפית.

10. הסוכנות היהודית מבחירה, כי שמה לה למטרה ליישב יהודים ברחבי הארץ בכלל, ובאזורי ספר כמו גם באזורים שהנוכחיות היהודית בהם היא דלילה, בפרט. לשיטת הסוכנות היהודית, מטרה זו, יחד עם שאר המטרות שהציבה לעצמה, היא מטרה לגיטימית המעוגנת בחוק מעמד הסוכנות ובחוראות האמנה והעולה בקנה אחד עם עצם קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. קבלת העתירה משמעה, הלכה למעשה, שיטת קץ למפעיל ההתיישבות הענף שהקימה הסוכנות מאז החילת המאה, פגיעה בחופש ההתאגדות שלה וסיכול אחת התכליות העיקריות העומדות ביסוד קיומה. זאת ועוד. איש אינו תולק על זכותם של העותרים לאו של כל אדם או גוף אחר) ליצור ישוב חדש או להצטרף לישוב קיים, אולם אין שמשמעות הדבר, כי העותרים יכולים לדרוש להתוושב דווקא בישוב שהוקם על ידי הסוכנות היהודית ולהנות, במישורן או בעקיפין, מהשקעתה של הסוכנות היהודית. לעניין זה הוא מוסיפה וטוענת, כי בית המשפט העליון הכיר בעבר בסמכות להקצות מקרקעין למגורים לאוכלוסיה מזוהה, בין על בסיס לאום ובין על בסיס אחר.

11. התאחדות האיכרים והאגודה השיתופית קציר מדניטות, מצדן, את המטרות הלאומיות שבבסיס חקמת הישוב הקהילתי דווקא בנחל עירון. גם משיבות אלו

אין בפרות בזכותם של ערבים ישראלים להתגורר על אדמות המדינה ולהנות
משוויון מלא. אלא שלטתו, אין מהים לקיומם של ישובים קהילתיים מעורבים
הרף הצונם של אנשי הישוב.

טענות הסף

12. אפתח בטענות הסף שהעלו בפנינו המשיבים. את טענת השיחוי יש לדחות
מאחר שהעותרים לא חשתו בפניותם. הם פנו לאגודה השיתופית קציר בתקופת
ההרשמה. משוברה להם כי בהיותם ערבים הם לא יתקבלו לאגודה, הם פנו לבית
משפט זה. אמת, המדיניות המונחת ביסוד הפעולה של המשיבים אינה חדשה, אך
אין בכך כדי למנוע את בחינתה. בוודאי כך - כפי שנטען בפנינו על ידי
העותרים - בכל הנוגע לעתיד. אין גם לומר שהעתירה מוקדמת, שכן העותרים לא
פנו בבקשה פורמלית להתקבל לאגודה. כפי שעולה מהתשתית העובדתית שהונחה
לפנינו, מוסכם על הכל, כי אילו פנו העותרים לאגודה השיתופית קציר בבקשה
להתקבל כחברים בה, בקשתם היתה נדחית. בנסיבות אלה, אין תוחלת בפניה חסרת
כל ממשות. גם הליך הגישור לא הביא לכל תוצאות בענין זה. נפנה עתה לגוף
העתירה.

השאלות שבפנינו

13. השאלה המשפטית הניצבת בפנינו הינה, אם המדינה (באמצעות מינהל
מקרקעי ישראל) פעלה כדין שעה שהקצתה את המקרקעין עליהם הוקם היישוב
הקהילתי קציר לסוכנות היהודית, כאשר על מקרקעין אלה - שהוקצו לאגודה
שיתופית שאינה מקבלת לשורותיה ערבים - לא יוכל העותר (אי כל ערבי אחר)
לבנות את ביתו. לאור מורכבותה של בעיה זו, מן הראוי הוא לפצלם לשתי
שאלות משנה: האחת, האם חיות המדינה (משרד הבינוי והשיכון, מינהל מקרקעי
ישראל) פועלת כדין, אם היא עצמה היתה פועלת במישרין תוך שהיתה קובעת
לעצמה מדיניות, לפיה היא מעניקה הרשאות או משכירה את קרקע המדינה לישוב
הקהילתי קציר, המגביל עצמו ליהודים בלבד. אם התשובה על כך הינה כי
מדיניות שכזו הינה בלתי חוקית, כי אז מעוררת שאלת המשנה השניה, והיא

האם חללה המדינה מלפועול שלא כדין, אם היא עצמה אינה פועלת במישרין בגדריו של היישוב הקהילתי קציר, אלא כפי שקורה חלכה למעשה, מקצה זכויות במקרקעין לסוכנות היהודית אשר מצדה מתקשרת עם האגודה השנינומה קציר נפתח בשאלת המשנה הראשונה.

המדינה מקצה מקרקעין ליישוב קהילתי כפרי שאינו מקבל ערבים לשורותיו

14. הרשאת היתח מדינת ישראל לקבוע מדיניות לפיה יינתנו על ידח במישרין הרשאות לשימוש בקרקע לשם הקמת היישוב הקהילתי קציר המיועד ליהודים בלבד! מתן תשובה לשאלה זו מחייב פניה אל המערכת הנורמטיבית החלה על הקצאת מקרקעין על המדינה. נקודת המוצא היא חוק-יסוד: מקרקעי ישראל. חוק יסוד זה קובע כי "מקרקעי ישראל, והם המקרקעין בישראל של המדינה, של רשות הפיתוח או של הקרן הקיימת לישראל, הבעלות בהם לא תועבר, אם במכר ואם בדרך אחרת" (סעיף 1). עניינו הוא במקרקעי ישראל שהם המקרקעין של המדינה, ובחינתנו מוגבלת למקרקעין אלה בלבד. מקרקעי ישראל מנוהלים על ידי מינהל מקרקעי ישראל (חוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך-1960). המדיניות הקרקעית של המינהל נקבעת על-ידי מועצת מקרקעי ישראל (סעיף 3 לחוק מינהל מקרקעי ישראל).

15. בהקבעת מדיניות המינהל, על מועצת מקרקעי ישראל לפעול להגשמת התכליות המונחות ביסוד סמכותו של המינהל וחובעות את חיקף שיקול דעתו. תכליות אלה - כתכליות המונחות ביסוד כל סמכות המעוגנת בדבר חקיקה - הן משני סוגים. תכליות מיוחדות, הנובעות באופן ישיר מהחוק המסדיר את סמכותו של המינהל, ותכליות כלליות, הפרוסות כמטריה נורמטיבית על פני כל דברי החקיקה כולם. נבחן תחילה את התכליות המיוחדות ולאחר מכן נפנה לבחינת התכליות הכלליות.

פעילות המינהל: תכליות מיוחדות

16 בחינת התכליות המיוחדות המונחות ביסוד סמכותו של מינהל מקרקעי ישראל מגלה תמונה מורכבת: ביסוד החוקים המסדירים את ניהול מקרקעי ישראל עומדת השאיפה ליצירת ניהול אחיד ומתואם של מכלול המקרקעין. לעניין זה נכתב:

"...בולטת מגמתו של המחוקק להבטיח שהמדיניות המקרקעית, לפיה יבוצעו בעתיד כל הפעולות והעסקאות הנוגעות למקרקעין של המדינה בישראל, של רשות הפיתוח ושל הקרן הקיימת לישראל, תהא מדיניות ממלכתית מתואמת, שיחולו עליה העיקרים שנקבעו בחוק מזה, ואשר תיקבע, בנתון לעיקרים אלה, על ידי מועצה המתמנית על ידי הממשלה, מזה, וכן להסדיר שדבר עשייתן של הפעולות והעסקאות ההן, בהתאם למדיניות שנקבעה כאמור, ירוכז, מכאן ואילך, בידי מינהל אחד ויחיד, מינהל המתמנה על ידי הממשלה ופועל תחת פיקוחה של המועצה הנ"ל, ואשר מעשיו נתונים, עקב חובתה של הממשלה לדווח עליהם, גם לשבט הביקורת של הכנסת." (ע"א 55/67 קפלן נ' מדינת ישראל, פ"ד כא (2) 718, 727, ראו נס: יי ויסמן, דיני קניין - חלק כללי (1993) 216-217 ("ויסמן"). ר' אלתרמן "מי ימלא גבורות מקרקעי ישראל? בחינה של ההצדקות להמשך הבעלות המקומית על המקרקעין", עיוני משפט כא (1998) 535, כן ראו: הצעת חוק יסוד: מקרקעי העם, ה"ח תשי"ט 272, ד"ב 27 (תשי"ט) 2940, 2952).

דא עסא, מעבר לעצם ריכוז הסמכויות הנוגעות לניהול מקרקעין, אין בחוקים הנוגעים בדבר הגדרה באשר לתכליות וליעדים שלשמן תופעל הסמכות הריכוזית. חוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ן-1960, אינו מגדיר מהם היעדים והתכליות המיוחדות הניצבים בפני המינהל. כל שנאמר, לעניין זה בחוק הוא, כי:

"הממשלה תקים מינהל מקרקעי ישראל (להלן: "המינהל") שינהל את מקרקעי ישראל"

הסדר זה זכה לביקורת רבה. נטען נגדו כי הוא מחווה אקט של "חקיקה עצלנית", כי אין הוא מתיישב עם התפיסה של שלטון החוק וכי יש בו סכנה לעקרונות של מינהל תקין (ראו יי זמיר הסמכות המינהלית (כרך א'), תשנ"ו). עמ' 237-239, ראו גם: יי דותן תחנות מינהליות (תשנ"ו) 315-316, ד'

ברק-ארי "דונס פה ודונס שם" מינהל מקרקעי ישראל בצבת ואינטרסים" עיוני
משפט כא (תשנ"ח) 613, 620

17. נוכח שתיקה זו של החוק, שומה עלינו לפנות למקורות תיאוריים לו
ולבחון את התכליות המיוחדות שעמדו ביסודו. לעניין זה, נפנה תחילה להצעת
חוק מינהל מקרקעי ישראל, התשנ"ד 1960 (ח"ח 34) שבדברי ההסבר לה נכתב:

"לפי האמנה, העומדת להיקבר בין המדינה ובין
הקרן הקיימת לישראל על דעי ההסדרות הציוניות
העולמיות, תקום הממשלה מינהל מקרקעי ישראל וכן
מועצה שתקבע את המדיניות הקרקעית של המינהל,
תאשר הצעת תקציב המינהל ותפקח על פעולותיו.
החוק המוצע בא להקנות למינהל מקרקעי ישראל
ולמועצת מקרקעי ישראל את המעמד החוקי הדרוש
להם לביצוע תפקידיהם לפי האמנה. המינהל יהיה
חלק ממנגנון הממשלה."

באמנה האמורה (שנחתמה ביום 28.11.61 ופורסמה ב"פ 1456, בעמ' 1597) נקבע
בסעיף 4:

"מקרקעי ישראל יתנהלו לפי החוק, לאמור על פי
העקרון כי אדמה אינה נמסרת אלא בהכירה בלבד,
ולפי המדיניות הקרקעית שתקבע על ידי המועצה
שהוקמה לפי סעיף 9. המועצה תקבע את המדיניות
הקרקעית במגמה להגביר את כוח הקליטה של האדמה
ולמנוע ריכוזים קרקעיים בידי יחידים. אדמות
הקרן הקיימת יתנהלו, נוסף לכך, בכפיפות לתוכנית
ולתקנות ההתאגדות של הקרן הקיימת לישראל."

18. על התכליות העומדות ביסוד מדיניותו של המינהל ניתן להוסיף וללמוד
מהחלטת ממשלה 489 מיום 23.5.65, בה נקבע (סעיף ג' להחלטה):

"על רשויות התכנון להשלים בהקדם ולהניש
לאישורה של הממשלה תכנית ארצית ליעוד, לשימוש
ולניצול קרקעות המדינה אשר תבטא מדיניות
הממשלה ובכלל זה מדיניות לפיזור האוכלוסיה,
מדיניות הבטחון, שמירה על קרקע חקלאית, והקצאת
שטחי ירק ואזורי נופש ושטחים פתוחים לצרכי
ציבור, והבטחת רווחה קרקעית לצרכים ממלכתיים
וציבוריים"

החלטת ממשלה זו הובאה בפני המועצה עובר לקבלתה על ידי הממשלה ואומצה,
כמות שהיא (ביום 17.5.65), על ידי המועצה (ראו לעניין זה וייסמן, עמ' 243,

Final
35 min

היום (2) מועצת מקרקעי ישראל שבה ואישרה את עיקרי מדיניות המינהל בתחלטה מס' 202 מיום 28.3.78, בה קבעה:

"... מינהל מקרקעי ישראל הינו הגוף היחיד המנהל את מקרקעי ישראל בהתאם למדיניות הקרקעית שנקבעה על ידי המועצה. הן בהתאם לאמנה שבין ממשלת ישראל וגרן קיימת לישראל והן על פי החוק. מינהל מקרקעי ישראל הוא הגוף הבלעדי והמוסמך לנהל את מקרקעי ישראל. מדיניות המועצה מכוננת על ידי הצורך לשמור את הקרקע כנכס לאומי ועל ידי המגמה להביא לפיזור נכון של האוכלוסיה."

19. נמצא אם כן, כי התכליות המיוחדות המונחות ביסוד סמכותו של המינהל הן שמירת מקרקעי ישראל בבעלות המדינה וריכוז הניהול והפיתוח של המקרקעין בישראל בידי רשות סטטוטורית אחת. זאת, על מנת למנוע את העברת הבעלות בקרקע לידי גורמים בלתי רצויים, לבצע מדיניות בטחון ולאפשר ביצוע פרויקטים לאומיים, דוגמת קליטת עליה, פיזור אוכלוסין וחתיישבות חקלאית. כן מונחות ביסוד החקיקה התכליות המיוחדות שנועדו להקל על מלאכת התכנון תוך שמירת רזרבה קרקעית לצרכים ממלכתיים והקצאת שטחים פתוחים לצרכי הציבור, כל זאת כדי לאפשר יישום תכניות מיתאר ולמנוע טחר ספקולטיבי בקרקעות המדינה (וראו לעניין זה גם ויסמן, בעמ' 216-218). ודוק: עד כמה שהתכליות המיוחדות קבועות באופן מפורש בחוק או נובעות ממנו בצורה ברורה, על השופט לתת להן ביטוי. עד כמה שהתכליות המיוחדות אינן קבועות במפורש בחוק ואינן נובעות ממנו באופן ברור - כפי שהדבר בעניינו - על בית המשפט ללמוד על דבר תכליות מיוחדות לא רה מתוך החוק עצמו, אלא גם מתוך מקורות נוספים וברם מההיסטוריה החקיקתית, ממהות העניין, ממהותה של הרשות המוסמכת ומערכית הכללים של שיטת המשפט. אכן בגיבוש התכליות המיוחדות - עד כמה שהן אינן עולות במפורש ובאופן ברור מהחוק - יש לעמוד על כך שאותן תכליות תתישבנה עם סכלול ערכיה של השיטה.

פעילות המינהל תכלית כללית של שוויון

20. בצד התכליות המיוחדות, המונחות ביסוד סמכותו ושיקול דעתו של המינהל, קיימות גם תכליות כלליות חפזות כמטריה נורמטיבית מעל דברי החקיקה כולם. תכליות כלליות אלו משקפות את ערכי היסוד של המשפט והחברה בישראל. הן ביטוי לכך, שכל דבר חקיקה הוא חלק אינטגרלי משיטת משפט כוללת. עקרונות היסוד של השיטה "מחלחלים" לכל דבר חקיקה, ומהווים את תכליתו הכללית (ראו בג"ץ 953/87 פרוז נ. ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 325 - להלן פרשת פרוז; בג"ץ 869/92 זויקי נ. יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלוש-עשרה, פ"ד מו(2) 692, - להלן פרשת זויקי; ע"א 105.92 ראם מהנדסים קבלנים בע"מ נ. עיריית נצרת עילית, פ"ד מו(5) 189, 198). עקרונות יסוד אלה מבטאים גם את מהותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. מבין עקרונות אלה, רלבנטי לעניננו עקרון השוויון.

השוויון כעקרון יסוד

21. השוויון הוא מערכי היסוד של מדינת ישראל. כל דשות בישראל - ובראשן מדינת ישראל, רשויותיה ועובדיה - חייבת לנהוג בשוויון בין הפרטים השונים במדינה (ראו זמיר וסובל, "השוויון בפני החוק", משפט וממשל ח (1999) 165). כך מתבקש מאופיה היהודי והדמוקרטי של המדינה; כך נגזר מעקרון שלטון החוק הנוהג במדינה. ביטוי לכך ניתן, בין השאר, בהכרזת העצמאות, הקובעת כי:

"מדינת ישראל... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין..."

אכן, המדינה חייבת לכבד ולהגן על זכותו הבסיסית של כל פרט במדינה לשוויון. השוויון מונח בבסיס הקיום החברתי. הוא "תחילת התחילות" (השופט מ' חשין בבג"ץ 5711/95 מרכז השלטון המקומי נ. הכנסת, פ"ד נ(3) 485, 501) הוא "מעמודי רתוך של המשטר הדמוקרטי. הוא חיוני להשכמה החברתית המונחת

ביסוד המבנה החברתי" (פרשת ווילי, עמ' 707). הוא מהווה עקרון יסודי חוקתי, השלוב ושזור בתפיסות היסוד המשפטיות שלנו ומחזיק חלק בלתי-נפרד מהן (השופט שמגר בבג"ץ 114/78 בורקאן נ' שר האוצר, פ"ד לב(2) 808, 806, 807). עמדתו על כך באחת הפרשות בעינינו.

"אכן, השוויון הוא ערך יסודי לכל חברה דמוקרטית, אשר המשפט של כל מדינה דמוקרטית שואף מטעמים של צדק והגינות, להמחישו (הנשיא אנדרנט בד"צ 10/69) ... הפרט משתלב למירקס הכולל ונושא בחלקו בפניות החברה, ביוזעו שגם האחרים עושים כמוהו. הצורך להבטיח שוויון הוא טבעי לאדם. הוא מבוסס על שיקולים של צדק והגינות. המבקש הכרה בזכותו, צריך להכיר בזכותו של הזולת לבקש הכרה דומה. הצורך לקיים שוויון הוא חיוני לחברה ולהסכמה חברתית שעליה היא בנויה. השוויון שומר על השלטון מפני השדרות. אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזכותו העצמית של האדם." (פרשת פורו, עמ' 332)

יברוח דומה ציין השופט מ' חשין:

"טענת הפלייה לעולם נשמע לה, והיא בתשתית התשתיות. עקרון החפלייה יסודי בצורך עמוק הטבוע בנו, בכל אחד מאתנו - שמא נאמר ביצר ובצורך שבאדם, אך לא רק בו - כי לא יפלו אותנו לרעה, כי נזכה לשוויון, מאלוה ממעל ולמיצער מן האדם... הפלייה (אמיתית או מדומה) מוליכה אל תחושה של-קיפוח ותסכול, תחושת-קיפוח ותסכול מישירים אל קנאה. ובבוא קנאה תאבד תבונה... נכונים אנו לשאת בעול ובטבל ובמצוקה אם נדע כי גם זולתנו - השווה לנו - כמותנו ועימנו, אך נתקומם ולא נשלים במקום בו יקבל זולתנו - השווה לנו - את שאנו לא נקבל" (בג"ץ 1703/92 ק.א.ל. קוני אוויר למטען נ' ראש ממשלה (טרם פורסם)).

הנה כי כן, "שוויון זכויות וחובות לכל אזרחיה של מדינת ישראל הוא ממהותה ומאופיינה של מדינת ישראל" (המשנה לנשיא, השופט אלון בע"ב 2/88 בן שלום נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השתיים-עשרה, פ"ד מג(4) 221, 272, ראו גם מסק דינו בבג"ץ 153/87 שקדיאל נ' השר לענייני דתות, פ"ד מב(2) 221).

22. חובתה זו של המדינה לפעול בשוויון חלה על כל פעולה מפעולותיה. היא חלה בוודאי מקום שרשויות המינהל פועלות בתחומי המשפט הציבורי. ברטימה ארוכה של פסקי דין חזר בית המשפט העליון וחדגיש את חובתן של רשויות המינהל לפעול בשוויון כלפי פרטים (ראו זמיר וסובל, שם). חובת השוויון חלה גם מקום שהמדינה פועלת בתחומי המשפט הפרטי. על כן היא חלה בהתקשרויות החוזיות של המדינה (ראו בג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ. ממשלת ישראל, פ"ד (לד) 729, 746). אכן, ביטוד תפישתנו עומדת הגישה כי המדינה ורשויותיה הם נאמני הציבור. "רשויות השלטון מקבלות את הסמכות מן הציבור, שבחר בהן באופן שוויוני, ולכן הן גם חייבות להפעיל את הסמכות כלפי הציבור באופן שוויוני" (זמיר וסובל, שם, עמ' 176). עמד על כך השופט זוטמן, בצינו:

"בעוד שאורח פרטי ראוי להפלות בין פלוני לבין אלמוני ולבוז לו את אלה שאחם יעשוק אפילו יחיו נימוקיו ומניעיו בלתי סבירים, אסורה הפליה מטעם רשות ציבורית. הטעם הוא, כי ברשתמשה בנכסיה או בעשותה את פעולותיה נטלה הרשות על עצמה תפקיד של נאמן כלפי הציבור, ובתור שכזה חייבת הרשות להתייחס יחס שווה אל שווים, ומשפחה עקרון יסוד זה והפלתה אזהרה שלא כדיון, הרי זו עילה להתערבותו של בית משפט זה. ואין נפקא מינה בכך אם השימוש גופו או הפעולה גופה משתייכים למשפט הציבורי או למשפט האזרחי. תפקיד הנאמנות כלפי האזרח והחובות הנובעות ממנו נובעות מן הדיון, וממילא ניתנות הן לפיקוח ולביקורת בבית-משפט זה" (בג"ץ 262/62 פרץ נ. יושב ראש, חברי המועצה המקומית ותושבי כפר שמריהו, פ"ד טז 2101, 2115).

23. חובתה של המדינה לנהוג בשוויון משתרעת על כל פעולותיה. היא חלה, איפוא, גם לענין הקצאת מקרקעי המדינה. אכן, מינהל מקרקעי ישראל מחזיק במקרקעי המדינה "על דרך של נאמנות, וממילא חלות עליו כל אותן חובות החלות על נאמן. וחואיל והמינהל הוא - גם להלכה וגם למעשה - המדינה בכבודו ובעצמה, חלות עליו מעצמן כל החובות החלות על רשות הציבור" (השופט מי חסיו בר"ע 5817/95 רוזנברג נ. משרד הבינוי והשיכון, פ"ד נ(1) 221, 231). על כן, ההחלטות של מועצת מקרקעי ישראל המגבשות את מדיניות הקצאת

מקרקעי המדינה חייבות להתקבל על בסיס של שוויון. עמד על כך תנשיא שמגר

בצינו:

"מקרקעי הציבור צריכים להתנהל לפי אמות מידה ממלכתיות - אימוץ אמת מידה כאמור היא בגדר חובתן של רשויות ציבור בכל ענייניהן, ועל אחת כמה וכמה בכל שהדבר נוגע לטיפול ברכוש שהוא בבעלותו של הציבור כולו. תירגומן של אמות המידה האמורות לאופני התנהגות מצביע, בין היתר, על החובה לנהוג כחנינות ושוויון ועל פי כללי המינהל התקין" (בג"ץ 5023/91 פורז נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מו(2) 793, 801).

הנה כי כן, עקרון השוויון קובע, כי אל-לה למדינה להפלות בין פרטים ענה
שהיא מחליטה להקצות להם מקרקעי המדינה

24. השוויון הוא מושג מורכב. היקפו שנוי במחלוקת. עם זאת, הכל מסכימים כי השוויון אוסר על טיפול שונה מטעמי דת או לאום. איסור זה מופיע בהצהרות ובאמנות בינלאומיות ובכך התצהרה האוניברסלית על זכויות האדם מ-1948, האמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות מ-1966, והאמנה האירופאית בדבר זכויות האדם. הוא מקובל במרבית החוקות המודרניות. ביטוי לכך ניתן בהכרזת העצמאות שלנו, אשר קבעה כי מדינת ישראל "תקים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין". בית משפט זה הוסיף וקבע - מפי השופט שמגר - כי "הכלל שלפיו אין מפלים בין אדם לאדם מטעמי... לאום... דת... הוא עקרון יסודי חוקתי, השלוב ושזור בהפשוט היסוד המשפטי שלנו ומהווה חלק בלתי נפרד מהן" (בג"ץ 114/78 בורקאן נ' שר האוצר, פ"ד לב(2) 800, 806). הטיב להביע זאת השופט ברנזון, בצינו:

"כשגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו קרבתנו היינו לאומות העולם שבתוכם ישבנו ובכל חדורות טעמנו את הטעם חמר של רדיפות, נגישות והפלות רק בגלל היותנו יהודים 'שדתיים' שונות מכל עמי. מלומדי נסיון מר ואומלל זה, שחזר עמוק עמוק להכרתנו ולתודעתנו הלאומית והאנושית, ניתן לצפות שלא נלך בדרכים הנלוות של הגויים, ובהתחדש עצמאותנו במדינת ישראל עלינו להיזהר ולהיטמר מכל צל של הפליה ומנהג של איפה ואיפה כלפי כל אדם לא-יהודי שומר חוק הנמצא איתנו ורוצה לחיות עמנו בדרכו שלו, לפי דתו ואמונתו.

שנאת זרים קללה כפולה בה: היא משחיתה את עצם
אלוהים של השונא ומטיחה רעה על השונא על לא
אוון בכפר. עלינו לגלות יחס אנושי וסובלני
כלפי כל מי שנכריז בצלם ילקיים את הכלל הגדול
של שוויון בין כל בני-אדם בזכויות ובחובות.
(בג"ץ 392/72 ברנר נ' הוועדה המחוזית לתכנון
ולבניה, מחוז חיפה, פ"ד כז(2) 764, 771)

התרגום המעשי של תפישות יסוד אלה באשר לשוויון הינו כי תכליתה (הכללית)
של כל חקיקה הינה להבטיח שוויון בין בני האדם בלא הפליה על בסיס של דת
או לאום. טיפול שונה בשל דת או לאום הוא טיפול "חסוד" והוא לכאורה טיפול
מפלה (השנו בג"ץ 4541/94 מילר נ' שר הבטחון, פ"ד מט (4) 194, 136-137
להלן - פרשת מילר; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נ' שר העבודה, פ"ד נב(3)
630, 659). אמרנו שהטיפול הוא "לכאורה" מפלה, שכן עשויות להיות נסיבות -
כגון בגדרי ההעדפה המתקנות (על פי ההסקפה הרואה בהעדפה המתקנת הגשמה של
עקרון השוויון ולא חריג לה). ראו עמדת השופט טצא (פרשת מילר) - שבחן
טיפול שונה בשל דת או לאום לא יהיה טיפול מפלה. זאת ועוד: טיפול שונה על
בסיס דת או לאום עשוי להיות בהתאם לחוק. דבר זה יקרה, למשל, מקום בו
לשנו המפורשת והברורה של דבר חקיקה קובעת תכליות מיוחדות המובילות
לטיפול מפלה, ובאיוון שבינו לבין התכלית הכללית בדבר שוויון. ידו של
התכליות המיוחדות על העיונה. לאיוון זה שבין התכליות המיוחדות לתכליות
הכלליות נעבור עתה.

25. בגיבוש תכליות של החקיקה יש להתחשב בתכליות המיוחדות ובתכליות
הכלליות גם יחד. לעתים קרובות הן מובילות כולן לכיוון אחד, ומחזקות האחת
את דעותיה. אך לעתים מתגלות סתירות בין התכליות השונות. כך, למשל, עשויות
לחתעורר סתירות בין תכליות מיוחדות, המבקשות להגשים יעדים חברתיים, לבין
תכליות כלליות המבקשות לקיים זכויות אדם. כאשר התנגשות כזו מתרחשת יש
לקיים איוון (עקרוני ואנכי) בין התכליות המונגשות. בדרך זו נקט בית משפט
זה מאז פרשת קול העם (בג"ץ 73/53 חברת "קול העם" בע"מ נ' שר הפנים, פ"ד
זי 1871). באותה פרשה נקבע, כי באיוון בין התכליות המיוחדות שעמדו ביסוד
דבר החקיקה שנדון שם ושעניינן שלום הציבור ובטחונו, לבין התכלית הכללית
בדבר חופש הביטוי, תינתן עדיפות לתכלית המיוחדת (שלום הציבור) אם קיימת

ודאיות קרובה כי הגשמת התכלית הכללית (חופש הביטוי) תגרום לנזק ממשי, קשה ורציני לאפשרות הגשמתה של התכלית המיוחדת (שלום הציבור). סאו נוסט בית משפט זה "בנוסחת איזון" דומה בשורה ארוכה של התנגשויות בין תכליות מיוחדות לבין תכליות כלליות (ראו 7128/96 תנועת נאמני הר הבית נ' ממשלת ישראל, פ"ד נאמנ, 55, כ"ז 5015/94 תורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1). שאלה יפה היא אם נוסחת איזון זו צריכה לשמש אותנו גם בהתנגשות בין התכליות הכלליות לתכליות המיוחדות בענייננו? האם אין מקום לנוסחת איזון שונה, כגון זו של האפשרות הסבירה? והאם לא נדרשות, בתחום השוני, נוסחאות איזון מגוונות על פי מהותה של הפגיעה בשוויון? אין לנו צורך לבחון שאלות אלה בגדרי העתירה שלפנינו, שכן, כפי שנראה, בעתירה שלפנינו לא קיימת כלל התנגשות בין התכליות הכלליות לתכליות המיוחדות. נוכל איפוא להשאיר ענין זה בצריך עיון. נעבור, איפוא, עתה לבחינת נסיבות הענין שלפנינו. בטרם נעשה כן, ברצוננו להעיר שתי הערות אלה: ראשית, עוסקים אנו בתכלית המונחת ביסוד חוק מינהל מקרקעי ישראל. במצב הדברים הרגיל לאחר שנקבעה התכלית - ובמסגרת בחינת חוקיות פעולות המינהל - יש לבחון גם אם האמצעים הנוקטים להגשמת התכלית הם מידתיים. ענין זה לא מתעורר בעתירה שלפנינו, ולא נרחיב בו; שנית, במצבים מיוחדים - בהם התכליות המיוחדות קבועות במפורש בדבר החקיקה או משתמעות בבירור ממנו - לא די בכך שנוסחת האיזון מאפשרת לקבוע את התכלית המונחת ביסוד החוק הנשמיך. יש להמשיך ולבחון אם תכלית זו היא חוקתית, וזאת מנקודת מבט של חוקי היסוד בדבר זכויות האדם (חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו; חוק-יסוד: חופש העיסוק) וכסוקת ההגבלה (סעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו; סעיף 4 לחוק-יסוד: חופש העיסוק). שאלה זו לא מתעוררת בפנינו כלל, שכן שאלת חוקתיותו של חוק מינהל מקרקעי ישראל אינה מונחת להכרעתנו. השאלה היחידה בה נתבקשנו להכריע הינה, אם החלטתו של מינהל מקרקעי ישראל, בכל הנוגע להקצאת קרקעות לחקמת היישוב הקהילתי קציר ליחודים בלבד, היא במסגרת הסמכות שהוקנתה למינהל בחוק מינהל מקרקעי ישראל.

מן הכלל אל הפרט

26. מקובל הוא על המדינה, כי שנה שהיא עצמה הקימה (באמצעות משרד הבינוי והשיכון) את היישוב העירוני הריש, ושכונה נוספת בגבעה המרכזית בקציר, הקצאת הקרקעות נעשתה "לציבור הרחב לפי הכללים המקובלים במשרד הבינוי והשיכון". הקצאה זו היתה שוויונית, ואין כל הבחנה בין ערבי ליהודי. אכן, המדינה ציינה בתשובתה, כי "אין לנו מחלוקת עם העותרים על כך שהזכאות לגור במועצה המקומית טל עירון בהווה ובעתיד תהיה בדומה לכל מועצה מקומית אחרת, תוך מתן חזמנות לרכישת דירות לציבור הרחב. כל זאת למעט בתחומיה של האגודה השיתופית, שם מותנית הקבלה לאגודה בהליכים הקיימים בכל אגודה שיתופית בהתאם לתקנונה". אך במה שונה היישוב הקהילתי מהיישוב העירוני? על כך לא באה כל תשובה בתצהיר התשובה של המדינה (מינהל מקרקעי ישראל ומשרד הבינוי והשיכון), פרט לציון העובדה שהקרקע הוקצתה לסוכנות, הפועלת כזרוע של העם היהודי בתפוצות. אך עתה איננו עוסקים בסוכנות היהודית אלא במדינת ישראל. אנו שואלים, האם המדינה (כלומר, המינהל) רשאית לקבוע כי היא עצמה הקצה מקרקעין ליישוב הקהילתי קציר המיועד ליהודים בלבד, בגדרי המועצה המקומית טל עירון? הקצאה כזו פוגעת בזכות לשוויון של העותרים שכן יש בה טיפול שונה על בסיס של לאום. מתן התכליות המיוחדות אשר הגשמתן פוגעות כדין בעקרונות השוויון? על שאלה זו לא שמענו כל תשובה מטעם המדינה.

27. תשובה לטענות אלה באה מפי הסוכנות היהודית, התאחדות האיכרים בישראל והאגודה השיתופית קציר. בתשובת הן ציינו, כי היישוב הקהילתי הינו "חוליה בשרשרת המיצפים שנועדו לשמור על מרחבי ישראל למען העם היהודי" (כאמור במגילת היסוד של היישוב הקהילתי) וכי קיומו מתיישב עם התכליות שהתנו לעצמן, היינו יישוב יהודים ברחבי הארץ בכלל, ובאזורי כפר ואזורים שהנוכחות היהודית בהם דלילה בפרט, פיזור אוכלוסין, והגברת בטחון ישראל על-ידי כך. בהקשר הספציפי, טוענת התאחדות האיכרים, כי מתושבים ערביים עלולים לחיתקל בקשיים במילוי חובות השמירה על היישוב, שנחשף בעבר לפעולות טרור שונות. זאת ועוד, לטענת המשיבות, עלולה נוכחותם של תושבים ערבים

בישובים יהודיים לגרום לעזיבתם של התושבים היהודים ולהפיכת ישוב שנועד לחקיקים כישוב יהודי לישוב ערבי.

28. תשובות אלו מעוררות בעיות כלליות קשות וסבוכות. יש לחץ חשיבות הן לגבי העבר והן לגבי העתיד. עם זאת, אין לנו צורך להתמודד עמן בעתירה שלפנינו. עתירה זו, אין ענינה מכלול ההתיישבות היהודית על כל היבטיה, עתירה זו אין ענינה פעולותיה של הסוכנות היהודית על כל גווניה. העתירה שלפנינו ענינה יישוב קהילתי משויים שהקמתו אינה מעוררת את מכלול הבעיות שהסוכנות היהודית והתאחדות האיכרים מעוררות. אכן, המשיבים אינם חולקים על זכותם של העותרים להתגורר באזור נחל עירון. אין הם שוללים את סיומם של ישובים "מערביים", עירוניים או כפריים, בהם דרים יהודים וערבים באותו אזור, ואינם שוללים את זכותם של העותרים להתגורר בישוב קציר עצמו, בשכונה שנבנתה על ידי משרד הבינוי והשיכון, יחד עם יתר תושבי השכונה, יהודים וערבים כאחד, תחת חסותה של אותה מועצה מקומית וותך קיום מסגרות חינוכיות וחברתיות משותפות. לא ניתן לחבין - ולא הונחה בפנינו כל תשתית עובדתית - מדוע דווקא מגוריהם של העותרים בישוב הקהילתי, מדחק של כ - 2 ק"מ מן השכונה שנבנתה על ידי משרד הבינוי והשיכון, מצדיקה פגיעה בעקרון השוויון.

29. מסקנתי הינה, איפוא, זו: החלטת שהמינהל היה מקבל להקצות במישרין מקרקעין בטל עירון להקמת יישוב קהילתי ליהודים בלבד, היתה פוגעת בתכלית (הכללית) המונחת ביסוד סמכותו של המינהל, והיא הגשמת השוויון. החלטת כזו, לא היה בה כדי להגשים תכליות מיוחדות של חוק מינהל מקרקעי ישראל שבנסיבות העניין - ועל פי נוסחת האיזון הראויה - ידן על העליונה. נמצא, כי החלטה כזאת, לו היתה מתקבלת, היתה בלתי חוקית. כנגד מסקנה זו העלו בפנינו הסוכנות היהודית והתאחדות האיכרים שתי טענות עקרוניות, אליהן נפנה עתה.

30. הטענה העקרונית הראשונה היא זו: החלטה על הקצאת מקרקעין להקמת היישוב הקהילתי קציר ליהודים בלבד אינה פוגעת בשוויון. שכן מנהל מקרקעי

ישראל מוכן להקצות מקרקעין גם להקמת יישוב קהילתי לערבים בלבד. טענת זו, בלבד, המשפט הינה, כי טיפול נפרד אבל שווה הוא טיפול שווה. כידוע, טענה זו הועלתה בשנות החמישים בארצות הברית לענין מדיניות החינוך בארצות הברית שהפרידה בין חינוך לתלמידים לבנים וחינוך לתלמידים אפרו-אמריקאים. בית המשפט העליון החליט (בפרשה של Brown v. Board of Education of Topeka, 347 U.S. 483 (1954)) כי מדיניות של "נפרד אבל שווה" ("separate but equal") הינה מעצם טבעה בלתי שווה ("inherently unequal"). ביסוד גישה זו מונחת התפישה כי הפרדה משדרת עלבון כלפי קבוצת מיעוט המוצאת מן הכלל. מחדדת את השוני בינה לבין האחרים, ומקבעת תחושות של נחיתות חברתית. ביטוי לגישה זו ניתן בסעיף 3 לאמנה הבינלאומית בדבר ביעורן של כל הצורות של הפליה גזעית. במשך השנים רבתה הכתיבה בנושא זה, תוך שהודגש, כי לעתים עשוי טיפול נפרד להיות טיפול שוויוני או, למצער, שהפרדה מוצדקת על אף הפגיעה בשוויון. בעיקר כך, בין השאר, במקום שהצורך לטיפול נפרד אבל שווה בא מקרב קבוצות מיעוט המבקשות לשמור על תרבותן ואורח חייהן, והחפצות למנוע "התבוללות כפויה" (בלשונו של השופט שמגר בפרשת בורקאן, עמ' 808; ראו בנושתי, "נפרד אבל שווה" בהקצאת מקרקעי ישראל למגורים", עיוני משפט כ"א 766 (1998) וכן, 34 Wm. & Days, "Brown Blues: Rethinking the Integrative Ideals", 140 U. Pa. L. Rev. 1463 (1992). אכן, מוכן אני להניח - בלי לפסוק בדבר - כי קיימים מצבים בהם טיפול נפרד אבל שווה הוא טיפול חוקי. דוגמא לכך יכול לשמש פסק דינו בפרשת אביטן (בג"ץ 528/88 אביטן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מג(4) 297). שם החליט מינהל מקרקעי ישראל להחכיר מקרקעין רק לבדואים, וזאת במסגרת מדיניותו להעברתם של הבדואים למגורים של קבע. בקשתו של עותר יחידי להכיר מקרקעין אלה נדחתה על ידי המינהל. העתירה כנגד מינהל מקרקעי ישראל נדחתה. בנמקו את עמדת בית המשפט, ציין השופט אור:

"ההתייחסות היא אל בדואים, אשר במשך שנים רבות חיו חיי נוודות, וניסיונות שלהם להשתקעות במקום קבע לא עלו יפה והיו כרוכים בחפרות חוק, עד שנוצר אינטרס למדינה לטייע להם, ובכך גם להשיג מטרות ציבוריות חשובות. האופי ודוד

החיים של נוודים ללא יישובי קבע מסודרים. על כל הכרוך בכך, הם העושים את הבדואים לבני קבוצה ייחודית, שהמשיבים סבורים שראויים הם לסיוע ולעידוד, תוך התייחסות מיוחדת, מפלה לטובה, ולא העובדה שהם "ערבים" (שם, עמ' 304).

מצב דברים זה - בו טיפול נפרד עשוי להחשב חוקי - אינו מתקיים במצב הדברים שבפנינו, וזאת משני טעמים: ראשית, הלכה למעשה אין פנייה להקמת יישוב קהילתי לערבים בלבד. בפועל אין מדינת ישראל מקצה מקרקעין אלא לישובים קהילתיים יהודיים. התוצאה ("האפקט") של מדיניות החפירה הנוהגת כיום היא מפלה, גם אם חמניע להפרדה אינו הרצון להפלות. קיומה של הפליה נקבע, בין השאר, על פי האפקט של ההחלטה או המדיניות ואפקט זה, בענייננו, הוא מפלה (השווה בג"ץ 1000/92 בבלי נ' בית הדין הרבני הגדול ירושלים, פ"ד מח(2) 221, 241; וכן חשופט מצא בבג"ץ 453/94 שדולת הנשים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד מח(5) 501); נמצא, כי מדיניות חמינהל כיום מעניקה לערבים בפועל, טיפול נפרד ולא שווה. שנית, אין כל מאפיינים המייחדים את היהודים המבקשים לבנות ביתם ביישוב קהילתי באמצעות האגודה השיתופית קציר, חמצדיקים הקצאת קרקע המדינה להתיישבות יהודית בלבד. היישוב הקהילתי קציר פתוח לכל יהודי באשר הוא (כפוף לתנאי קבלה שאינם מופיעים בתקנות האגודה השיתופית ושאת תכנם איננו יודעים). ממילא, תושבי היישוב אינם מהווים "קבוצה ייחודית" (כלשונו של חשופט אור בפרשת אביטן). נהפוך הוא: כל יהודי בישראל כחלק מרוב התושבים, שנפשו חפצה בחיים קהילתיים כפריים כשיר לכאורה להתקבל לאגודה השיתופית. האגודה פונה איפוא, אל קוב רובו של הציבור בישראל. הגודם המאפיין את קבוצת התושבים ביישוב אינו בייחוד זה או אחר של הקבוצה או בני הקבוצה, אלא אך הקריטריון של הלאום, אשר משמש, הוא עצמו, בנסיבות הענין שלפנינו, קריטריון מפלה. אכן, מרבית השיקולים שהוצגו בפנינו על ידי הסוכנות היהודית מבוססים על אותו סיווג "חשוד" של השתייכות לאומית, וכל מטרתם לא באה אלא לקדם התיישבות יהודית באיזור. אכן, השילוב בין התוצאה הבלתי-שוויונית של המדיניות ובין הטעמים הבלתי-שוויוניים שבבסיסה, יוצר "מסה" תזקה של העדר שוויון, "מסה" שאינה מתבטלת ואף אינה פוחתת נוכח הנכונות העקרונית להקצות מקרקעין להתיישבות

קהילתית כפרית נפרדת של ערבים. אנו דוחים, איפוא, את הטענה כי בנסיבות הענין שלפנינו לא נפגם עקרון השוויון.

31. הטענה העקרונית השניה שהועלתה בפנינו היא זו: גם אילו החליט מינהל מקרקעי ישראל להקצות בנסיבות המקרה שלפנינו במישרין מקרקעין להקמת יישוב קהילתי ליהודים בלבד, היתה זו החלטה חוקית, שכן היא היתה מגשימה את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. ערכים אלה הם בעלי אופי חוקתי (ראו סעיף 1א' לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו) והיה בהם כדי להעניק אופי חוקי להחלטתו של מינהל מקרקעי ישראל. טיעון זה מעלה שאלות רבות וחשובות. אין לנו צורך להכריע במרביתן. הטעם לכך הוא כסול: ראשית, עד כמה שטעון זה בא לומר כי ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית (המהווים תכלית כללית המונחת ביסוד החוק, מתנגשים עם הערך בדבר השוויון, הרי התשובה היא שהתנגשות כזו אינה קיימת. אכן, אינה מקובלת עלינו התפישה כי ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית יש בהם כדי להצדיק - ברמה של תכלית כללית - הפליה על ידי המדינה בין אזרחים של המדינה על בסיס דת או לאום. חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע (בסעיף 1א') כי:

"חוק-יסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו, כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית".

ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, בין היתר, מבססים את זכותו של העם היהודי לעמיד ברשות עצמו במדינתו הדימוקרטית. כלשונה של הכרזת העצמאות:

"בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי-תרבות לאומיים וכלל-אנושיים וחוריש לעולם כולו את ספר-הספרים הנצחיים".

אכן, שיבתו של העם היהודי למוקדו נגזרת מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית גם יחד (ראו ע"ב 1/65 ירדור ג' יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השישית, פ"ד י"ט(3) 365, 385). מערכיה אלה של מדינת ישראל

- מכל אחד מהם בנפרד ומהשתלבותם זה בזה - מתבקשות מספר מסקנות. כך, למשל, מתבקש כי עברית תהא שפה עיקרית במדינת ותיקרי חגיה ישקפי את תקומתו הלאומית של העם היהודי; מתבקש טכך גם כי מורשת ישראל תהווה מרכיב מרכזי במורשתה הדתית והתרבותית, ומתבקשות מסקנות נוספות שאין לנו צורך לעמוד עליהן. אך מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית לא מתבקש כלל כי המדינה תנהג בהפליה בין אזרחיה. יהודים ולא-יהודים רם אזרחים שווי זכויות וחובות במדינת ישראל. "המדינה - מדינת יהודים היא; המשטר המתקיים בה - הוא משטר דמוקרטי נאור, המעניק זכויות לכלל האזרחים, יהודים ולא יהודים" (השופט ד' לויין בע"ב 2/88 בן שלום נ' ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השנים-עשרה, פ"ד מג(4) 221, 231). עמדתו על כך באחת הפרשות בצי"ני:

"במדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ויהנה כל אדם - תהא דתו ותהא אמונתו ותהא לאומיותו אשר תהא - מזכויות אדם מלאות" (רע"א 7504/95 יאסין נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 45, 70).

ותכרי השופט מ' השין ציין בפרשה אחרת:

"נזכור ונדע - ביצד נוכל לשכוח - כי לא היתה לו לעם היהודי - לא היתה לו ואין לו - מדינה אחת זולתי מדינת ישראל, מדינת היהודים. ואולם בתוככי המדינה כל אזרחי המדינה הם שווי זכויות (רע"א 2316/96 איזקסון נ' רשם המפלגות, פ"ד נ(2) 529, 549 - להלן, פרשת איזקסון).

לא זו אף זו: לא רק שערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית אינם דורשים הפליה על בסיס דת ולאום במדינה, אלא שערכים אלה עצמם אוסרים הפליה ומחייבים שוויון בין הדתות והלאומים (ראו בג"ץ 392/72 ברגר נ' רנועדה המחוזית לתכנון ולבניה, פ"ד כז(2) 764, 771, בג"ץ 175/71 פסטיבל למוזיקה אבו-גוש קרית-יערים נ' שר החינוך והתרבות, פ"ד כה(2) 821). "עקרון השוויון ואיסור האפליה, הגלום בצווי 'משפט אחד יהיה לכם כגור כאזרח יהודי' (ויקרא, כד, כב) שנחפרש בפי חז"ל כמשפט השווה לכולכם' (בתובות, לג, א; בבא קמא, פל, ב), התקדש בתורת ישראל מאז היה לעם" (השופט טירקל בבג"ץ 200/83 וותאד נ' שר האוצר, פ"ד לח(3) 113, 119). השופט אלין עמד על כך

כי "ויסוד מוסד בעולמה של יהדות הוא ועיון בריאת האדם בצלם אלוקים (בראשית, א, כז). בכך פותחת תורת ישראל, וחמנו מסיקה ההלכה עקרונות יסוד בדבר ערכו של האדם - כל אדם באשר הוא - שוויונו ואהבתו" (ע"ב 2/84 נימנ נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת האחת-עשרה, פ"ד לט"ז) 225, 298). אכן, "העם היהודי הקים את המדינה היהודית, זו הראשית וממנה נמשך בדרך" (השופט מ' חשין בפרשת איזקסון, עמ' 548). אך משהוקמה המדינה, הרי היא נוחגת שוויון בין אזרחיה. מדינת ישראל היא מדינה יהודית אשר בתוכה חיים מיעוטים, ובהם המיעוט הערבי. כל אחד מבני המיעוטים החיים בישראל נהנה משוויון זכויות גמור. אמת, מפתח מיוחד לכניסה לבית ניתן לבני העם היהודי (ראו חוק השבות, התש"י-1950). אך משמצי אדם בבית כאזרח כדון, הוא נהנה מזכויות שוות כמו כל בני הבית האחרים. ביטוי לכך ניתן בהכרזת העצמאות, אשר קראה "לבני העם הערבי, תושבי מדינת ישראל, לשמור על השלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה". אין, איפוא, כל סתירה בין ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית לבין שוויון גמור בין כל אזרחיה. נהפוך הוא: שוויון הזכויות בין כל בני האדם בישראל, תהא דתם אשר תהא ותהא לאומיותם אשר תהא - נגזר מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. נמצא כי הטענה העקרונית השניה שהועלתה בפנינו, עד כמה שהיא נוגעת לתכלית הכללית המונחת ביסוד החוק, דינה להדחות.

32. היבט אחר של הטענה בדבר ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית הוא לעניין השפעתם של ערכים אלה על גיבוש התכליות המיוחדות המונחות ביסוד החוק. אכן מקובל עלינו כי ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית עשויות לגבש תכליות מיוחדות, ברמות הפשטה שונות. כפי שראינו, בנסיבות שלפנינו נראו נסקאות 128-129 לא קיימות זכויות מיוחדות שבאכה אשר ידו עם העכוונה. נמצא, כי גם היבט זה של הטענה דינו להדחות.

סיכום ביניים

33. הגענו איפוא למסקנה כי אם הקצאת זכות במקרקעיו להקמת היישוב הקהילתי בסציר היתה נעשית במושרון על ידי המדינה, מוטלת היתה על המדינה

החובה לנהוג בשוויון בין כל המבקשים ממנה זכות להקים בית באותו מקום. משמעות הדבר הינה, כי כל אדם בישראל, תהא לאומיותו אשר תהא, קשיר היה להשתתף בתחרות על הזכות לבנות ביתו ביישוב הקהילתי בקציר. אך כידוע מדינת ישראל לא מקצה במישרון מקרקעין לבנויות בתים ביישוב הקהילתי קציר. הקצאה ישירה של מקרקעין על ידי המדינה נעשתה בהתיישבות העירונית שבמסגרת, ובה נהגה המדינה בשוויון. ואילו לענין היישוב הקהילתי, המדינה הקצתה מקרקעין - במסגרת "הסכם הרשאה" - לסוכנות היהודית, אשר מצדה סיועה - באמצעות התאחדות האיכרים בישראל - במסירת הקרקע לאגודה השיתופית קציר, אשר מקבלת לשורותיה יהודים בלבד. האם הפרה מדינת ישראל את חובתה לנהוג בשוויון בכך שהעבירה המקרקעין (על פי הסכם ההרשאה) לסוכנות היהודית? שאלה זו "נפצל" לשתי שאלות משנה: האחת, האם המדינה היתה מפירה את חובתה לנהוג בשוויון בכך שהיתה מעבירה מקרקעין (על פי הסכם הרשאה) לגוף שלישי כלשהו (שאינו הסוכנות היהודית) הטעמש במקרקעין בדרך מפלגת אם התשובה על שאלה זו היא בחיוב. היא מקום לדון בשאלה השניה והיא, האם אין לומר כי חובתה של המדינה לנהוג בשוויון אינה מופרת אם העבירה המקרקעין נעשית דווקא לסוכנות היהודית. לבחינתן של שתי שאלות אלה נעבור עתה.

העברת מקרקעין לגוף שלישי כלשהו המתקשר עם יהודים בלבד

34. חובתה של המדינה לנהוג בשוויון בהקצאת זכויות במקרקעין מופרת אם המדינה מעבירה מקרקעין לגוף שלישי, אשר מצדו מפלה בהקצאת מקרקעין על בסיס של דת או לאום. המדינה אינה יכולה להשתחרר מחובתה החוקית לנהוג בשוויון בהקצאת זכויות במקרקעין, על ידי שימוש בגוף שלישי הנוקט מדיניות מפלה. אכן, את שהמדינה אינה רשאית לעשות במישרון, אין היא רשאית לעשות בעקיפין. ודוק: איננו עוסקים בשאלה אם בקבלת זכות במקרקעי המדינה הוטלה על הצד השלישי גם החובה שלא להפלות בין יהודים לערבים (ראו Burton v. Wilmington Parking Authority, 365 U.S. 721 [1961]; Elridge v. B.C. (A.G.) [1997]). שאלה זו אינה מתעדרת בפנינו, שכן היא חורגת מגזריה של העתירה. **השאלה הניצבת בפנינו הינה, אם המדינה, היא עצמה, מפירה את חובתה**

לנהוג בשונינו, שעה שגוף שלישי אליו מועברים מקרקעי המדינה, נוסף
במדיניות המקצה מקרקעין ליהודים בלבד. על שאלה זו תשובתנו חיובית.

העברת מקרקעין לסוכנות היהודית

35. בעתירות שלפנינו הוקצו המקרקעין, על ידי המדינה, לסוכנות היהודית, אשר מצידה העבירה המקרקעין לגוף שאינו מקצה מקרקעין אלא ליהודים בלבד. האם בכך שהעברה בוצעה דרך הסוכנות היהודית יצאה המדינה ידי חובת השוויון, ושוב אין לראותה במפירה עקרון זה? התשובה על שאלה זו היא בשלילה. חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, תשי"ג-1952 והאמנה בין ממשלת ישראל לבין הסוכנות היהודית לארץ ישראל, אינם מעניקים היתר למדינה להפלות בין אזרחי המדינה (ראו סעיף 18ב) לחוק המעמד וסעיף 2 לאמנה). אכן, חוק מעמד הסוכנות "ביסודו, אינו אלא הצהרתי בלבד. אין הוא קובע סמכויות שלטוניות ואין הוא מאיל אוטן" (המשנה לנשיא אלון בבג"ץ 4212/91 המוסד החינוכי הממלכתי דתן העל-יסודי לבנות "בית רבקה" נ' הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, פ"ד מו(2) 661, 668. להלן - פרשת בית רבקה). הסוכנות היהודית מטלאת תפקידים חשובים. היא פועלת, כאמור באמנה, "על יסוד תכנית מוסכמת מראש עם הממשלה" (סעיף 3 לאמנה). תכנית זו, אשר הסדינה צד לה, אינה יכולה להיות תכנית מפלה. פעולת מדינה, שהיא מפלה בנסיבותיה, אם היא נעשית כלפי צד שלישי כלשהו. אינה מאבדת מאופיה המפלה, אם היא נעשית באמצעות הסוכנות היהודית.

36. כמובן, אין להתעלם מן המעמד המיוחד של הסוכנות היהודית במדינת ישראל ומן הזכויות הרבות של הסוכנות היהודית בפיתוח המדינה ובהגשמת יעודה כמדינה יהודית, נוסף להיותה מדינה דמוקרטית. המעמד המיוחד של הסוכנות היהודית בא לידי ביטוי בחוקי המדינה. חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית לארץ ישראל, תשי"ג-1952, קובע כי הסוכנות היהודית "פועלת במדינת ישראל בתחומים שבחרה בהסכמת הממשלה" (סעיף 2א). כי ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית "עוקדות במקודם על העליה ומנצחות על מפעלי קליטה והתיישבות במדינה" (סעיף 3). כי

מדינת ישראל מכירה בסוכנות היהודית כסוכנות מוסמכת שתוסיף לפעול "לפיתוח הארץ ויישובה, לקליטת עולים מהתפוצות ולתיאום פעילותיהם בישראל של מוסדות ואיגודים יהודיים הפועלים בתחומים אלה" (סעיף 4 ועוד). גם האמנה שנכתבה בין ממשלת ישראל לבין הסוכנות היהודית בשנת התשס"ט-1979 נותנת יסוד לשימוש הסוכנות ולשליחות השגריר של הסוכנות היהודית. בית משפט זה בפרשת בית רבקה, הביא בהרחבה מהוראות חוק מעמד הסוכנות ומהוראות האמנה וציין (המשנה לגשיא מ' אלון, בעמ' 667) כי "עיקרו של חוק מעמד הסוכנות במתן ביטוי לקשר ההיסטורי בין עם ישראל למדינת ישראל". מעמד זה בא לידי ביטוי ברחבי הארץ במשך עשרות שנים: לפני הקמת המדינה, בדרך אל הקמת המדינה ולאחר הקמת המדינה עד היום. הסוכנות היהודית מילאה תפקיד ראשוני במעלה בהגשמת החזון הציוני, בקיבוץ גלויות ובהפרחת הארץ. והיא לא סיימה את התפקיד שנועד לה. עדיין היא משמשת, כ"גוף וולונטרי" (בג"ץ 4212/91, לעיל, בעמ' 670), שליח של העם היהודי בפיתוח המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית.

37. גם בא-כוח העותרים אינו חולק על התפקיד החשוב שהסוכנות היהודית מילאה בהיסטוריה של מדינת ישראל, ואף אין הוא מותח ביקורת על המדיניות שהיתה נהוגת במשך שנים רבות באשר להקמת יישובים יהודיים ברחבי הארץ. וכך הוא אומר בעתירה:

"עתירה זו צופה בעיקרה פני עתיד. אין בכוונת העותרים להעביר תחת שבט הביקורת את המדיניות ארוכת השנים, לפיה הוקמו ברחבי הארץ (בסיוע מוסדות ההתיישבות) יישובים - קיבוצים, מושבים ומצפים - שבהם התגוררו בעבר ומתגוררים היום, כמעט תמיד, אך ורק יהודים. העותרים אינם ממקדים את טיעוניהם בלגיטימיות של המדיניות ששררה בעניין זה בתקופה שקדמה לקום המדינה ובשנים שחלפו מאז הקמתה. הם אף אינם מערערים על התפקיד המכריע שמילאה הסוכנות היהודית ביישוב יהודים ברחבי הארץ במהלך המאה הזו".

לא זו בלבד שהעתירה צופה פני עתיד, אלא היא גם ממוקדת ביישוב הקהילתי קציר, בנסיבות כפי שהובאו בפנינו. מטבע הדברים, קיימים יישובים מסוגים שונים, כגון, קיבוצים, מושבים ומצפים. יישובים מסוגים שונים עשויים לעורר בעיות שונות. לא שמענו טענות בנוגע ליישובים מסוגים שונים ולכן גם לא ננקוט עמדה לגבי יישובים כאלה. זאת ועוד, יש לקחת בחשבון שאפשרויות נסיבות מיוחדות מעבר לסוג היישוב, כמו נסיבות מיוחדות מבהינת בטחון המדינה, שעשויה להיות להן חשיבות. לא שמענו טענות לגבי המשמעות של נסיבות כאלה, ולכן גם לא נביע דעה לגבי המשמעות שלהן. נוסף לכך, לדעת ולזכור כי אני עושים כיום צעד ראשון בדרך קשה ורגישה. מן הראוי לצעוד בדרך זאת עקב בצד אגודל, שלא נמעד וניכשל, אלא נתקדם בה בזהירות ממקרה למקרה, לפי הנסיבות של כל מקרה. עם זאת, גם אם הדרך תהיה ארוכה, חשוב שנדע תמיד, לא רק מאין באנו, אלא גם לאן אנו הולכים.

38. מה עולה מכל האמור לגבי המקרה שלפנינו קבענו כי המדינה אינה רשאית להפלות במישרין על בסיס של דת או לאום בהקצאה של מקרקעי המדינה. מכאן נובע כי המדינה אף אינה רשאית להפלות בעקיפין על בסיס של דת או לאום בהקצאה של מקרקעי המדינה. פועל יוצא הוא, שהמדינה אינה רשאית לאפשר הפליה כזאת במקרקעי המדינה באמצעות העברה של המקרקעין לסוכנות היהודית. אין דבר בחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952, או באמנה שבין ממשלת ישראל לבין הסוכנות היהודית, המכשירים הפליה כזאת בהקצאת מקרקעין של המדינה. אכן, לפי סעיף 3 לאמנה, הסוכנות היהודית פועלת "על יסוד תכנית מוסכמת מראש עם הממשלה". אולם, לפי סעיף 8(ב) לחוק המעמד, שיתוף הפעולה שבין מדינת ישראל לבין הסוכנות היהודית צריך להיעשות "בהתאם לחוקי המדינה". ברור לפי סעיף זה ולפי עקרונות יסוד, כי תכנית לשיתוף פעולה בין המדינה לבין הסוכנות היהודית אינה יכולה להיות תכנית מפלה. ההפליה אינה מאבדת את האופי המפלה שלה, גם אם היא נעשית באמצעות הסוכנות היהודית, ולכן היא מותרת למדינה.

הסעד

39. מהו, אם כן, הסעד שהעותרים זכאים לו? התשובה אינה פשוטה כלל ועיקר. העתירה, כדברי העותרים, צופה פני עתיד. אך אין לשכוח כי המדינה חקצתה את המקרקעין עליהם הוקם היישוב הקהילתי קציר לסוכנות היהודית על פי הסכם שנערך בשנת 1986. ההסכם נערך מתוך ידיעה שסוכנות היהודית תשקיע משאבים בפיתוח המקרקעין על פי מטמכי היסוד שלה, כלומר, כדי להקים יישוב יהודי. ואכן, על יסוד הסכם זה, ובהתאם למטמכי היסוד של הסוכנות היהודית, השקיעה הסוכנות היהודית משאבים בתקמת היישוב הקהילתי קציר. לצורך זה היא אף ערכה הסכם עם האגודה השיתופית קציר. זאת ועוד. המתדיינים ביישוב הקהילתי רכשו בתים במקום, ועברו להתגורר בו, על יסוד הסתמכות על המצב כפי שהיה קיים בשעתו. כל אלה מעוררים בעיות קשות מבחינת הסוכנות. האגודה השיתופית ותושבי היישוב, לא רק מבחינה חברתית, אלא גם מבחינה משפטית. שכן זאת נזכור: הכרעת הדין ניתנת היום, לאחר שעברו כארבע עשר שנים מאז ההקצאה, ולאחר שהמתדיינים והסוכנות היהודית עצמה פעלו על-סמך ציפיות שהיו מקובלות במקומן ובשעתן. כל אלה מקשים על המדינה ועשויים להטיל עליה מגבלות גם מבחינה משפטית. גם אנו לא יכולים להתעלם מבעיות אלה.

40. במצב זה, מתוך רצון לקחת את כל השיקולים והקשיים בחשבון, ולהגיע לכלל איזון ראוי, החלטנו לעשות בעתירה זאת צו מוחלט במונח הבא:

א. אנו מצהירים כי המדינה לא היתה רשאית על פי דין להקצות מקרקעי המדינה לסוכנות היהודית לצורך הקמת היישוב הקהילתי קציר על בסיס של הפליה בין יהודים לבין מי שאינם יהודים.

ב. על המדינה לשקול את בקשתם של העותרים לרכוש לעצמם חקת מקרקעין ביישוב קציר לצורך הקמת ביתם, וזאת על יסוד עקרון השוויון, ומתוך התחשבות בשיקולים השייכים לעניין - לרבות השיקולים הנוגעים לסוכנות ולמתדיינים במקום - וכולל הבעיות המשפטיות הכרוכות בעניין זה. על יסוד

שיקולים אלה, על המדינה להחליט במהירות הראויה אם יש בידה לאפשר לעותרים, במסגרת הדין, לחקיס לעצמם בית בתחום הישוב הקהילתי קציר.

ת נ ט י א

השופט ת' אור:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט נ' זמיר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט מ' חשין:

בחלוקת משאבי-הכלכלה בין יחידיו החברה בישראל הופלנו העותרים לרעה, וממילא זכאים הם לשעד לו זכאי מי שהופלה לרעה. מטעם זה אני מסכים להוכרעת הדין של חברי, הנשיא ברק.

ש ו פ ט

השופט י' קדמי:

הערות פתיחה

1. העמדה העקרונית המוצגת בפסק דינו של הנשיא בדבר מיקומו של ערך השוויון בין ערכיה של מדינת ישראל וההשלכה שיש לכך על הקצאת קרקע ממלכתית, מקובלת עלי. כן מקובלת עלי עמדת הנשיא, לפיה לא ניתן לעקוף את יישום ערך השוויון בחקשר חנדון כאן, על ידי הקצאת קרקע ממלכתית לסוכנות היהודית; אשר לה, כשלעצמה, מותר להגביל את פלג האוכלוסייה שיהנה מפעילותה, בהיותה מוסד חתישבותי יהודי-ציוני.

העמדה העקרונית האמורה - למיטב הבנתי - אינה חושמת את הפתח בפני איזון בין ערך השוויון לבין ערכים אחרים וביניהם ערך הבטחון הלאומי. ערך זה מדבר בחבטחת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ובנסיבות שבהן יש לכך הצדקה - בהתחשב במיקומו או בתכלית הקמתו של יישוב המוקם על קרקע ממלכתית - בכוחו לכרסם ואף לדחות את ערך השוויון (להלן: פתח האיזון).

בראשית דרכה של המדינה, היו היקפו וממדיו של "פתח האיזון" האמיר רחבים יחסית, לנוכח המשקל שהיה בשעתו לערכים האחרים - וביניהם ערך הבטחון הלאומי - בנסיבות המיוחדות שהיו קיימות אז. ברם, ככל שהמדינה התפתחה והסיכונים שעמדו על דרך ביסוסה כמדינה יהודית ודמוקרטית איבדו מכוחם, כך הלך והצטמצם הפתח. כיום ממדיו של הפתח צרים ומצומצמים ביותר,

מן הכלל אל הפרט

2. על רקע קיומו של פתח האיזון, מוגנים - לשיטתי - מעשי העבר בתחום הקצאת קרקע ממלכתית, מפני עיון חוזר ותיקון למפרע. ראשית, מן הטעם שעומדת לזכותם חזקה, לפיה: אם היה בהם משום פגיעה בערך השוויון, יש לראותה כפגיעה שהתחייבה מדרושותיהם של ערכים חיוניים מתחרים. המעשה נושא העתירה - קרי: ההחלטה בדבר הקמת ישוב קהילתי במקור, שאוכלוסייתו מוגבלת ליוצאי צבא בלבד - נעשה לפני כשמונה עשרה שנים, ואנכי לא מצאתי בחומר שבא בפנינו הצדקה לערעור כוחה של החזקה האמורה. לשיטתי, אין די בכך, שמיקומו של הישוב הקהילתי סמוך טופוגרפית לישוב עירוני שאין לגביו מיגבלות איכלוס, כדי לקביע שמיגבלות מסוג זה בישוב הקהילתי לא התחייבו בשעתו - על פי מצב הדברים שהיה קיים אז - מאיזון בין ערך השוויון לבין ערכים חיוניים אחרים.

ושנית, לנוכח החידוש שיש בפסק הדין, הן לענין כוחו של ערך השוויון בכל הקשור לניצול קרקע ממלכתית בדוך כלל והן לענין תחולתו לגבי הקצאת קרקע כזאת לסוכנות היהודית בפרט, על פי טיבו - ובמיוחד אמורים הדברים לענין הקצאת קרקע ממלכתית לסוכנות היהודית - חידוש כזה אינו פועל למפרע.

משני הטעמים הנ"ל, מן הראוי - לשיטתי - להסתפק במקרה דנו בפסק דין הצהרתי בדבר מעמדו ומשקלו של ערך השוויון לעניינה של הקצאת קרקע ממלכתית, כמפורט בפסק דינו של הנשיא, וזאת, תוך הבחרה כי פניו של פסק-הדין לעתיד, וכי אין בו כדי לבסס דרישה לעיון חוזר במעשי העבר.

ש ו פ ט

23

התוצאה היא כי אנו עושים, ברוב דעות (כנגד דעתו החולקת של השופט
קדמי), את הצו-על-תנאי מוחלט כאמור בפסקה 40 לפסק דינו של הנשוא.

ניתן היום, א' באדר ב' תתש"ס (08.03.00).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ה נ ש א

שמואל אהרן דוד
העתיק מן הניסוח המקורי
שמר יד ראשי
5066980 / 171
התאריך

בבית המשפט העליון בשבתו כבית-משפט נבוה לצדק

בג"צ 528/88
 בשג"צ 335/89

בפני

כבוד הנשיא מ' שמגר והשופטים י' מליך, ת' אור

אליעזר אביטן

העותר:

נגד

המשיבים:

1. מינהל מקרקעי ישראל
2. ממשלת ישראל
3. שייך עודה מנצור אבו מעמר

התנגדות לצו-על-תנאי מיום 8.8.88.

עו"ד י' שופמן

בשם העותר:

עו"ד מ' מזוז, סגן בכיר לפרקליט המדינה

בשם המשיבים 1-2:

איזכורי פסיקה:

בג"צ 720/82

בע"מ 5/51
 בג"צ 297/82

בג"צ 104/54
 בג"צ 1/88

בג"צ 314/87
 בג"צ 963/87

פסק דין

השופט ת' אור:

1 עתירת העותר היא, שהמשיב הראשון, מינהל מקרקעי ישראל (להלן - המינהל) יחויב להחכיר לו מגרש ביישוב שגב-שלום (להלן - היישוב) על-פי תנאי החכירה הנהוגים לגבי יישוב זה בעת הגשת העתירה.

המינהל מחזיק במגרשים ביישוב, הנמצא בקרבת העיר באר-שבע, ומחכירם במחיר שעמד בעת הגשת העתירה על סכום של כשלושת אלפים ש"ח למגרש. אך המינהל מוכן להחכיר את המגרשים רק לבדואים. העותר, אשר הינו יהודי אזרח ישראל המתגורר בבאר-שבע, קצין משטרה במקצועו, טוען להפליה מצד המינהל, בכך שאינו מוכן להחכיר גם לו מגרש ביישוב, באותם תנאים בהם מוחכרים מגרשים לבדואים, על-מנת שיבנה עליו את ביתו. מכיוון שמדיניות ההחכרה הנקוטה בידי המינהל כאמור הינה על-פי החלטות הממשלה, צורפה ממשלת ישראל אף היא כמשיבה. המשיב השלישי הינו ראש שבט אל עזמה, גדול שבטי הבדואים בנגב, אשר, בין היתר, בני שבטו חכרו גם הם מגרשים ביישוב. הוא צורף לעתירה לא כמי שמתבקש סעד נגדו, אלא כמי שלדעת העותר יש ליתן לו הזדמנות לומר דברו ביחס לעתירה.

2 עתירתו של העותר מקפלת בתוכה שני ראשים של טענת הפליה. הראש האחד מכוון כנגד כך שלא מחכירים לו מגרש ביישוב, כשלטענתו אין להפלותו על-ידי כך שבמקום זה, ביישוב, אין מוכנים להחכיר לו מגרש, אלא לבדואים בלבד. והראש השני מתייחס לתנאי ההחכרה, כשטענתו היא, שהוא זכאי לחכירת מגרש ביישוב באותם תנאים בהם מוחכרים מגרשים

ביישוב לבדואים. טענת העותר היא, שהוא זכאי לחכור מגרש ביישוב, והוא זכאי לכך באותם תנאים שהמגרשים מוצעים לבדואים, שאם לא כן, מופרים עקרונות השוויון ואיסור ההפליה מטעמים לאומיים.

3 עקרון השוויון בא לשרת מטרה של השגת תוצאה צודקת. לא השוויון ה"טכני" או "הפורמאלי" הוא הראוי להגנה, אלא השוויון המהותי, דהיינו השוויון בין שווים. בני האדם, או קבוצות בני אדם, שונים לא אחת זה מזה או זו מזו בתנאיהם, בתכונותיהם ובצורכיהם, ולעתים יש צורך להפלות בין מי שאינם שווים כדי להגן על החלש או הנזקק, לעודדו ולקדמו. שוויון בין מי שאינם שווים אינו, לעתים, אלא לעג לרש. לפיכך, השאלה המתעוררת כשנטענת טענת הפליה אינה רק אם פלוני מופלה לטובה לעומת אלמוני, אלא יש גם לברר, אם ההפליה היא בלתי מוצדקת. דהיינו, האם מסיבות זהות גררו אחריהן יחס שונה. ההבחנה בין מסיבות שונות, מאידך, אין בה משום הפליה (ראה דברי השופט זוסמן בע"פ 5/51 (שטיינברג נ' היועץ המשפטי, פ"ד ה 1061, בעמ' 1068). וכפי שאמר השופט ברק בבג"צ 314/87 (אגבריה ואח' נ' מועצת הפירות ואח', פ"ד לב (3) 794, בעמ' 798) (בעקבות בג"צ 104/54 (ארגון נהגי מוניות שירות ת"א נ' ראש העיר ת"א ואח', פ"ד ט 100)):

"טענת הפליה, המביאה להתערבותו של בית-משפט זה, צריכה להתבסס על כך, כי השיקול שעמד ביסוד ההענקה והרשאה לפלוני וסירובה לאלמוני הנו פסול..."

מהאמור לעיל עולה, וכזו היא פסיקתו העקבית של בית-משפט זה, שכדי לבסס טענת הפליה בלתי מוצדקת, העשויה לשמש יסוד להתערבותו של בית-משפט זה, אין די להצביע על יחס שונה, אלא גם יש צורך להראות, שהיחס השונה ניתן למי ששווים במאפייניהם הרלוואנטיים, ומתוך שיקולים פסולים.

4 על-מנת שיזכה בעתירתו הית, על-כן, על העותר להראות, שאין יסוד להבחנה בינו לבין הבדואים בכל הנוגע לחכירת מגרש ביישוב, וכי באי-היענות לפנייתו נהג בו המינהל מנהג הפליה פסולה.

5 קודם שנשיב לטענה זו של העותר, מן הראוי שנזכיר את המדיניות שעומדת ביסוד ההחלטה להחכיר מגרשים ביישוב לבדואים בלבד, ובתנאי החכרה נוחים, ואת הרקע, הנימוקים והשיקולים למדיניות זו. אלה מוצאים את ביטויים בתצהיר התשובה מטעם משיבים 1 ו-2 (להלן - המשיבים), ובשל חשיבות הדברים אביאם בהרחבה:

"הבדואים מהווים במדינת ישראל מיעוט אתני בעל צביון ויחוד. הבדואים במקורם הינם שבטים נודדים שכלכלתם התבססה על מרעה גמלים וצאן. לבדואים תרבות ומורשת עתיקי יומין שמקורן בשבטי ערב בתקופה שלפני הופעת האיסלם. מאז ועד למחצית המאה הזו חלו שינויים מועטים בלבד במנהגיהם ונוהגי חייהם. בעשורים האחרונים החל בקרב שבטי הבדואים תהליך הדרגתי של מעבר מנומאדיות (חיי נוודות) לסמי-נומאדיות ולהתיישבות קבע. המעבר לריכוזי קבע של שבטי הבדואים לוה בתמורות חברתיות וכלכליות בחיי הבדואים ובהתרופפות מה בזיקת הפרט למסגרת החמולתית, פלגית ושבטית. אולם עדיין זיקה זו, הכרוכה בשמירת נוהגיה ומנהגיה של החברה הבדואית, הינה המאפיין השולט ובעל ההשפעה המכרעת על דפוסי 'ההתנהגות החברתית של הבדואים. המעבר לריכוזי קבע לא נעשה בצורה מתוכננת ומאורגנת, ולפיכך אופיין בתופעות שליליות של בניה בלתי-חוקית, תפיסת אדמות מדינה והעדר שירותים ציבוריים חיוניים. לפיכך התגבשה עוד בשנות ה-60 מדיניות ממשלתית לפיה קיים צורך ליישב את

הבדואים בישובי קבע מתוכננים, וזאת כדי למנוע את התופעות של בניה בלתי-חוקית ותפיסת אדמות מדינה, וכדי לאפשר מתן שירותים ציבוריים תקינים, כגון חינוך, בריאות, תברואה ושירותים מוניציפליים אחרים, דבר שלא ניתן לעשותו אלא במסגרת ישובי קבע שתוכננו לכך.

לאור אופיה המיוחד ומנהגיה הייחודיים של החברה הבדואית אשר נשמרו, כאמור, במידה רבה גם בתהליך המעבר להתיישבות קבע היה צורך ללמוד ולבחון בקפידה את צרכיה של החברה הבדואית ולתכנן את ישובי הקבע באופן שיתאים את נוהגי חייהם של הבדואים.

ואכן נושא זה נבחן על ידי צוות מתכננים שכלל בצד מתכנני ערים גם מומחים לחיי הבדואים ומורשתם, ואשר שקד על הכנת תכנית אב לישובי קבע לבדואים בה נעשה מאמץ מקסימלי להתאים את תכנון הישוב, מבנהו ומרכיביו לצרכים ולנוהגים של הבדואים ומסורתם, ולמבנה החברתי שלהם.

הקמת ישובי הקבע לבדואים חייבה איפוא תכנון ייחודי של הישוב לצרכיהם, נוהגיהם ומסורתם של הבדואים שכן בלעדי זה היו הבדואים מסרבים לעבור לישובי קבע מתוכננים.

בצד הפתרון לתופעת הנוודות, שאינה עולה בקנה אחד עם סדרי מינהל תקינים בחברה המודרנית, ואינה מאפשרת מתן שירותים חברתיים ומוניציפליים סדירים והולמים, נועדה המדיניות לישוב הבדואים בישובי קבע גם לפתור, כאמור, את הבעיות של בניה בלתי חוקית בריכוזים בדואים בלתי מתוכננים ותפיסת אדמות מדינה תוך טענות זכות בקרקעות אלה.

בדרום הארץ בלבד קיימים עדיין, לאחר שכבר הוקמו ואוכלסו 7 עיירות בדואים, כ-6000 (!) מבנים לא חוקיים של בדואים (צריפים ופחונים). הקמת ישובי הקבע נועדה, בין היתר, ליתן פתרונות דיור הולמים במסגרת ישובי קבע אלה למשפחות הבדואיות המתגוררים במבנים הבלתי חוקיים כדי לאפשר הריסת המבנים הבלתי חוקיים ופינוי השטח.

הבדואים הגישו גם תביעות לזכויות במקרקעין בנוגע למאות אלפי דונמים אדמות בנגב. הקמת ישובי הקבע תקל ותסייע להגיע להסדרים עם הבדואים גם בנוגע לזכויות בקרקעות שבמחלוקת.

החלטות הממשלה בענין מדיניות ישוב הבדואים בישובי קבע כמפורט לעיל תחילתן עוד בתחילת שנות ה-60 הממשלה הטילה על ועדת השרים לעניני כלכלה לטפל בנושא זה. וועדה זו אכן יזמה ופיקחה על הפעילות של רשויות המדינה השונות הנוגעות בדבר במסגרת ועדת תיאום בינמשרדית לקידום וביצוע מדיניות זו.

ואכן לאחר הליכי בדיקה ותכנון הוחל בביצוע מדיניות זו, ובשנת 1965 אושרו ישובי הקבע הראשונים בנגב ובגליל, והוחל בהליכים לבנייתם (הקצאת קרקעות, הכנת תכניות מתאר, מדידות ורישום, תיקצוב וכיו"ב).

תהליך זה נמשך בעקביות עד היום, ובינתיים כבר הוקמו ואוכלסו למעלה מ-20 ישובי קבע של בדואים מהם 7 בנגב, כולל הישוב נשוא העתירה שגב שלום (רהט, תל-שבע, כסייפא, ערוער, חורה, לקייה ושגב שלום).

.....
עיירות הבדואים מוקמות על אדמות מדינה, ו/או על אדמות אשר מופקעות במיוחד למטרת הקמת ישוב קבע בדואי עירוני.

.....
אכן הקצאת הקרקעות לבניה בישובי הקבע הבדואים בנגב מוגבלת לבדואים בלבד ונעשית במחירים נמוכים במיוחד המסובסדים על ידי המדינה, וזאת במטרה לעודד התיישבות קבע זו של הבדואים משיקולים ציבוריים כבדי משקל כמפורט לעיל.

העיירות של הבדואים מתוכננות מראש לשבטים ופלגים בדואים מסויימים, וזאת לאור הרגישות הרבה של הבדואים להשתייכותם השבטית, הפלגית ואף המשפחתית.

דבר זה מחייב זהירות רבה בתכנון הישובים ובמיון המתיישבים בכל ישוב תוך הפרדה בין שבטים שונים ופלגים שונים. ואכן ועדות האכלוס שבכל ישוב ממיינות את הפונים לפי שבטים, פלגים.

לפיכך, טענות העותר להסכמה מצד המשיב 3 ראש שבט אל-עזומה, לכך שהעותר ירכוש מגרש ויבנה בית מגורים בישוב הנדון יש לייחס לה משמעות מוגבלת בלבד, בין כאקט של נימוס ובין על רקע תפקידו של העותר. כן יצוין כי המשיב 3 עצמו אינו עדיין תושב הישוב הנדון.

הבעיה גם אינה העותר כשלעצמו אלא העקרון, ואם הישוב יפתח לכל מאן דבעי הדבר עלול לסכל לחלוטין את המטרה של הקמת הישוב.

6 מהאמור לעיל עולה, שיש אינטרס ברור למדינה לעודד את התיישבות הבדואים, וזאת משיקולים ציבוריים כמבואר לעיל. מטעם זה מעמיד המינהל את המגרשים לבדואים, המסכימים להתיישב קבע ביישוב, במחירים נמוכים ביותר, המסובסדים על-ידי המדינה. מאידך גיסא אין למדינה כל אינטרס ליתן לעותר ולשכמותו הקלות או לעודדם להתיישב ביישוב.

כבר הזכרנו, שלא אחת רואות רשויות ציבוריות לעודד מיגזר מסוים באוכלוסיה על-ידי מתן הקלות, הנחות, פטורים או סובסידיה, כשקיימים שיקולים ציבוריים ראויים למתן טובות הנאה אלה. כפי שאומרת השופטת נתניהו בבג"צ 720/82 (אליצור אגוד ספורטיבי דתי סניף נהריה נ' עיריית נהריה ואח', פ"ד לו (3) 17 בעמ' 23:

"יחס של שוויון אינו מוביל תמיד לתוצאה צודקת, ולעתים יש לנהוג בחוסר שוויון כדי להשיג צדק, הכל בהתאם למטרה אליה אנו שואפים להגיע. כשנקודת המוצא ההתחלתית של האחד נחותה משל רעהו יש צורך להעניק לו יותר כדי להביא את השניים לידי שוויון... הצדק שבתוצאה הוא הקובע ולא קדושת העיקרון של השוויון, שבא רק לשרת את מטרת הצדק".

רעיון זה של עידוד והקלות למיגזרים הזקוקים וראויים לכך ידוע ומקובל גם בענייני שיכון ודיר, ויש לראותו בחיוב, ובלבד שעידוד והקלות אלה נעשים על-פי קריטריונים ראויים וסבירים. כך ראתה הממשלה לעזור ולסבסד בנייה ומגורים באזורי פיתוח או אזורי ספר, או עבור מפוני מעברות או משכנות עוני, וכן לעזור לזוגות צעירים או למיגזרים אחרים על-ידי הקלות שונות, אם במחירי דירות שהועמדו לרשותם, ואם במתן הלוואות בתנאים נוחים. נראה, שלא יכול להיות עורר על כך, שאם השיקולים שביסוד החלטתן ענייניים וסבירים, רשאיות רשויות השלטון ליתן עזרה ועידוד לשיכון ודיר למיגזר אוכלוסיה הראוי לכך.

הוא הדבר בענייננו. קיים אינטרס ציבורי לסייע לבדואים להתיישב בתנאים קבע ביישובים עירוניים, הן משיקולים הקשורים במתן שירותים ציבוריים מתוקנים להם - כמו חינוך, בריאות, תברואה, שירותים מוניציפליים ואחרים - שירותים אשר ניתן לתתם להם ברמה נאותה רק במסגרת יישובי קבע שתוכננו לכך; והן משיקולים תיכוניים וציבוריים אחרים, הקשורים בצורך לפנות אדמות מדינה שנתפסו על-ידי בדואים ולהרוס מבנים אשר נבנו ללא רישיון. אינטרס זה, כשהוא משולב בצורך בשינוי ערכים, מנהגים והליכות של המיגזר הבדואי מזה דורות רבים, מצדיק את העדפתם של הבדואים במתן מגרשים בתנאים מסובסדים ביישוב שנועד ליישובם יישוב קבע. העדפתם על פני העותר ושכמותו מעוגנת בשיקולים ענייניים וסבירים, ועתירתו של העותר שיוחזר לו מגרש באותם תנאים בהם מוכחים המגרשים לבדואים - דינה להידחות.

7 מכיוון שעתירתו של העותר היא לכך, שהמינהל יחזיר לו מגרש ביישוב באותם תנאי חכירה הנהוגים על-ידי המינהל ביישוב בעת הגשת העתירה, ומכיוון שלתנאים אלה היתנים לבדואים אין הוא זכאי - אין העותר זכאי לקבלת הסעד אותו ביקש בעתירתו ודין

העתירה היה להידחות, ללא צורך שנכריע בשאלה, אם זכאי הוא לכך שהמינהל יחזיר לו מגרש ביישוב, אפילו בתנאי חכירה שונים מאלה המוענקים לבדואים.

עם זאת, הגעתי למסקנה שאין לדחות את העתירה מהטעם האמור בלבד, וזאת משני נימוקים:

ראשית, כבר במהלך הדיון ביקש בא-כוחו של העותר, ע"ד שופמן, שאם ייקבע שאין העותר זכאי גם הוא לתנאים מועדפים, שנראה את העתירה כעתירה להחזרת מגרש ביישוב, על-פי התנאים המקובלים במינהל, ולאו דווקא בתנאים הנוחים, המיוחדים, להם זוכים הבדואים; ובלבד, כך הטענה, שלא יופלה על-ידי שלילת זכותו לחכור מגרש ביישוב בתנאים כלשהם. שנית, מטיעונו של ע"ד שופמן יכולנו להבין, שעניינו של העותר, ושל העומדים מאחוריו, הוא בשאלה העקרונית של זכותו לחכור מגרש ביישוב בלי קשר לתנאי החכירה. לפיכך, אם תידחה העתירה רק בשל כך שאין הוא זכאי לאותם תנאי חכירה להם זוכים הבדואים, תוגש עתירה נוספת לבירור השאלה העקרונית כאמור. בנסיבות אלה, ולאחר שנפרשה לפנינו יריעת המחלוקת הן בתצהירים והן בטיעונים מפורטים, ראיתי לחוות דעתי גם בשאלה העקרונית כאמור, ולו אך כדי למנוע התדיינות מיותרת נוספת.

8 טענתו של העותר היא, שההחלטה המונעת ממנו, ומכל אדם פרט לבדואים, לחכור מגרש ביישוב, נגועה בהפליה על רקע לאומי. הטענה היא, שהמדובר בפגיעה בעקרון השוויון, הבא למנוע הפליה על רקע גזע, דת, לאום או מין. ומוסיף בא-כוח העותר וטוען, שעל-מנת שתותר הפליה על רקע כל אחד מהעניינים הנ"ל, על הרשות להוכיח, שנשקל עקרון השוויון ושנבחנו כל האפשרויות החוקיות האחרות להגשמת מדיניותה, אך לא היה מנוס מפגיעה בעקרון השוויון. בעניין זה הסתמך בא-כוח העותר על שנקבע בבג"צ 963/87, בג"צ 1/88 (פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו ואח', סיעת "העבודה" בעיריית תל-אביב-יפו וחבריה ואח' נ' מועצת עיריית תל-אביב-יפו ואח', פ"ד מב (2) 309).

טענה אחרת של העותר היא, שאין כל הצדקה עניינית, גם כדי להגשים את המטרה של יישוב הבדואים ביישובי קבע עירוניים, ליחד להם יישובים בהם יתגוררו לבדם. לדבריו, יש החולקים על כך שזו המדיניות הרצויה מבחינת טובתם של הבדואים, והם עצמם אינם מעוניינים בכך. בא-כוח העותר אף טרח והמציא לנו תצהירים של בדואים המתגוררים ביישוב, אשר אין להם כל התנגדות לכך שהעותר, ויהודים אחרים, יחכרו מגרשים ביישוב.

טענות אלה דינן להידחות, ולהלן אפרט נימוקיי לכך.

9 הנחת היסוד של בא-כוח העותר, שבהפליה על רקע לאומי עסקין - בטעות יסודה. ההתייחסות אל הבדואים כאל מי שראויים לסיוע ולסבסוד על-מנת שיעברו למגורי קבע ביישוב אינה התייחסות אל בני לאום מסוים, ואינה העדפתם על רקע לאומי על פני בן לאום אחר. ההתייחסות היא אל בדואים, אשר במשך שנים רבות חיו חיי נוודות, וניסיונות שלהם להשתקעות במקום קבע לא עלו יפה והיו כרוכים בהפרות חוק, עד שנוצר אינטרס למדינה לסייע להם, ובכך גם להשיג מטרות ציבוריות חשובות. האופי ודרך החיים של נוודים ללא יישובי קבע מסודרים, על כל הכרוך בכך, הם העושים את הבדואים לבני קבוצה ייחודית, שהמשיבים סבורים שראויים הם לסיוע ולעידוד, תוך התייחסות מיוחדת, מפלה לטובה, ולא העובדה שהם ערבים. והא ראיה, שלא רק ליהודים, אלא גם לערבים-דרוזים או מוסלמים - או לכל מי שאינו בדואי, אין המינהל מוכן להחזיר מגרש ביישוב.

נראה לי, על-כן, שהקצאת משאבי ציבור מוגברים וייחוד היישוב לבדואים בלבד לא נעשו מטעמים של הפליה על רקע לאומי, וכל הטענות בדבר נטל ההוכחה וטיב השיקולים הראויים, כשבאים לפגוע בזכות לשוויון ללא הבדל גזע או לאום, אין עניינם לכאן.

10 גם אם לא בהפליה על רקע לאומי עסקינן, עדיין ניצבת השאלה, אם קיימים שיקולים ענייניים וסבירים, המצדיקים את עמדת המשיבים בדבר מניעת החכרת מגרשים ביישוב למי שאינם בדואים.

בא-כוח העותר הדגיש, שיש חוקרים ומלומדים הגורסים, שאין זה כלל לטובתם של הבדואים, שישוכנו ביישובים המיועדים להם בלבד. על-פי גירסתם, הבדואים עצמם אינם רוצים בכך. רק הממשלה, וגופים הפועלים מטעמה, סבורים שטובתם של הבדואים דורשת זאת, ואלה מחליטים, למעשה, מה טוב לבדואים, בניגוד לדעת הבדואים עצמם.

ונאכן, כמו בעניינים רבים אחרים, גם בענייננו קיימת מחלוקת בין מומחים, והדבר, כמובן, לגיטימי. בניגוד לדעת מומחי המשיבים, יש אחרים הסבורים שגישת המשיבים הינה פטרנליסטית, ומתעלמת מהצרכים האמיתיים של הבדואים, ואינה מתיישבת עם רצונם ומאווייהם.

ואולם נראה לי, שאין מקום שבית-משפט זה יחווה את דעתו שלו ויכריע במי מדעות המומחים יש לצדד. כשיושב בית-משפט זה על מדוכת בחינת התנהגותה של הרשות, אין הוא נוטל עליו את תפקידה, ואין עליו להכריע במקומה ולהכתיב לה את המדיניות הראויה והרצויה במקרה הנדון לפניו.

על בית המשפט לבחון, אם המשיבה פעלה על סמך תשתית ראייתית מספקת, אם שקלה את השיקולים הענייניים הרלוואנטיים והתעלמה משיקולים זרים ופסולים, ואם שקלה והחליטה החלטה שרשות סבירה הייתה מחליטה באותן נסיבות.

בענייננו, אין מקום שנקבע שלא כך נהגו המשיבים. בקשר לכך ראוי להזכיר את אלה:

כפי המצוין בתצהיר המשיבים, בשל אופיה המיוחד ומנהגיה הייחודיים של החברה הבדואית, היה צריך ללמוד ולבחון בנפרד את צרכיה ולתכנן את יישובי הקבע עבורה, באופן שיתאים לנוהגי חייהם של הבדואים. לצורך זה הוקם צוות מתכננים מיוחד, שכלל מומחים לחיי הבדואים ומורשתם, ואשר שקד על הכנת תכנית אב ליישובי קבע לבדואים. הקמת יישובי הקבע לבדואים כרוכה הייתה בתכנון מיוחד של היישוב, כדי שיותאם לצורכיהם, למנהגיהם ולמסורתם של הבדואים.

במסגרת זו הגיעו המומחים גם למסקנה, שהעייירות שיוקמו צריכות להיות מיועדות כל אחת מהם לשבטים ופלגים בדואים מסוימים, בשל הרגישות המיוחדת של הבדואים להשתייכותם השבטית, הפלגית או המשפחתית, ולדעת המומחים של המשיבים, גם אין זה ראוי "לפתוח" את היישוב הבדואי לאחרים, שכן אז עלול הדבר לסכל לחלוטין את המטרה של הקמת היישוב.

רואים אנו, שעמדת המשיבים נשענת על חוות-דעת של מומחים לדבר, שהשקיעו זמן ומחשבה קודם הגיעם למסקנות, כשלנגד עיניהם עמד הצורך בהצלחת יישוב הבדואים ביישובי קבע. מומחים אלה חקרו בעניין, והם נשארו בדעתם גם לאחר ניסיון של עשרות שנים ביישוב הבדואים מאז שנות השישים.

כשהרשות משתיתה החלטתה על דעתם של מומחים לדבר, לא ייטה בית המשפט להתערב לשינוי החלטת הרשות (ראה דברי מ"מ הנשיא שמגר, כתוארו אז, בבג"צ 297/82 (ברגר ואח' נ' שר הפנים, פ"ד לז (3) 29), בעמ' 55 מול אות השוליים ב), ואין כלום בכך, שיש דעות אחרות של מומחים אחרים, כשאין כל סיבה או הצדקה למה תועדף דעתם של האחרונים על דעת מומחי הרשות.

כעולה מעמדת המשיבים לפנינו, המדיניות הננקטת על-ידי הרשות להחכיר מגרשים ביישובי הבדואים לבדואים בלבד הינה מדיניות בתקופת מעבר, עד להתערותם של הבדואים בחברה הישראלית, כפי שאלה ימצאו לנכון. החשיבות היא שההתחלה תהיה טובה, במובן זה שהמעבר לא יהיה חד מדי, שאז כל תהליך יישוב הקבע של הבדואים ביישובים עירוניים עלול להשתבש. המדובר הוא בתהליך רגיש ומסובך, ואת המדיניות הראויה על הממשלה וארגוניה לקבוע, ולא על העותר או על מומחים שהוא רואה לסמוך עליהם.

12 אותם תצהירים ואישורים של בדואים המתגוררים ביישוב, על פיהם מסכימים הם שהעותר, ויהודים אחרים, יבואו להתגורר ביישוב, אין בהם כדי לשנות את תוצאות עתירה זו ראשית, אין לדעת מה עמד מאחורי הסכמתם זו של המצהירים, ואם לא היה זה אקט של נימוס או אי-נחיות להביע התנגדות למגורים של יהודים ביישוב. מה גם שידוע היה להם, שבעתירה של קצין משטרה מבאר-שבע עסקינן.

שנית, די שבמתן מגרש לעותר, או לאחרים שאינם בדואים, יהיה לפגוע בבדואים אחרים מהיישוב, או שהדבר יסכן את בואם של בדואים נוספים אל היישוב או את התמדתם להתגורר בו כדי שלצורך השגת המטרה של יישוב קבע של הבדואים ביישוב קבע לא יהיה זה ראוי ורצו להחכיר מגרש לעותר ודומיו.

שלישית, מעשי המשיבים ומדיניותם מבוססים על מחקר וניסיון שהצטבר, ואין באמירות כאלה או אחרות של חלק מהבדואים שביישוב - אפילו כנות הן - כדי להצביע על כך, שלאורך זמן מדיניות המשיבים אינה מדיניות ראויה וסבירה.

13 על סמך כל האמור לעיל הייתי דוחה את העתירה ומחייב את העותר לשלם למשיבים הוצאות בסך 5,000 ש"ח בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מחושבים מהיום ועד לסילוק מלא.

הנשיא מ' שמגר:

אני מסכים.

השופט י' מלץ:

אני מסכים.

הוחלט כאמור בפסק-דינו של השופט אור.

ניתן היום, כ"ו בתשרי תש"ן (25.10.89).

----- סוף פסק הדין -----

לשכת ראש הממשלה

כ"א אדר ב', תש"ס
28 מרץ, 2000
סימוכין: ש-35

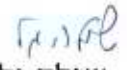
לכבוד
מר משה מושקוביץ
יו"ר הנהלת הר עציון
אלון שבות

מושקו השלום והברכה,

הנדון: התפטרותי מעמותת הר עציון

עקב עבודתי במשרד ראש-הממשלה החלטתי להתפטר מכל העמותות בהן הייתי חבר.
אשר על כן הריני מודיע בזאת גם על התפטרותי מעמותת ישיבת הר עציון ולכן לא
אגיע לישיבה בתאריך ה-16.5.2000.
מכל מקום הריני מודיע לך ולראשי הישיבה על הזכות שנפלה בחלקי ולראות בבניין
וצמיחת ישיבת הר עציון לשלוחותיה ואשמח לסייע לכם בכל שאוכל בתפקידי כיועץ
ראש-הממשלה להתיישבות.

בברכה נאמנה,

שילה גל

יועץ רה"מ להתיישבות

מרכז
המועצות
האזוריות
בישראל

עמדה

מרכז המועצות האזוריות

לתמ"א 35

מרכז
המועצות
האזוריות
בישראל

שד' שאול המלך 8
תל אביב 64733
טל' 03-6929918
טל' 03-6929018
טל' 03-6929923
פקס: 03-6952045

❖ הקדמה – תמ" 35 תשנה את דמות הארץ

❖ הערות מרכז המועצות האזוריות לתמ"א 35

❖ ד"ר יאיר דוכין: (תמצית מנהלים)
ניתוח צרכי קרקע לטווח ארוך של הערים כפר סבא, רעננה והוד
השרון ובחינתם מול תוספת הקרקע המומלצת על ידי תמ"א 35

**מרכז
המועצות
האזוריות
בישראל**

ב' אדר ב' תש"ס
09 מרץ 2000

שד' שאול המלך 8
תל אביב 64733
טל' 03-6929918
טל' 03-6929018
טל' 03-6929923
פקס: 03-6952045

תמ"א 35 – תוכנית מתאר לאכלוס – תשנה את דמות הארץ

רקע

אנו ראשי המועצות האזוריות, נציגי הישובים הפרוסים במרחב הכפרי של מדינת ישראל, איננו יכולים לקבל את עקרונות המרקמים הקובעים רמות איכלוס שונות ל-20 השנים הבאות.

תמ"א 35 קובעת כי יש להשאיר אזורי רגשיים הצבועים בירוק המיועדים לשמורות טבע ומרחבי נוף פתוח. אך בדיעבד שטחים אלה הולכים ונתפשים יום ע"י בניה בלתי חוקית הקובעת עובדות בשטח.

מאידך, בהוראות התוכנית ישנה אמירה מפורשת שאין התוכנית מאפשרת הקמת יישובים חדשים למעט היישובים הקיימים וגם לגביהם מטילה התוכנית מגבלות חמורות לגבי הרחבה ופיתוח.

אנו ראשי המועצות האזוריות מתנגדים לתוכנית מהסיבות הבאות:

1. **קיים פגם מהותי ויסודי בהליך הכנת התוכנית ואישורה:**
 - א. תמ"א 35 מוגשת לאישור הממשלה בלא שעקרונותיה אושרו ע"י אי פעם ע"י ממשלת ישראל.
 - ב. מכאן שתמ"א 35 קובעת את מדיניות הממשלה במקום שתהא נסמכת עליה.
2. התוכנית **מנציחה את אכלוס מחוז ת"א והמרכז ומונעת פיזור אוכלוסיה** לגב ולגליל.
3. התוכנית **מרכזת את מרבית תושבי ישראל** בין הים להר ברוחב של 20 ק"מ מקו החוף.
4. התוכנית **פוגעת קשה** בשטחים הפתוחים במרכז הארץ.
5. נגב – תמ"א 35 מתעלמת ממדיניות הממשלה ואינה מציעה כל תוכנית לפיתוח הנגב מזרוע לבאר שבע.
6. התוכנית אינה מציעה פתרון ליישוב הבדואים בנגב.
7. גליל - התוכנית מקבעת מיעוט יהודי מהגלבע בדרום ועד לגבול הלבנון בצפון.
8. במרכז הארץ צועדת תמ"א 35 בעקבות הנדל"ן ומרחיבה באופן משמעותי את גבולות המרקמים העירוניים המגובשים.
9. שטחים חקלאיים נרחבים עפ"י התוכנית ישנו בעתיד את ייעודם לבינוי עירוני. לדוגמא: התוכנית מאפשרת את תכנון העיר מלכת הקריות (בבקעת זבולון) ומשאירה את הגבעות ממזרח לכביש 70 בין צומת יגור לצומת סומך כאזור ירוק. התוכנית מתעלמת מכך שבאזור זה המיועד לשטח נופי פתוח, מתבצעת יום בניה בלתי חוקית, וזאת במקום ליעד חלקים משטחים אלה להרחבת מצפים קיימים שבלא הוספת שכונות נדונים לניווט עתידי. דוגמאות כאלה ישנן ממרכז הגליל ועד אזור ירושלים ובואך באר שבע.

מרכז
המועצות
האזוריות
בישראל

שד' שאול המלך 8
תל אביב 64733
טל' 03-6929918
טל' 03-6929018
טל' 03-6929923
פקס: 03-6952045

על כן מרכז המועצות האזוריות מתנגד בכל תוקף לתוכנית המרקמים כפי שהיא מוגשת להחלטה.

אנו דורשים להביא את עקרונות התוכנית לשולחן הממשלה, טרם קבלת החלטה במועצה הארצית לתכנון ובניה, כי לתוכנית זו יש משמעות מדינית ממדרגה ראשונה.

אנו משוכנעים שעורכי תמ"א 35 עושים את עבודתם מתוך נאמנות מקצועית וחזון רחב אופקים.

אך לצערנו תמ"א 35 יוצרת תרחישים שעשויים לרקום עור וגידים בעשור הקרוב, שעלולים לשנות את דמות הארץ בצורה כה קיצונית שהדורות הבאים לא יוכלו יותר לשנותה.

אנו קוראים לכם לעצור כעת את התוכנית כי תמ"א 35 במתכונתה הנוכחית היא סכנה לדמותה של מדינה יהודית דמוקרטית בארץ ישראל.

בכבוד רב

שמואל ריפמן

יו"ר מרכז המועצות האזוריות
וראש המועצה האזורית רמת נגב

אריה שמחוני

יו"ר ועדת התכנון
וראש המועצה האזורית חוף הכרמל

תמ"א 35 - גירסת ספטמבר 1999

הערות מרכז המועצות האזוריות

נערך ע"י אדר' אסף קשטן

אריה שמחוני – יו"ר ועדה לתכנון מרכז המועצות האזוריות

מבוא ועיקרי דברים

התוצר התכנוני המונח כעת על שולחן המועצה הארצית הוכן ע"י צוות התכנון, בין השאר גם תוך דו-שיח עם נציגי המרחב הכפרי הפתוח. לצערנו, ולמרות מספר תיקונים בתכנית שנערכו ע"י המתכננים, אנו מזהים בו עדין סכנות ואיומים גדולים על המשך קיומו של המרחב הכפרי הפתוח בישראל. נראה לנו שהגם ששלל מסמכי רקע על המרחב הכפרי ובהם נושאי מדיניות קרקעית ותמונת המצב החברתית, כלכלית ומרחבית נסקרו בידי צוות התכנון, הוא לא התמקד בטיפול בסוגיות הקריטיות למרחב זה ולא פיתח כלים נכונים למימוש המטרות הרלבנטיות למרחב הכפרי הפתוח שנקבעו לתכנית.

בנושא זה, עומדת התנגדותנו על שני יסודות עיקריים כפי שיפורט להלן:

א. התכנית מציעה ליצור "**מרקמים עירוניים**" ולהעביר לשטחיהם למעלה ממיליון דונמים של שטחי נופים פתוחים ובהם למעלה ממאה ישובים ומוסדות כפריים. נראה לנו כי המרקמים העירוניים הללו עומדים בסתירה גמורה למטרת תמ"א/35 להגן ולשמור בהקפדה על מירב השטח המהווה כיום מרחב תכנון כפרי ונוף פתוח.

ב. תמ"א 35 אינה מבחינה בצורך ליצור זיקה מחייבת ומלאה בין המרחב הכפרי הפתוח לבין יושביו ולכן מטילה **מגבלות** קשות וחמורות על הפיתוח והרווחה של תושבי הישובים הכפריים.

לגרסתנו ניתן ליצור איזון מרחבי וסביבתי בין צרכי הפיתוח לצרכי השימור של המרחב הכפרי הפתוח ע"י יצירת מערכת המאפשרת יותר קיום, התפתחות ופרנסה תוך הגנה על המרחב הפתוח.

בנוסף על הבעיות הקשות הנוגעות למרחב הכפרי הפתוח נראה כי התכנית אינה נותנת מענה לצרכים הלאומיים אשר הוגדרו במטרות התכנית שאושרו ע"י המועצה הארצית (ואשר אינן המטרות המופיעות בהוראות התכנית).

במטרות שאושרו נאמר במסגרת הארגון המרחבי הכולל - "פריסה מאוזנת של האוכלוסיה בין חלקי המדינה השונים, תוך הדגשת הפיתוח המירבי של הנגב ופיתוח מאוזן של הגליל". התמ"א, בהוראות ובתשריט, אינה מאפשרת יצירת איזון דמוגרפי באזורים הרגישים מחד, ומאידך יוצרת חלופה כמעט בלתי מוגבלת למגורים במרכז המדינה אשר תפגע קשות בכוונות להפנות את עיקר הפיתוח לנגב ולגליל.

לסיכום:

- חלק ניכר ממטרות התכנית שאושרו ע"י המועצה הארצית אינו מקבל מענה הולם בהוראות ובתשריטים.
- הארגון המרחבי הבא לידי ביטוי בתכנית יגרום להפניית המאסה העיקרית של הפיתוח אל מרכז המדינה ואגב כך ירמוס עשרות רבות של ישובים כפריים ועשרות אלפי דונמים של שטחים חקלאיים ומרחבים פתוחים.
- ההגנה והטיפול אשר תמ"א 35 אמורה היתה לספק למרחב הכפרי הפתוח הפכה למערכת של נגיסה וגלישת פרבור עירוני אל השטחים הכפריים.
- התכנית אינה מתמודדת עם מגמות ההרס, הכליה והניוון שאפיינו בעבר את המרחב הכפרי ואשר נעצרו וטופלו במאמץ רב ע"י המוסדות המופקדים על הנושא. ללא שימוש בכלים מתאימים עלולה התכנית לגרום לפגיעה בלתי הפיכה במרחב הכפרי הפתוח המהווה שלד נושא עיקרי לדמות המדינה כולה.

אנו פונים אל חברי המועצה הארצית לתכנון ובניה לדרוש את תיקונה של התכנית על בסיס הנושאים הללו כמפורט במסמך שלהלן בטרם תובא להשלמת הדיונים ולהערות המחוזות.

א. הערות כלליות

1. מטרות התכנית

מטרות התכנית אשר נקבעו ע"י המועצה הארצית הינן:

מטרות העל של התכנית

- א. פיתוח המרחב של ישראל באופן שיאפשר השגת המטרות של החברה הישראלית על מרכיביה השונים ומימוש ערכיה כמדינה יהודית, כחברה קולטת עלייה וכמדינה דמוקרטית.
- ב. פיתוח המרחב של ישראל באופן שיאפשר צמיחה כלכלית מירבית תוך הבטחה של הוגנות חברתית וחתימה לאיכות חיים ואיכות סביבה.

מטרות התכנית

הארגון המרחבי הכולל

גיבוש הפיתוח הישובי של ישראל במספר קטן של מרחבים מעוררים מוגדרים ותוך יצירת חייצים פתוחים ביניהם. פיתוח מערכת של שטחים פתוחים ושלד תשתית תחבורה כמסגרת ראשית לעיצוב המרחב של ישראל.

פריסה מאוזנת של האוכלוסייה בין חלקי המדינה השונים, תוך הדגשת הפיתוח המירבי של הנגב ופיתוח מאוזן של הגליל.

פיתוחה וחיזוקה של ירושלים כבירת ישראל.

מענה לצורכי הפיתוח

יצירת היצע תכנון ומערכת כללים והוראות אשר יאפשרו מלאי תכנוני מספיק ומגוון למגורים בהתאמה עם הצרכים, היכולות והמאויים של האוכלוסייה ומהירות תגובה גבוהה לצורכי השוק המשתנים.

יצירת היצע תכנון ומערכת כללים והוראות אשר יאפשרו היצע שטחים מספיקים ויעילים לצורכי תעסוקה, תשתיות, שירותים ושעות פנאי.

הגדלת רמת הנגישות של מערכות התחבורה הלאומיות תוך מתן עדיפות לתחבורה הציבורית.

חתימה להוגנות ומענה לצורכי קבוצות האוכלוסייה השונות

מתן מענה תכנוני לצרכים ולמאויים של קבוצות האוכלוסייה השונות בתשומת לב לקבוצות הראויות להתייחסות מיוחדת.

פיתוח גישות תכנוניות חדשות לאוכלוסייה הערבית בישראל אשר יאפשרו הקטנת הפערים בינה לבין האוכלוסייה היהודית ואשר יתנו מענה מרחבי יעיל לתהליכי השינוי הכלכלי, החברתי והתרבותי העוברים עליה.

כושר תחרות ושילוב במרחב

תכנון המרחב של ישראל כדי להגדיל את כושר התחרות של ישראל בכלכלה העולמית.

תכנון המרחב של ישראל תוך מודעות וזיקה בכל תחומי המגע בין האוכלוסיות ובין השטחים מעבר לגבולות הסטטוטוריים של תמ"א 35. פיתוח הממשק התכנוני בין מדינת ישראל ובין הישות הפלשתינאית ומדינות ערב בתחומי התעסוקה, התשתיות ומערכת הדרכים, איכות הסביבה ועוד.

מילוי הצרכים הקרקעיים וצורכי הבטיחות והגישות של מערכת הביטחון בישראל וזאת בראייה משולבת של מכלול מטרות התכנון.

טיפול נכסי ערך

הבטחה ופיתוח של נכסי הערך המרחביים החשובים של ישראל: השטחים הפתוחים, ערכי טבע ונוף, נכסי ערך עירוניים, כפריים וחקלאיים ומורשת היסטורית.

הבטחת מירב השטחים הפתוחים לשמירת הטבע והנוף ולמילוי צורכי האוכלוסייה לשטחים פתוחים.

חיזוק הערים ושיפור איכות החיים העירונית. עידוד תהליכי התחדשות ופיתוח שיטות לציפוף ובינוי מחודש של אזורים עירוניים.

טיפול מרחב כפרי-חקלאי כמרקם מאוזן של מגורים, ייצור חקלאי, כערך נופי סביבתי וכחלק ממורשת ההתיישבות בארץ.

שמירה על איכות הסביבה

שיפור נמשך באיכות הסביבה בישראל וסביבותיה ומתן מענה מרחבי וכלכלי לטיפול בכל סוגי הזיהום הסביבתי ברמה הלאומית, האזורית, והמקומית.
הפנמת עקרונות של פיתוח בר-קיימא בתהליכי התכנון והביצוע.

השלטון המקומי, הליכי התכנון ושיתוף הציבור

יצירת תיאום טוב יותר בין מבנה השלטון המקומי ובין המסגרות המרחביות של התכנון בישראל, זאת כדי לייעל את השירותים הניתנים לאוכלוסייה וכדי ליישם את עיקרון שיתוף הציבור בניהול אורח חיו.

פיתוח וקידום מערכות מידע משולבות ומתואמות וגיבוש הוראות וכללים אשר יהיו שקופים וברורים לציבור ויעילים מבחינת השגת יעדי התכנון, הבטחת גמישות תכנונית, הקטנת משך הליכי התכנון ושיתוף הציבור בהליכי התכנון.

אנו מבקשים להזכיר לחברי המועצה הארצית כי מטרות אלה הינן המטרות אשר לאורן יש להתייחס למסמכי התכנית ועל פיהן לקבוע אם התכנית מצליחה או אינה מצליחה להשיג את מטרותיה.

בפתח הוראות התכנית שהוגשו למועצה הארצית כעת מופיעות מטרות שונות במהותן מהמטרות שלעיל.

גם אם הכוונה היתה "לתרגם" את המטרות ל"שפה סטטוטורית" נראה לנו כי ה"תרגום" הינו חופשי ביותר, אינו מבטא את המטרות שהוחלט עליהן ונוספו עליו מטרות בהחלט שנויות במחלוקת כגון ... "קביעת תנאים המגבילים הקמתם של מרכזי מסחר גדולים מחוץ ליישובים עירוניים" או "עידוד העיסוק החקלאי ... באמצעות קביעת תנאים להרחבת יישובים כפריים והגבלת שימושים לא חקלאיים בקרקע חקלאית".

2. היקף המרקמים העירוניים

- 2.1 לפי נתוני הבסיס של תמ"א 35 היו 1,200 קמ"ר משטח המדינה מבונים בשנת 1995. מתוך נתון זה גוזרת תמ"א 35 צורך ב- 600 קמ"ר נוספים לשנת היעד 2020.
- דו"ח מכון אפלייד - "שימושי קרקע בישראל 1995 - 2049" של צבי אקשטיין ומנחם פרלמן (ינואר 1999) מטיל ספק רב במסד נתונים זה. יחד עם "שטחי החיפוש" מהווים שטחי המרקמים העירוניים כ- 2 מיליון דונם. רובו המוחלט של השטח הוא בתחומי המועצות האזוריות.
- בשטחים אלה כלולים למעלה מ- 100 יישובים ומוסדות כפריים ומשבצות חקלאיות. (ראה רשימה - נספח 1). חלק הארי של יישובים ושטחים אלה נמצא דווקא בליבת המדינה.

2.2 מבדיקה מדגמית נוספת אשר נערכה לאחרונה ע"י ד"ר יאיר דוכין "ניתוח צרכי הקרקע לטווח ארוך (עד שנת 2020) של הערים כפר סבא, רעננה והוד השרון ובחינתם מול תוספות הקרקע המומלצות על ידי תמ"א 35" (אוקטובר 1999), עולה כי המלצות תמ"א 35 להוספת קרקעות בערים אלו עולות מבחינת היקפן על הצרכים החזויים על פי תמ"א 35 גם לאחר הוספת מקדמי בטחון ניכרים. בשטחי המרקמים המוצעים בתמ"א 35 לשלוש ערים אלו בלבד נכללים שמונה ישובים ומוסדות כפריים אשר לפי תוצאות הבדיקה של ד"ר דוכין שטחיהם אינם דרושים לצרכי הגידול החזויים של הערים.

2.3 הצורך בפיזור אוכלוסיה מונע מהצורך באיזון אקולוגי וסביבתי במדינה ומהצורך באיזון דמוגרפי לביסוס ריבונות באזורים רגילים ב"תקופת מעבר" פוליטית. היעד העיקרי שנקבע בתמ"א 35 הינו איכלוס הנגב ומטרופולין באר שבע ואיזון דמוגרפי בגליל. יצירת "שטחי חיפוש" לבניה במטרופולין ת"א והליבה יוצר חלופה כמעט בלתי מוגבלת למגורים במרכז המדינה ובכך "מייבש" את הפריפריה ופוגע בפיתוח הנגב והגליל.

2.4 מנגנון הויסות ושטחי החיפוש במרקמים העירוניים הינו בבחינת "נבואה המממשת את עצמה". יצירת שטחי רזרבה נרחבים בליבת המדינה, סופה שתגרום לבינוי ואיכלוס של כולם. מנגנוני ההגנה הסטטוטוריים לא יעמדו בסופו של דבר בפני הלחצים והמנגנונים הכלכליים החזקים.

2.5 **תכנון בר קיימא** המבוסס על אחריות רב-דורית מחייב הקפדה על שמירת מירב הקרקע במרחב הכפרי הפתוח. רזרבת קרקע לטווח שמעבר לשנת 2020 אסור שתקבל הגדרה של מרקם עירוני כפי שמוצע בתמ"א 35.

2.6 מפת המרקמים העירוניים תהווה ללא ספק בסיס לדרישות העברה מוניציפאלית והעברת מרחבי תכנון כפריים אל הרשויות העירוניות.

לסיכום נושא זה:

המטרות המוצהרות של פיתוח הערים, ציפופן, הפיכתן לאטרקטיביות, התבססות על תחבורה ציבורית, מניעת פרבור ושמירה על שטחים כפריים פתוחים רבים ככל הניתן לטובת כלל האוכלוסיה, הן מטרות לאומיות אשר מוטל עלינו להגן עליהן. לטענתנו - תמ"א 35 במרקמיה העירוניים גורמת לתוצאה הפוכה: הפיכת שטחים כפריים פתוחים לאזורי בינוי פרבריים מפורזים. התכנון העירוני מופנה החוצה במקום פנימה. זהו פרבור וניצול לא יעיל של קרקע, עידוד לפיתוח בליבת המדינה במקום בפריפריה ותכנון הסותר את מטרות התכנית העירונית.

אנו מציעים לבטל כליל את המרקמים העירוניים המפוצלים, להפכם למרקמים כפריים ובתוכם ישובים עירוניים מדגם 3, 4 ו-5 אשר אינם כוללים בתוכם שטחי ישובים כפריים.

את המרקמים העירוניים המגובשים בליבה ובמרכז הארץ יש לצמצם באופן שרוב הישובים והמוסדות הכפריים הנמצאים כעת בתוכם יוצאו ויועברו למרקמים כפריים/מוטי שימור.

המרקמים העירוניים המגובשים בגליל ובנגב, לא יכללו ישובים כפריים. (המרקם העירוני המגובש באר שבע מהווה דוגמה לכך שניתן להקצות שטח נרחב ביותר למרקם עירוני מבלי לכלול בו ולו ישוב כפרי אחד).

3. הוגנות מרחבית

3.1 במרחב הכפרי הפתוח מתקיימת **רקמת חיים כוללת** המשלבת את האדם, הקהילה ומערכות חייהם עם חקלאות, ריאות ירוקות ושטחים פתוחים של המדינה. מכאן נובעת זהות אינטרסים המחייבת את תושבי המרחב הכפרי לשמור, להגן ולטפח את המרחב הכפרי הפתוח. זיקה מהותית זו היא בעינינו הכלי היחיד לקיום "הריאות הירוקות". כדי לקיימה יש לאפשר לתושבים, לישובים ולמערכות המוניציפאליות להתקיים ולהתפתח.

3.2 המגזר הכפרי ככלל נמצא בשעת משבר. שרשי המשבר נותחו היטב במסמכי הרקע של תמ"א 35. הממסד והקהילה הכפריים החלו בפיתוח כלים ליציאה לצמיחה כלכלית ולהתחדשות חברתית. עדיין יש לפתח ולשפר כלים אלה, אך יהיה זה אסון לדורות אם המשבר ינוצל לפירוק וחסול המרחב הכפרי - אותו "אנסמבל" תרבותי ונופי היוצר את הפסיפס המתואר בפרק "דמות הנוף הפתוח" בתמ"א 35.

אין טעות גדולה מנסיון להבדיל בין ה"נוף" לבין האדם והקהילה האחראים לו. המשבר המתמשך בחקלאות בארץ ובעולם נותח היטב בפרק החקלאות של תמ"א 35. ברור שהחקלאות אינה מסוגלת לבדה לפרנס את הקהילה הכפרית. תמ"א 35 צריכה ליצור, ממש כפי שהיא דואגת לעשות במרחב העירוני, מסגרת והזדמנות לתהליך שהוחל בו להבראה ולשגשוג של האוכלוסיה והישובים ולשיפור איכות החיים במרחב הכפרי.

3.3 אחת ה"מטרות" החדשות המופיעות בהוראות התכנית היא "עידוד העיסוק החקלאי והשמירה על האופי הכפרי באמצעות ... הגבלת שימושים לא חקלאיים בקרקע חקלאית".

כלי העידוד היחיד לחקלאות הוא הגבלת שימושים אחרים. אין בהוראות התכנית ולו כלי עידוד אחד לטיפוח ופיתוח החקלאות.

אנו דורשים יצירת כלים שיאפשרו רענון דמוגרפי, צמיחה כלכלית, נIOD לתעסוקות לא חקלאיות, רה-ארגון חברתי וקהילתי, עידוד חקלאות חדשנית וסיבסוד חקלאות אקסטנסיבית משמרת נוף.

"מטרה" נוספת הינה "הפניית פעילות מסחרית אל הערים באמצעות קביעת תנאים המגבילים הקמתם של מרכזי מסחר גדולים מחוץ ליישובים עירוניים". בנושא זה, כמו גם בבניה לתעסוקה לא חקלאית אחרת מטילה תמ"א 35 מגבלות ואיסורים המהווים פגיעה חמורה במערכת הכלכלית של המרחב הכפרי. אי-מתן אפשרות לפיתוח מקורות פרנסה נוספים לחקלאות במרחב הכפרי תוביל, בסופו של דבר, למצב בו הישוב הכפרי יהפך לפרבר מגורים ואוכלוסייתו ליוממת ליישובים העירוניים. ללא מקורות הכנסה ראויים לתושבי היישובים ולרשויות המקומיות ספק אם ניתן יהיה להתמודד עם עידוד החקלאות והשמירה על המרחב הפתוח.

תמ"א 35 מייעדת תוספת של 15 מיליון מ"ר לתעסוקה ומסחר. הקצאה של חלק קטן ביותר מתוך הני"ל לפיתוח אזורי תעסוקה קטנים לרבות מסחר במרחב הכפרי יתרום רבות לחוסנו הכלכלי של המרחב הכפרי.

עירוב שימושי קרקע הינו מודל מתאים ואפשרי לפיתוח במרחב הכפרי במגבלות המתאימות מבחינה סביבתית, אקולוגית ונופית. "מקווי תעסוקה מטרופוליניים" כמודל בלעדי, מעבר לפגיעתו במרחב הכפרי אינו יוצר מגוון ראוי. יתרון ברור של הכוונת חלק קטן מהתעסוקה למרחב הכפרי הינו הורדת העומס ממערכות התחבורה ע"י הפיכת כיוון הנסיעה, או מניעת נסיעות ע"י קירוב התעסוקה לאוכלוסייה במרחב הכפרי.

הדוגמאות הקיימות כיום של מרכזי מסחר במרחב הכפרי מוכיחות כי קיימת להם דרישה של האוכלוסייה בעיקר במהלך בילוי וטיולים בחופשות וסופי שבוע.

תכנית מתאר ארצית משולבת הינה תכנית ברמה הגבוהה ביותר בהיררכיית התכניות. ככזאת עליה להשאיר **מרחב גמישות** מסוים לכל דרגות ההיררכיה התכנונית שתחתיה. בתכנון היישובים הכפריים בישראל (מושבים וקיבוצים ולא יישובים כפריים אחרים) ירדה תמ"א 35 לפרטי פרטים עד רמת המ"ר הבודד במגרש. נראה לנו כי תמ"א 35 צריכה היתה להישאר ברמת הראיה הארצית הכוללת ולאפשר לתכניות אחרות ברמות נמוכות יותר לקבוע את הפרטים, השלבים, הנחיות הבינוי וכו' בדיוק כפי שעשתה בכל צורות היישוב האחרות. בנושא הוספת אוכלוסייה ויחידות דיור ליישובים הכפריים, יצרה תמ"א 35 בחלק ניכר מהיישובים מגבלות קשות עד כדי אי יכולת להוסיף ולו יחידת דיור אחת מעתה ועד שנת 2020. חלק ניכר מהיישובים הכפריים זקוקים לתוספת אוכלוסייה כדי למנוע ניוון דמוגרפי וכדי לקיים מערכות הדורשות סף כניסה מינימאלי. זהו חלק חשוב בתהליכי **שיקום היישוב הכפרי** ויש לאפשר פיתוח היישובים עפ"י המגבלות שהומלצו במסמכים שונים שהוגשו לעורכי התכנית ע"י משרד החקלאות ופיתוח הכפר ומרכז המועצות האזוריות.

בנוסף, יצרה תמ"א 35 אפליה בלתי מובנת בין המושבים לבין הקיבוצים והמושבים השיתופיים - במקום ליצור אמת-מידה אחת לכל היישובים הכפריים בעלי הנחלות.

נראה לנו כי יש לבטל את כל הפרקים הפרטניים בנושא זה בתמ"א 35 שכן אין ביכלתה של תכנית ארצית להגיע לעומק המחשבה הדרוש לעיסוק בנושאים אלה. יש להעביר את הדיון הפרטני בישוב הכפרי לתכניות אחרות וזאת לאחר התעמקות ולימוד הצרכים בשיתוף הגורמים המטפלים במגזר הכפרי. בתכניות כאלו ייקבעו הוראות מפורטות עפ"י ההנחיות הכלליות של תמ"א 35 ובעיקר - שלביות הפעלתן. לא סביר שמרווח הזמן עד שנת 2020 יהווה שלב אחד - בנושא דינאמי ומורכב כמו פיתוח הישוב הכפרי. למרות האמור לעיל, במידה שתחליט המועצה הארצית כי תמ"א 35 אכן צריכה לעסוק בנושא ברמת פירוט גבוהה - נראה לנו כי יש להחיל כללים אחרים והם מובאים בפרק 4 להלן.

הערות לתשריטים ולסעיפי הוראות התכנית

4.

1. מרקם עירוני מפוצל - מוצע לבטל הגדרה זו, להפוך את המרקמים המפוצלים למרקמים כפריים ולסמן ישובים עירוניים בריבוע עפ"י דגם הישוב.
2. המרקמים העירוניים המגובשים: יש לדרוש התוויה מחודשת של גבולותיהם על בסיס תחזית גידול ספציפית לכל מרקם שתאושר ע"י המועצה הארצית. לפחות אנו דורשים הוצאת תחומי הישובים שלהלן.
3. מרקם עירוני מגובש נהריה - להוציא את הישובים עברון וסער.
4. מרקם עירוני מגובש כרמיאל - להוציא את שזור, מכמנים צורית, גילון.
5. מרקם מגובש חיפה - להוציא את רמת יוחנן, אושה, כפר המכבי, כפר גלים.
6. מרקם מגובש נצרת - להוציא את יפעת והושעיה.
7. מרקם מגובש עפולה - להוציא את מרחביה (קיבוץ) ומרחביה (מושב) ואת כפר הנוער ניר העמק.
8. מרקם מגובש נתניה - להוציא את בית יצחק - שער חפר, גנות הדר, אביחיל, כפר נטר, הדסים, נורדיה, חבצלת השרון.
9. מרקם מגובש כפר סבא-הרצליה - להוציא את צופית, גן חיים, בית ברל - קלמניה, גבעת חן, כפר מלל, עדנים, גניעם, ירקונה, גליל ים.
10. מרקם מגובש תל אביב-רחובות - להוציא את מגשימים, ניר צבי, אחיסמך, מכון וולקני, גבעת ברנר, גן שלמה, גני יהודה, געש, גת רימון, כפר אזור, משמר השבעה, תלמי מנשה, אפעל, חוות צריפין, שדה חמד, כפר בילו, כפר גבירול, גני יוחנן, גיבתון, בית עובד.
11. מרקם מגובש שוהם - להוציא את בית עריף.
12. מרקם מגובש מודיעין - להוציא את שילת וכפר רות.
13. מרקם מגובש אשדוד - להוציא את ניר גלים, בני דרום, גן הדרום.
14. מרקם מגובש ירושלים - להוציא את רמת רחל, בית זית, אורה, עמינדב, ביי"ס עין כרם.
15. מרקם מגובש בית שמש - להוציא את נחם, זנוח ומחסיה.
16. מרקם מגובש קרית גת - להוציא את עוזה, מבחור, חוות לכיש, אבן שמואל.

17. מטרות התכנית - לנסח את מטרות התכנית באופן הקרוב ביותר האפשרי למטרות שאושרו ע"י המועצה הארצית. ניתן להפריד בין מטרות ליעדים.
18. הגדרת "ישוב חדש" - ההגדרה המנוסחת חלה עם גם על הרחבת ישוב קיים. - דרוש ניסוח שיבדיל ביניהם.
19. הגדרת "מוסד ציבורי" - ההגדרה אינה מכסה סוגים שונים של מוסדות ציבור כגון מוסדות ספורט, בתי כלא, בתי קברות, מוסדות מוניציפאליים ועוד.
20. "מרקם" - מוצע לבטל הגדרת "מרקם עירוני מפוצל".
21. מתקני תשתית - מוצע להוסיף - מאגרים.
22. "קו עימות" - מוצע לבטל את ההגדרה. היא נראית לנו מיותרת.
23. "צפיפות נטו למגורים" מוצע להוסיף "לא כולל שטחים שייועדו לדרכים, תשתיות ושטחי ציבור, מבני תעסוקה ומשק, או לחליפין לא להחיל את ההגדרה על שטחי מגורים בישובים כפריים.
24. "שטח מחנה" מוצע להוסיף - "לרבות שצ"פ, שפ"פ, שטחי נופש ופנאי ושטחי מבני משק חקלאיים המוקפים בשטחים כאמור והמהווים חלק ממערך היישוב.
25. סעיף 6.2 - מרקם עירוני מפוצל - מוצע לבטל את הסעיף.
26. סעיף 8.6 - "צפיפות מקסימלית" - מוצע להוסיף: (ג) בישוב כפרי (קיבוץ, מושב, מושב שיתופי) לא תאושר תכנית מקומית למגורים אשר הצפיפות נטו למגורים בה גבוהה מ- 4 יח"ד לדונם.
27. סעיף 9.1 - תכנית להרחבת מושב, מושב שיתופי, קיבוץ. - מוצע להחליף את הסעיף בנוסח הבא:
 1. ישוב כפרי המופיע ברשימה שבנספח מוגדר ישוב מדגם 6.
 2. שטח הבניה הכולל בישוב כפרי לא יעלה על מספר הנחלות הרשומות כפול מקדם האיזור" (ס' 4 להלן) וכפול 400 מ"ר.
 3. מספר יחידות הדיור בכל ישוב לא יעלה על מספר הנחלות כפול מקדם האיזור (ס' 4 להלן). נוסף על מספר זה יותר להקים עוד יחידות מגורים ששטחן לא יעלה על 55 מ"ר ובכמות שלא תעלה על מספר הנחלות.
 4. מקדם איזור *
 - 4.1 מחוז המרכז ומחוז תל אביב - 3.15
 - 4.2 מחוז חיפה ומטרופולין חיפה (כל הטבעות) - 3.15
 - 4.3 מחוז ירושלים - לא כולל אזור שפלת יהודה - 3.15
 - 4.4 מחוז ירושלים - אזור שפלת יהודה - 4.15
 - 4.5 מחוז הדרום - נפת אשקלון - 4.15
 - 4.6 מחוז הצפון - לא כולל מטרופולין חיפה - 4.15
 - 4.7 מחוז הדרום - נפת באר שבע - 5

י' ניתן "לתרגם" את החלוקה הגיאוגרפית לשמות המרקמים).

- 5. השטח הבנוי הכולל המיועד למגורים לא יעלה על מחצית שטח הבניה הכולל
על פי ס' 2 לעיל.
- 6. הרחבה של ישוב כפרי החורגת מצפי אוכלוסיה של דגם 6 תובא לאישור המועצה הארצית.

7. תכנית המוסיפה שטחים לפיתוח ובניה בישוב כפרי תוגש על רקע תכנית
אב לכל השטחים הקיימים המבונים והמיועדים לבניה בישוב.
8. תכנית כאמור בס' 7 תאושר לאחר ששוכנעה הועדה המחוזית כי מוצא
שטחי הבניה הקיימים על פי הצפיפות המינימאלית הנדרשת בנספח
ובלבד שצורת הבינוי, הצפיפות וגובה המבנים לא פוגעים באופיו הכפרי של
הישוב.
9. תכנית כאמור בס' 7 תאושר בהמשך רצוף וצמוד דופן לשטחי הבינוי
הקיימים ובהסתמכות על מערכת דרכים, תשתיות ומוסדות ציבור
משותפת.
10. תכנית כאמור בס' 7 תחורגת מתחום מאושר לישוב הנמצא ב"שטח בעל
רגישות נופית גבוהה או גבוהה מאוד" עפ"י תשריט ההנחיות הסביבתיות,
תאושר על בסיס נספח סביבתי לפי סעיף 11 בהוראות (של תמ"א 35).
11. שלביות ייעוד קרקע נוספת לבניה תיקבע ע"י הועדה המחוזית בהסתמך על
חו"ד של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
28. סעיף 10.1 - מרכז מסחרי - מוצע להוסיף לס"ק (א) תנאי 5. השטח בגודל
שאינו עולה על 40 דונם ברוטו, סמוך לדרך ארצית ומתאים לייעודו על פי שיקולי תחבורה
וסביבה ובתנאי שאינו ב"שטח בעל רגישות נופית גבוהה או גבוהה מאוד" עפ"י תשריט
ההנחיות הסביבתיות.
29. סי' 10.2 - מבנים חקלאיים. יש לבטל את ס"ק (ב). חלקו הראשון מובן מאליו ואילו חלקו
השני עלול להוביל לשימוש בעיצוב וחמרים מרמה ירודה בלבד.
30. מכלולים כפריים לשימור (נספח 5) - נראה שהרשימה חלקית וחסרה. יש לבחון הוספת
מכלולים כפריים נוספים ובהם גרעינים הסטוריים וצורות ישוב ייחודיות. בסעיף 11.5
(מכלול עירוני ומכלול כפרי לשימור) יש לקבוע כי על מכלול כזה לא יחולו דרישות התכנית
שאינן עולות בקנה אחד עם דרישות השימור כגון: כללי צפיפות המינימום למגורים,
דרישות מילוי חללים וכיו"ב.

נספח 1

רשימת הישובים הכפריים והמוסדות הישוביים הכלולים במרקמים העירוניים של תמ"א 35 (מהדורת ספטמבר 99) (לא כולל כפרים ערביים)

ישובים	מוסדות	
1		(1) מרקם מפוצל קרית שמונה - בית הלל
1		(2) מרקם מפוצל מעלות - מעונה
2		(3) מרקם מגובש נהריה - עברון, סער
4		(4) מרקם מגובש כרמיאל - שזור, מכמנים, צורית, גילון
2	2	(5) מרקם מפוצל עכו - עין המפרץ, כפר מסריק, בית ספר יד נתן, חוות נסיונות - עכו
3	1	(6) מרקם מגובש קריות - חיפה - רמת יוחנן, אושה, כפר המכבי, ביי"ס חקלאי כפר גלים.
2		(7) מרקם מגובש נצרת - יפעת, הושעיה
2	1	(8) מרקם מגובש עפולה - מרחביה (קיבוץ), מרחביה (מושב), כפר הנוער ניר העמק
1		(9) מרקם מפוצל זכרון יעקב - מעין צבי
2	1	(10) מרקם מפוצל פרדס חנה-כרכור - משמרות, גן שמואל, בית ספר החקלאי פרדס חנה
6	1	(11) מרקם מגובש נתניה - בית יצחק-שער חפר, נורדיה, גנות הדר, אביחיל, כפר נטר, חבצלת השרון, הדסים.
1	1	(12) מרקם מפוצל "עורף נתניה" - צור משה, אילנות.
		(13) מרקם מפוצל טייבה-כוכב יאיר - צור נתן, שער אפרים
8	1	(14) מרקם מגובש כפר סבא-הרצליה - צופית, גן חיים, כפר מלל, גבעת חן, עדנים, גניעם, ירקונה, גליל ים, בית ברל-קלמניה.
16	5	(15) מרקם מגובש תל אביב-פתח תקוה-ראשון לציון-רחובות - גני יהודה, מעש, מגשימים, גת רימון, כפר אזור, ניר צבי, אחיסמך, משמר השבעה, תלמי מנשה, אפעל, מכון וולקני, חוות צריפין, ביי"ס חקלאי שדה חמד, חוות שלם, גבעת ברנר, כפר בילו, גן שלמה, כפר גבירול, גני יוחנן, גיבתון, בית עובד.
1		(16) מרקם מגובש שוהם - בית עריף
2		(17) מרקם מגובש מודיעין - שילת, כפר רות.
3		(18) מרקם מגובש אשדוד - ניר גלים, גן הדרום, בני דרום.
5	3	(19) מרקם מפוצל גדרה - קדרון, בני עיש, ביי"ס כפר אליהו, חוות הזרעים גדרה, ביי"ס כנות, נוה מבטח, ביי"ס בית רבן, קבוצת יבנה, בצרון.
4	1	(20) מרקם מגובש ירושלים - רמת רחל, בית זית, אורה, עמינדב, בית ספר חקלאי עין כרם.
1		(21) מרקם מפוצל אבו גוש - יד השמונה.
3		(22) מרקם מגובש בית שמש - נחם, זנוח, מחסיה.
2	2	(23) מרקם מגובש קרית גת - עוזה, חוות מבחור, חוות נסיונות לכיש, אבן שמואל.
1	2	(24) מרקם מפוצל שדרות - חוות איבים, גבים, מכללת שער הנגב
6		(25) מרקם מפוצל נתיבות - בית הגדי, שרשרת, שיבלים, מעגלים, גבעולים, מלילות.
2	1	(26) מרקם מפוצל אופקים - גילת, תפרח, אשל הנשיא
1		(27) מרקם מפוצל מיתר - כרמים.
1		(28) מרקם מגובש אילת - אילות.
84	22	סה"כ

מוגש ע"י מרכז המועצות האזוריות למועצה הארצית לתכנון ובניה
הערות להוראות תמ"א 35 (נוסח ספטמבר 1999)

הסבר	הערה	סעיף	הגוף המעיר
קיימת סתירה בין המטרות שאושרו לבין המטרות שבהוראות (ספטמבר 99).	לנסח את מטרות התכנית באופן הקרוב ביותר למטרות שאושרו ע"י המועצה הארצית. יש להפריד בין מטרות התוכנית ליעדי התוכנית.	3	מרכז המועצות האזוריות
מוצע להפוך מרקמים אלה למרקמים כפריים/שמורים ולסמ ישובים עירוניים בריבוע לפי דגם הישוב. (פירוט נוסף בנספ התשריט)	1. לבטל הגדרת "מרקם העירוני המפוצל".	5	
טעות בהגדרה.	2. לתקן הגדרת "ישוב חדש" כדלקמן: "שטח המיועד למגורים ולתכליות נלוות ואשר איננו חלק מישוב קיים או הרחבה שלו".		
ההגדרה חסרה	3. לתקן הגדרת "מוסד ציבורי" להוסיף: "כגון: מוסדות ספורט, מרכזי תחבורה, בתי כלא, בתי עלמין, מוסדות מוניציפאליים, וכפרי גמלאים, שירותי תיירות ומידע וכיו"ב".		
ראה ס' 5.1 לעיל	4. הגדרת "מרקם" – לבטל מרקם עירוני מפוצל		
ההגדרה חסרה.	5. מתקני תשתית – להוסיף – "מאגרים"		
ההגדרות צריכות להיות גיאוגרפיות ולא פוליטיות	6. "קו עימות" - מוצע לבטל ההגדרה		
ההגדרה אינה מתאימה לשטחי "מגורים" בישוב כפרי	7. "צפיפות נטו למגורים" – יש להוסיף "לא כולל שטחים שיועדו בתכנית הבינוי לדרכים, תשתיות, שטחי ומבני ציבור, מבני תעסוקה ומשק:		
ההגדרה מיותרת – ראה ס' להלן.	8. "שטח מחנה" – מוצע לבטל ההגדרה		
מוצע להפוך מרקמים אלה למרקמים כפריים שמורים ולסמ ישובים עירוניים בריבוע לפי דגם הישוב.	מוצע לבטל את הסעיף	6.2	
על-מנת לשמור על אופיו הכפרי של ישוב יש להגביל את הצפיפות בו.	מוצע להוסיף: " (ג) בישוב כפרי (קיבוץ, מושב, מושב שיתופי) לא תאושר תוכנית מקומית למגורים אשר הצפיפות נטו למגורים בה, גבוהה מ-4 יח"ד לדונם."	8.6	

הגוף המעיר	סעיף	הערה	הסבר
	9.1	מוצע להחליף את כל נוסח הסעיף כדלקמן: 1. ישוב כפרי המופיע ברשימה שבנספח 2 מוגדר כישוב מדגם 6. 2. שטח הבנייה הכולל בישוב כפרי לא יעלה על מספר הנחלות הרשומות כפול "מקדם האזור" (סעיף 4 להלן) וכפול 400 מ"ר. 3. מספר יחידות הדיור בכל ישוב לא יעלה על מספר הנחלות כפול מקדם האזור (ס' 4 להלן). נוסף על כמות זו, יותר להקים עוד יחידות מגורים ששטחן לא יעלה על 55 מ"ר ובכמות שלא תעלה על מספר הנחלות. 4. <u>מקדם אזור</u> 4.1. מחוז המרכז, מחוז תל אביב - 3.15 4.2. מחוז חיפה ומטרופולין חיפה (כל הטבעות) - 3.15 4.3. מחוז ירושלים - לא כולל אזור שפלת יהודה - 4.15 4.4. מחוז ירושלים - אזור שפלת יהודה - 4.15 4.5. מחוז הדרום - נפת אשקלון - 4.15 4.6. מחוז הצפון - לא כולל מטרופולין חיפה - 4.15 4.7. מחוז הדרום - נפת באר שבע. 5 (*) ניתן "לתרגם את החלוקה הגיאוגרפית לשמות המרקמים) 5. השטח הבנוי הכולל המיועד למגורים לא יעלה על מחצית שטח הבניה הכולל על פי ס' 2 לעיל. 6. הרחבה של ישוב כפרי החורגת מצפי אוכלוסיה של דגם 6 תובא לאישור המועצה הארצית (ולנת"ע) 7. תוכנית המוסיפה שטחים לפיתוח ובניה בישוב כפרי תוגש על רקע תוכנית אב לכל השטחים הקיימים, המבונים והמיועדים לבניה בישוב. 8. התוכנית כאמור בס' 7 תאושר לאחר ששוכנעה הועדה המחוזית כי מוצו שטחי הבניה הקיימים על פי הצפיפות המינימאלית הנדרשת בנספח ובלבד שצורת הבינוי, הצפיפות וגובה המבנים לא פוגעים באופיו הכפרי של הישוב. התוכנית כאמור בסעיף 7 תאושר בהמשך רצוף וצמוד דופן לשטחי הבינוי הקיימים ובהסתמכות על מערכת דרכים תשתיות ומוסדות ציבור משותפים.	

הגוף המעיר	סעיף	הערה	הסבר
		10. התוכנית כאמור בס' 7 החורגת מתחום מאושר לשוב הנמצא ב"שטח בעל רגישות נופית גבוהה או גבוהה מאוד" עפ"י תשריט ההנחיות הסביבתיות תאושר על בסיס נספח סביבתי לפי סעיף 11 בהוראות (של תמ"א 35). 11. שלביות ייעוד קרקע נוספת לבנייה תיקבע ע"י הועדה המחוזית בהסתמך על חו"ד של משרד החקלאות ופיתוח הכפר.	
יש לאפשר הקמת מרכזי מסחר קטנים המתאימים לסביבה באזורים הכפריים ולצרכים תיירותיים.	10	מוצע להוסיף סעיף 10.5: "שטח ישוב כפרי הכלול בתחום מרקם עירוני ייבנה על פי כללי הצפיפות של המרקם העירוני רק באישור האגודה השיתופית"	ישוב כפרי יהפוך לחלק אינטגרלי של העיר הסמוכה רק על פי החלטתו של הישוב (האגודה השיתופית).
	נספח 5 מכלולים כפריים לשימור	נראה שרשימת המכלולים הכפריים בנספח 5 חלקית וחסרה. יש לבחון הוספת מכלולים כפריים ייחודיים, מוקדים הסטורים ואתרים נקודתיים נוספים.	
	10.1	להוסיף לס"ק (א). 5. השטח בגודל עד 30 דונם ברוטו, סמוך לדרך ארצית או תחנת תח"צ ומתאים על פי שיקולי תחבורה ורגישות סביבתית. בשטח בעל רגישות נופית גבוהה יידרש תסקיר השפעה על הסביבה ותסקיר ייתכנות כלכלי.	יש לאפשר הקמת מרכזי מסחר קטנים המותאמים לסביבה ולצרכים תיירותיים באזורים הכפריים
	10.2	מוצע לבטל את הסעיף	התנאים האלה ברורים וקיימים. ההתאמה בחומרי גמר ועיצוב עלולה להוביל דווקא לתכנון ירוד.
	10.4.1	יש להוסיף "אלא אם אושר עפ"י החלטה של ממשלת ישראל	הקמת ישובים חדשים היא בסמכות הממשלה.
	11.5	יש להוסיף סעיף: 11.5.3 על מכלול עירוני ומכלול כפרי לשימור לא יחולו סעיפים 6,8,9 אלא בהתאמה לשימור עפ"י החלטת מוסד התכנון.	כללי צפיפות מינימום, מילוי חללים וכיו"ב עומדים בסתירה להוראות שימור.

מ ר כ ז
המועצות
האזוריות
בישראל

שד' שאול המלך 8
תל אביב 64733
טל' 03-6929918
טל' 03-6929018
טל' 03-6929923
פקס 03-6952045

ניתוח צרכי הקרקע לטווח ארוך

(עד שנת 2020) של הערים

כפר-סבא, רעננה והוד-השרון

ובחינתם מול תוספות הקרקע

המומלצות על ידי תמ"א 35

**מוגש לחברי המועצה הארצית לתכנון ובניה
ולחברי ועדת היגוי תמ"א 35**

**הוכן על ידי:
ד"ר יאיר דוכין**

אוקטובר 1999

לכבוד

אוקטובר 1999

מר אריה שמחוני – ראש מ.א. חוף כרמל

מר בנימין כהן – מנכ"ל ארגון המועצות האזוריות

ד"ר מרדכי כהן (קדמון) - יו"ר רשות התכנון, משרד החקלאות

הנדון: ניתוח צורכי הקרקע לטווח ארוך (עד שנת 2020) של הערים כפר-סבא, רעננה

והוד-השרון ובחינתם מול תוספות הקרקע המומלצות על ידי תמ"א 35

אדונים נכבדים.

בהמשך לפנייתכם, רצ"ב ניתוח כלכלי תכנוני של תוספות הקרקע הדרושות לערים הנ"ל לצורך התפתחותן לטווח ארוך (עד שנת 2020). המחקר הנוכחי מהווה "מחקר גישוש", שתכליתו לבחון נקודתית את תוספות הקרקע הדרושות לערים הנ"ל, תוך התייחסות להמלצות תמ"א 35. התוצאות, כפי שיפורט ויוסבר בהמשך, מצביעות על כך שהמלצות תמ"א 35 להוספת קרקעות לערים הללו עולות (מבחינת היקפן) על הצרכים החזויים, גם לאחר לקיחת מקדמי בטחון ניכרים. כאמור, המחקר הנוכחי מהווה מחקר גישוש בלבד, אך הגישה המתודולוגית שגובשה בו ניתנת להרחבה למכלול ערים ואזורים.

בכבוד רב,

ד"ר יאיר דוכין

דוכין ייעוץ כלכלי פיננסי

סיכום מנהלים

1. על פי הגדרת המרקמים והנחות היסוד של תמ"א 35 הוצמדו התשריטים למרקמים. בתשריטים הוגדרו תוספות השטחים הדרושות למרקמים העירוניים השונים.

המטרה בעבודה הנוכחית היא לבחון, כמותית, את תוספות השטחים המוצעות (על פי התשריט) לערים כפר-סבא, רעננה, הוד-השרון, הנמצאות בתחומיו של "מרקם עירוני מגובש" בנפת פתח-תקוה, בהתייחס לעתודות הקרקע הקיימות שם (מתוכננות ובלתי מתוכננות) ובהתייחס לצורכי הפיתוח (למכלול היעודים) של הערים הללו לאופק התכנון של תמ"א 35.

שלוש הערים הללו מוגדרות (על פי תמ"א 35) כישובים מ"דגם 2", דהיינו, ישובים שתחזית האוכלוסייה שלהם עולה על 50,000 תושבים והם אינם נמנים על הישובים מ"דגם 1".

2. תהליך המחקר בעבודה הנוכחית מתבסס על ניתוח תחזיות האכלוס של 3 הערים לאופק התכנון הרלבנטי, חישוב צורכי הקרקע הנובעים מתחזיות האכלוס והשוואת הצרכים המחושבים לעתודות הקרקע העומדות לרשות הערים הללו, כאשר תוספות הקרקע המוצעות על ידי תמ"א 35 מהוות פקטור מאזן (PLUG NUMBER), לאיזון בין ההיצע לביקושים הצפויים.

תהליך המחקר בוצע ב- 3 שלבים עיקריים כדלקמן:

שלב א' - ניתוח וגיבוש תחזיות אכלוס לשלוש הערים (כפר-סבא, רעננה, הוד-השרון).

שלב ב' - חישוב צורכי הקרקע, ליעודים השונים, הנגזרים מתחזיות האכלוס העירוניות.

שלב ג' - ניתוח עתודות הקרקע הקיימות של 3 הערים, חישוב פוטנציאל הבינוי בהן והערכת הצורך לתוספות קרקע לערים הללו.

3. כפר-סבא

- להלן נתונים על אוכלוסיית כפר-סבא ביחס לאוכלוסיית כלל המדינה ואוכלוסיית מחוז מרכז, בשנים 1995 (נתוני מפקד) ו- 1998 (אומדן) באלפים:

נפשות	סה"כ מדינה	מחוז מרכז	כפר-סבא	אחוז מאוכלוסיית המדינה	אחוז מאוכלוסיית מחוז מרכז
1995	5,619	1,213	69.5	1.24	5.73
1998	6,038	1,355	74.0	1.22	5.46
משקי בית					
1995	1,570	337	19.6	1.25	5.82
1998	1,701	382	21.4	1.26	5.60

- השטח הנוכחי של כפר-סבא הוא 14,250 דונם.
- סה"כ שטח עירוני מנוצל בשנת 1995 כ- 9,565 דונם.
- סה"כ שטח בלתי מנוצל בשנת 1995 כ- 4,685 דונם.
- תחזית האוכלוסייה של כפר-סבא לשנת 2020 עומדת על 110,000 נפש.
- גודל משק בית יהיה 3.1 נפשות בממוצע.
- רמת הרווחה בדיור תהיה 39 מ"ר מבונה.
- כושר הנשיאה של המרקם העירוני הקיים יהיה 72%.
- תוספת יחידות הדיור שתידרש לכפר-סבא תהיה 21,000 יחידות דיור.
- תידרש לכפר-סבא תוספת של כ- 450 דונם קרקע, לעומת תוספת מומלצת בתשריטי תמ"א 35, של 5,000 דונם משטחי צופית, ניר-אליהו וגן-חיים.

4. רעננה

- להלן נתוני האוכלוסייה של רעננה (באלפים):

נפשות	סה"כ מדינה	מחוז מרכז	רעננה	אחוז מאוכלוסיית המדינה	אחוז מאוכלוסיית מחוז מרכז
1995	5,619	1,213	58.6	1.04	4.83
1998	6,038	1,355	63.1	1.05	4.66
משקי בית					
1995	1,570	337	16.7	1.06	4.96
1998	1,701	382	18.0	1.06	4.71

- השטח הנוכחי הכולל של רעננה הוא 14,938 דונם.
- סה"כ שטח עירוני מנוצל בשנת 1995 כ- 9,638 דונם.
- סה"כ שטח עירוני לא מנוצל (מתוכנן + לא מתוכנן) בשנת 1995 כ- 5,300 דונם.
- תחזית האוכלוסייה של רעננה לשנת 2020 עומדת על 95,000 נפש.
- גודל משק בית יהיה 3.1 נפשות בממוצע.
- רמת הרווחה בדיור תהיה 39 מ"ר מבונה.
- כושר הנשיאה של המרקם העירוני הקיים יהיה 72%.
- תוספת יחידות הדיור שתידרש לרעננה תהיה 18,400 יחידות דיור.
- על פי החישובים לא תידרש לרעננה תוספת קרקעות. תמ"א 35 אינה ממליצה על תוספת קרקע נטו לרעננה.

5. הוד-השרון

- להלן נתוני האוכלוסייה של הוד-השרון (באלפים):

נפשות	סה"כ מדינה	מחוז מרכז	הוד-השרון	אחוז מאוכלוסיית המדינה	אחוז מאוכלוסיית מחוז מרכז
1995	5,619	1,213	29.2	0.52	2.40
1998	6,038	1,355	33.4	0.55	2.46
משקי בית					
1995	1,570	337	8.3	0.52	2.46
1998	1,701	382	9.5	0.56	2.49

- השטח הנוכחי הכולל של הוד-השרון הוא 19,515 דונם.
- סה"כ שטח עירוני מנוצל בשנת 1995 כ- 8,000 דונם.
- סה"כ שטח עירוני לא מנוצל (מתוכנן + לא מתוכנן) בשנת 1995 כ- 11,515 דונם.
- תחזית האוכלוסייה של הוד-השרון לשנת 2020 עומדת על 64,000 נפש.
- גודל משק בית יהיה 3.1 נפשות בממוצע.
- רמת הרווחה בדיור תהיה 39 מ"ר מבונה.
- כושר הנשיאה של המרקם העירוני הקיים יהיה 72%.
- תוספת יחידות הדיור שתידרש הוד השרון תהיה 15,000 יחידות דיור.
- על פי החישובים יש להוד השרון עודף קיבולת קרקעית על הדרוש ליעדי האכלוס שלה בשנת 2020.
- תמ"א 35 ממליצה על הוספת 2,000 דונם להוד-השרון, משטחי גני-עם, ירקונה ועדנים.

6. סיכום

א. החישובים ב"מחקר הגישוש" נערכו תוך הסתמכות על הנחות היסוד של תמ"א

35 באשר לתחזית האוכלוסייה, גודל משק בית, רמת רווחה בדיוור לנפש וכושר נשיאה של מרקם עירוני קיים.

ב. סיכום הממצאים הכמותיים ב"מחקר הגישוש" הם כדלקמן:

כפר סבא - תידרש תוספת קרקעית מרבית של כ- 450 דונם לעומת המלצת תמ"א 35 לספח למרקם העירוני של העיר כ- 5,000 דונם.

הוד-השרון - לעיר יש קיבולת אכלוס עודפת (121,000 נפש, לעומת צפי אכלוס של 64,000 נפש). תמ"א 35 ממליצה לספח למרקם העירוני של העיר כ- 2,000 דונם.

רעננה - לעיר יש קיבולת אכלוס קרקעית מותאמת לתחזיות האכלוס שלה, כך שלא דרושה תוספת קרקעית.

תמ"א 35 ממליצה על תוספת קרקעית נטו למרקם העירוני של העיר.

ג. ממצאי "מחקר הגישוש" מצביעים איפוא על כך שבשתיים (מתוך שלוש) מהערים שנבדקו, אין התאמה בין קיבולת האכלוס הקרקעית של הערים ותחזיות האכלוס, לבין תוספות הקרקע המומלצות לסיפוח על ידי תמ"א 35 (וזאת באזור ביקוש מרכזי לקרקע).

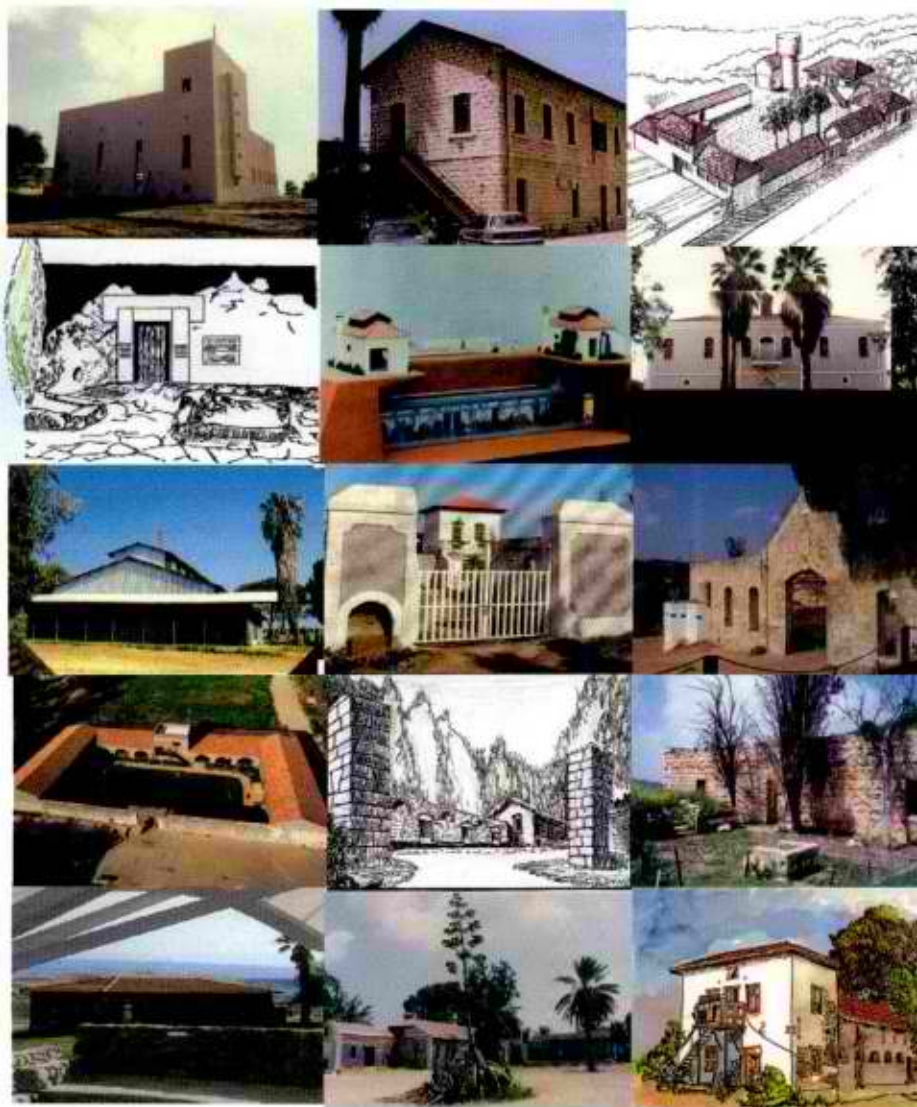
לאור זאת מומלץ להרחיב את הבדיקה גם לאזורים אחרים בארץ.

הצעת תקציב לשיקום 50 אתרי מורשת התיישבות ותקומה לשנת 2000

שם האתר	התחייבות מ- 99	שלב א'	שלב ב'	הערות
1 בית ליברמן	699,000	250,000		
2 בן שמן		350,000	400,000	
3 בת שלמה	183,000	950,000	250,000	
4 גשר		300,000	200,000	
5 הגם הבוטני, הר הצופים	70,000	250,000	220,000	
6 חפציבה - חדרה	27,500	50,000	100,000	
7 תל-חי	25,000	560,000	800,000	
8 כדורי		130,000	500,000	
9 כפר גלעדי	306,087	250,000	250,000	
10 כפר יהושע - רכבת העמק	70,000	400,000	200,000	
11 מזכרת בתיה	99,600	200,000	100,000	
12 מכון אילון	761,224	500,000	400,000	
13 מצודת ביריה	657,500	300,000	250,000	
14 מצודת חוקוק		150,000	150,000	
15 מצפה רביבים	14,500	180,000	400,000	
16 מקוה ישראל	166,571	800,000	500,000	
17 משטרת נהלל	7,855	250,000	200,000	
18 נגבה		100,000	150,000	
19 נוה אילן	193,326	400,000	500,000	
20 נחשולים - המזגגה	8,775	150,000	180,000	
21 ניצנים	70,962	650,000	400,000	
22 ניר-עם	61,700	200,000	300,000	
23 סג'רה	9,278	300,000	200,000	
24 סדום	820,000	100,000	100,000	
25 עתלית - המעברה	73,652	100,000	550,000	
26 עתלית - מחנה מעפילים	55,000	800,000	500,000	
27 פרדס ראשונים - רחובות	21,516	400,000	200,000	
28 מלון שוורץ - ראש פינה	105,158	500,000	400,000	
29 שוני		300,000	200,000	אין פירוט
30 גבעת עדה				סיימו את העבודה
31 שער הגיא		300,000	500,000	אין פירוט
32 חולדה		500,000	400,000	אין פירוט
33 בארי		150,000	200,000	
34 בית אשל		100,000	200,000	אין פירוט
35 גדרה		120,000	200,000	
36 זכרון יעקב - בית המוכתר		20,000	300,000	
37 בית הנאג'דה				
38 יד מרדכי		100,000	200,000	
39 בית מיוחס		20,000		
40 בצלאל		200,000	500,000	
41 כנרת				
42 כפר עציון		400,000	300,000	
43 מטולה		100,000	400,000	
44 משמר הירדן		50,000	250,000	
45 נס ציונה - בית לסר		50,000	100,000	
46 שביתת הנשק			100,000	אין פירוט
47 ג'וערה				סיימו את העבודה
48 בית חנקין מעין חרוד	213,114	50,000		
49 עכו - בית הכלא				משרד הבטחון
50 תחנת הרכבת בתל אביב				השטח לא זמין
סה"כ	4,720,318	12,030,000	12,250,000	

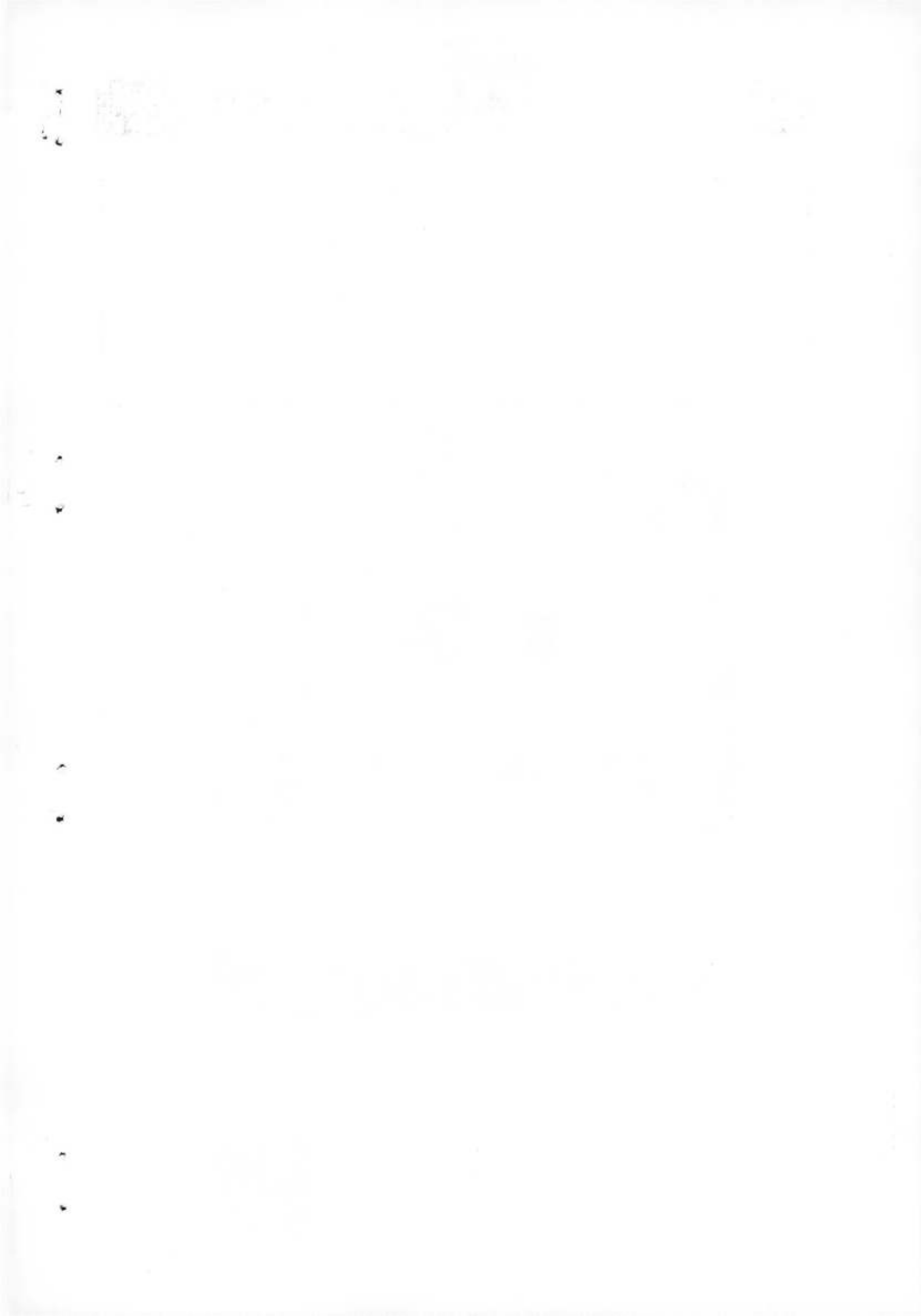

שימור ושיקום אתרי התיישבות, מורשת ותקומה
בהתאם להחלטת הממשלה לשיקום 50 אתרים
דו"ח ביצוע לשנת 1999 ע"י
" המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות "

המועצה לשימור מבנים

פרוייקט שימור ושיקום אתרי התיישבות, מורשת ותקומה
בהתאם להחלטת הממשלה לשיקום 50 אתרים
דו"ח ביצוע לשנת 1999 ע"י
" המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות "

מבוא

בשנת 1999 נערכה המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות לממש את החלטת הממשלה לשיקום 50 אתרי התיישבות, מורשת ותקומה.

הערכות זו של המועצה היוותה המשך לפעילות תכנונית שנערכה משך זמן רב על מנת לאפשר לגורמים השונים הקשורים בשיקום האתרים לממש את התקציבים שיועדו לפרוייקט ללא דיחוי.

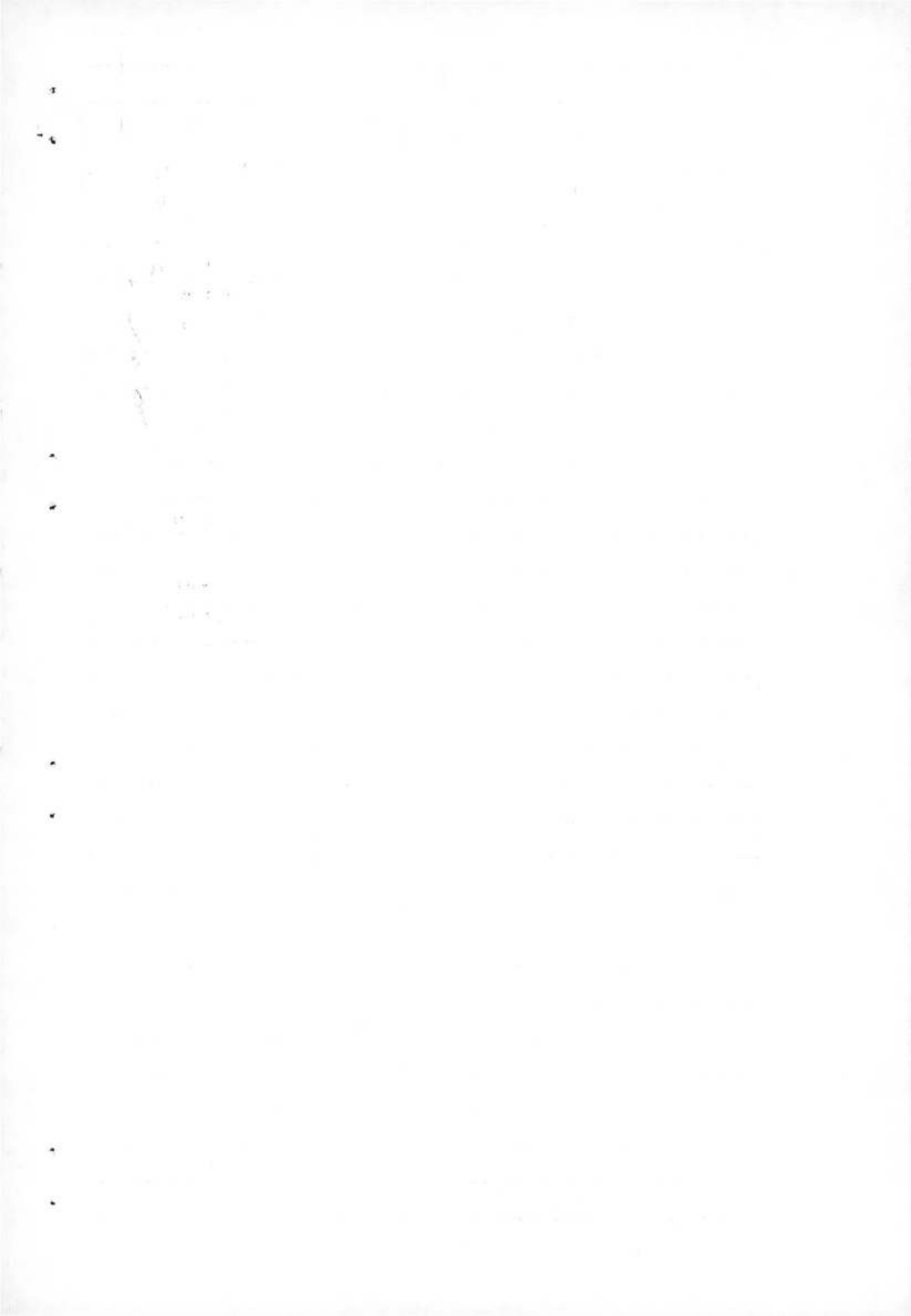
בשנת 1999 אושר למועצה לשימור אתרים, לצורך קידום החלטת הממשלה, תקציב מצומצם בהיקף של חמישה מליון ₪, כאשר בפועל הוציאה המועצה בשנה זו סכום של 8,090,066 ₪ בפועל למימוש התוכניות שאושרו לשנה זו.

לצערינו לא עלה בידינו לממש גם את תקציב הקק"ל שיועד לנושא זה ושני התקציבים מומשו בנפרד.

בחוברת זו מובאת סקירת האתרים שבהם נערכה פעילות בשנת 1999 ואת מימוש התקציב בשנה זו.

רשימת אתרים לשיקום 1999

1. בית ליברמן – נהריה
2. בית חנקין בגלבוע
3. בן שמן
4. בת שלמה
5. גשר הישנה
6. הגן הבוטני בהר הצופים
7. חוות חפצי-בה – חדרה
8. חצר תל-חי
9. כדורי
10. כפר גלעדי
11. כפר יהושע – רכבת העמק
12. מזכרת בתיה
13. מטולה – בית הגבולות
14. מכון אילון
15. מצודת ביריה
16. מצודת חוקוק
17. מצפה רביבים
18. מקוה ישראל
19. משטרת נהלל
20. נגבה
21. נוה אילן
22. נחשולים – המזגגה
23. ניצנים
24. ניר עם – אתר המים והביטחון
25. סג'רה
26. סדום – מחנה הפועלים
27. עתלית – המעברה
28. עתלית – מחנה המעפילים
29. פרדס ראשונים – רחובות
30. ראש פינה.

	אתר	בוצע בשנת 1999			התחייבות לשנת 2000
		קבלנים	עבודה עצמית	סה"כ	
1	בית ליברמן	872,182	297,433	1,169,616	699,000
2	בן שמן	77,000	565	77,565	
3	בת שלמה	80,069		80,069	183,000
4	בית חנקין בגלבוע	188,742	178,509	367,251	213,114
5	גשר הישנה	150,705	306,397	457,102	
6	הגן הבוטני בהר הצופים	8,000		8,000	70,000
7	חוות חפציבה - חדרה	305,411	21,774	327,185	27,500
8	חצר תל-חי	80,754		80,754	25,000
9	כדורי	24,866	427,946	452,812	
10	כפר גלעדי	185,376	283	185,659	306,087
11	כפר יהושע - רכבת העמק	71,881	165,738	237,619	70,000
12	מזכרת בתיה	7,274	173,165	180,439	99,600
13	מכון אילון	519,156	148,207	667,363	761,224
14	מצודת בירה	668,811	4,772	673,583	657,500
15	מצודת חוקוק	143,599		143,599	
16	מצפה רביבים	189,180	3,071	192,251	14,500
17	מקוה ישראל	446,734	51,501	498,235	166,571
18	משטרת נהלל	353,071	23,317	376,388	7,855
19	מטולה בית הגבולות	30,084		30,084	
20	נגבה	17,450		17,450	
21	נווה אילן	39,874	565	40,439	193,326
22	נחשולים - המזגה	95,085		95,085	8,775
23	ניצנים	158,054	3,070	161,124	70,962
24	ניר עם - אתר המים והבטחון	259,122		259,122	61,700
25	סג'רה	256,740	25,469	282,209	9,278
26	סדום - מחנה הפועלים	165,403	24,681	190,084	820,000
27	עתלית - המעברה	129,180	4,920	134,100	73,652
28	עתלית - מחנה מעפילים	170,610	9,133	179,743	55,000
29	פרדס ראשונים - רחובות	440,148	70,051	510,199	21,516
30	ראש פינה	15,537		15,537	105,158
	סה"כ	6,150,098	1,940,567	8,090,666	4,720,318

בית ליברמן – נהריה

ליברמן היה תעשיין שמרים גדול בפולין שהחליט לעשות ציונות, ורכש ב-1932 אדמות חקלאיות ובית אפנדי שניבנה בתקופת התורכים (המחצית השנייה של המאה ה-19). ליברמן הושיב במקום מנהל עבודה שהעסיק יהודים: הוקמה אורווה ורפת חלב גדולה עם פרות שנרכשו בהולנד ושוויץ, ניטעו עצי פרי, גידלו ירקות שהושקו במי נחל הגעתון, והמשק שיגשג;

המקום נקרא על ידי הערבים עין שירה והוסב על ידי ליברמן לעין שרה על שם אימו. כנקודה הדרומית של נהריה סבל המקום מהתנכלויות של השכנים הערבים.

באותה תקופה נוסדה נהריה, וגרעיני קיבוצים שהו במושבה להתארגנות; חלק תגברו את החווה של ליברמן לנוכח הטרור הערבי, ומשק ליברמן הפך לקיבוץ נוסח חומה ומגדל. גרעין עברון לדוגמה קיבל הכשרה בחקלאות ומשק בית משותף ביום, ובלילות עסק באימוני הגנה על שפת הים.

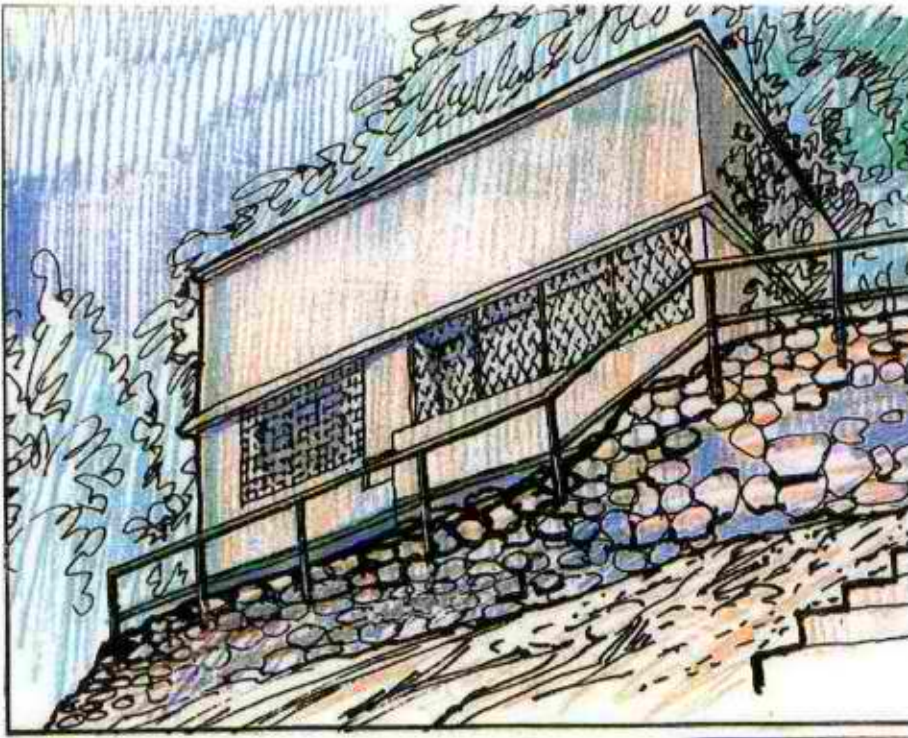
חלק מאדמות החווה הועברו לקיבוץ עברון שעלה להתיישב בסמוך.

מחוות ליברמן יצאה מחלקת הפלמ"ח בפיקודו של יצחק רבין לסיורים בלבנון.

בתו ובנו של ליברמן עלו והתיישבו בחווה, אך עם הרעת מצבה של יהדות פולין תחת השילטון הנאצי, הפסיק להגיע הסיוע הכספי לחווה. עם מעבר גרעין עברון ליישוב הקבע, נחלשה החווה, רוב אדמותיה נמכרו כדי לממן את קיום המשפחה, שעברה משברים ואסונות, ולמרבה הצער ההורים ניספו בשואה.

אחת עבודות השימור הנאות שביצעה המועצה לשימור המבנה היה מיועד להריסה, שוקם והפך למבנה מפואר שמיועד למשכן מוזיאון נהריה.

בית חנקין בגלבוע

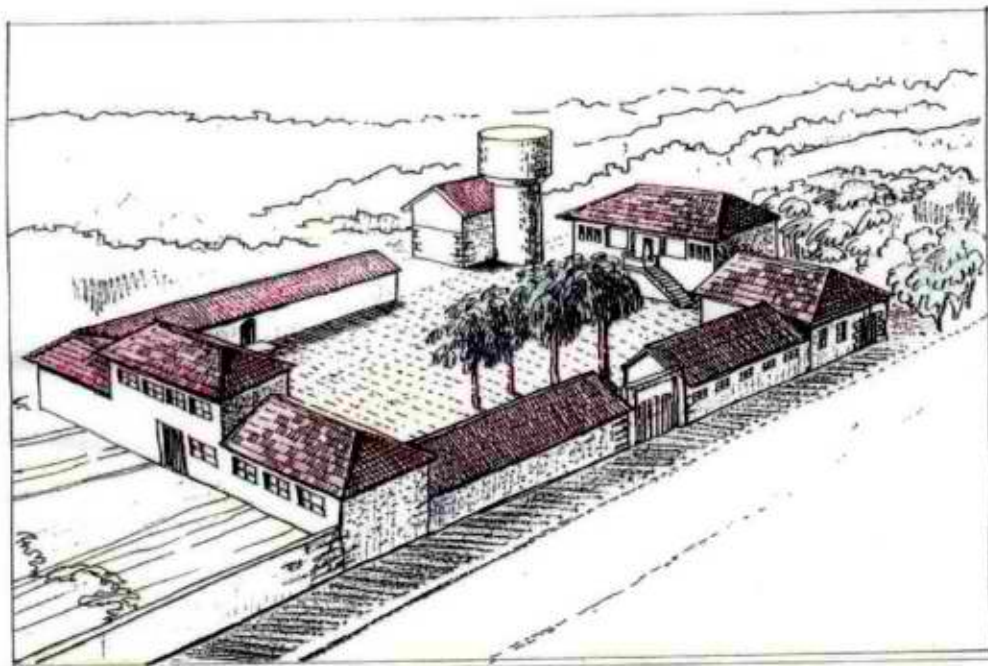

דמותם הציורית של יהושע ואולגה חנקין טבועים במבנה ובאחוזת הקבר שמעל מעיין חרוד
שבעמק יזרעאל.

הבית אשר על הצוק עוצב בסגנון הבאוהוז שוקם והפך לאתר תצוגה לפעילותו של יהושע חנקין
ברכישת אדמות העמק.

המועצה לשימור אתרים דאגה לשיקום המבנה ולתצוגה ובמהלך הזמן הקרוב תסתיים
העבודה.

בן שמן

אדמות בן שמן נרכשו על ידי הקק"ל וב- 1905 ייסדה במקום החברה היהודית "עתיד" - בית חרושת לשמן ולסבון; ב- 1906 הקים ישראל בלקינד כפר ילדים בשם "קריית ספר" ליתומי הפרעות בקישינב שברוסיה; ב- 1927 נפתח כפר נוער שבמשך הזמן השתלב בעליית הנוער בניהולה של הנרייטה סולד; ב- 1908, המשרד הארצישראלי של ההסתדרות הציונית העולמית, הקים חוות לימוד חקלאית להכשרת פועלים, והמטעים נקראו "יער הרצל"; ב- 1911, יושבו במקום 10 משפחות מעולי תימן, מתוך כוונה שישלבו משק חקלאי עם מלאכת מחשבת מסורתית, כשלוחה של בית הספר לאמנות בצלאל.

מוצע לפתח את חצר בן שמן כמוזיאון לתולדות המקום, סדנאות ומרכז מבקרים. המיקום והשילוב עם מוסד חינוך חקלאי, כמו במקוה ישראל ובכדורי, מעניקים לו יתרון גדול לתיירות ערכית, ציונית וחינוכית.

בת שלמה

ישוב- בת לזיכרון יעקב, מתקופת העליה הראשונה; למרות שהיו בו רק 12 מבנים, נמצא בו בית כנסת ובית ספר, המציינים את אופיה של העליה הראשונה.

היישוב נשמר יותר מכל יישוב אחר בצורתו ובשלמותו, ומשמש דגם מוחשי ביותר.

מוצע לשקם את היישוב, לטפל במבנים ובחצרות ולהופכו לכפר תיירותי.

הוכנה תוכנית לשיקום ופיתוח הרחוב המרכזי.

גשר הישנה

ראשית ההתיישבות בעמק הירדן ומורשת תש"ח: גשר יושבה שלוש פעמים והיתה הישוב היהודי הדרומי ביותר בעמק הירדן; במלחמת העצמאות עמד הישוב הבודד בפני התקפות קשות ומכריעות של צבאות ירדן ועירק, ויכל להם, ובכך מנע את כיבוש עמק בית שאן ועמק יזרעאל בואך חיפה. הישוב שלט על שלושת גשרי הירדן, והגן על המעברים לארץ ישראל המערבית.

האתר הוסדר למבקרים על ידי משרד התיירות, החברה הממשלתית לתיירות, הקרן הקיימת לישראל, המועצה לשימור אתרים וקיבוץ גשר, וזוכה להצלחה רבה במשיכת מבקרים.

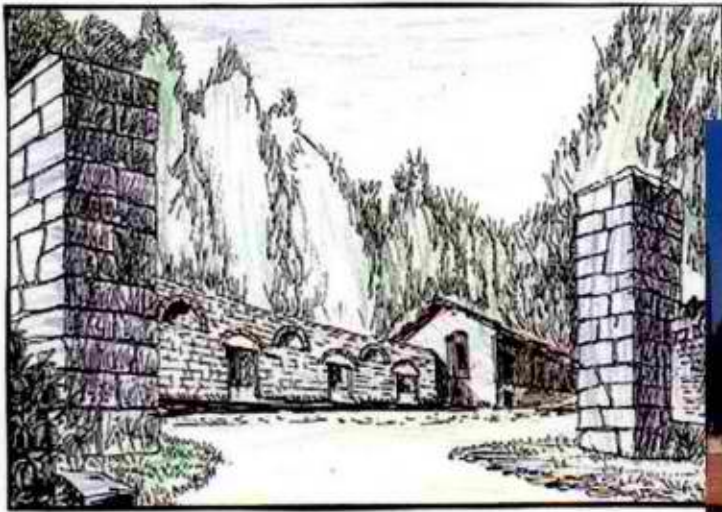
**בשנת 1999 הושלמה חפירת החאן. התחלנו בשיקום המבנים.
בשיתוף חברת החשמל הוקם מבנה המציג את מפעל נהריים.**

הגן הבוטני בהר הצופים

הגן הבוטני בהר הצופים הינו אחד הגנים הראשונים בארץ. הוא נבנה ועוצב ע"י פרופ' הייג ומצטיין בסוגי הצמחים והתאמתם לבתי הגידול שלהם. במקום מערה חצובה בסלע מוקפת רחבה מטופחת וגן בוטני. בבעלות האוניברסיטה העברית בהר הצופים. ניקנור חי בראשית המאה ה-1 לספירה. הוא תרם דלתות נחושת יקרות ומפוארות לשער המזרחי של בית המקדש השני (שער ניקנור). במערה נטמנו עצמותיו של ניקנור האלכסנדרוני. **בשנת 1999 הוכנה תוכנית פיתוח.**

חוות חפצי-בה - חדרה

ב-1906, הקים האגרונום אהרון אייזנברג את אגודת נטעים, ומכספים שאסף ברוסיה, ריכז אדמות לא מנוצלות במספר מושבות. בחפציבה הוקמה חווה חקלאית שהפכה למרכז הפעילות של אגודת נטעים; ב-1910 ניבנו בתי הפועלים שנשתמרו עד היום.

החווה שימשה להכשרת גרעיני התיישבות של חלוצים שיצאו מכאן והקימו יישובים ברחבי הארץ. כמו כן, שימשה החווה את פועלי חדרה אשר עבדו אצל האיכרים בייבוש הביצות ובפרדסים. בחווה נרקמו הרבה חלומות חברתיים והתיישבותיים.

ב-1999 שוקם בית המשאבות וכן בוצעו פעולות הצלה למבנים ולבית הפקידות בחווה.

חצר תל-חי

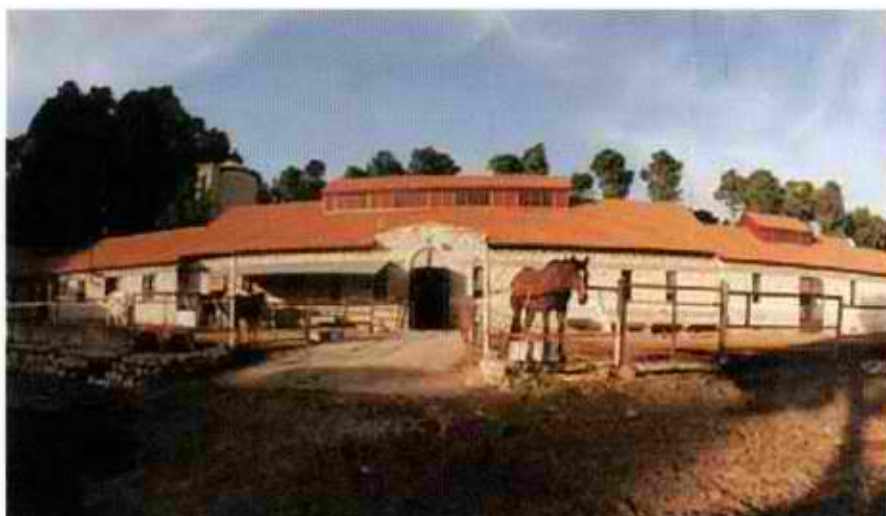
בחורף תר"פ, בתקופת הדימדומים שבין כיבוש הארץ לבין קביעת גבולותיה המדיניים, עמדו 4 נקודות עבריות בצפון במצב בלתי אפשרי. בי"א באדר, הותקפה תל חי על ידי ערבים; שישה ממגיניה נפלו, בהם יוסף טרומפלדור האגדי – איש בעל חזון מדהים, אומץ ומסירות נדירים, יחד עם חבריו – מופת להתיישבות העברית וסמל למאבק על קוממיות יהודית.

אחד מהאתרים המהווים סמל לתקופה והיה אחד האתרים שבמצבו שכנעו בצורך להכנס לפרויקט ה-50.

בתוכנית לשקם את המבנה ולערוך את התצוגה על ידי חידושה והכנתה לחוויה מיוחדת למבקר.

בשנת 1999 הוכנה הפרוגרמה, נבחרו המבצעים והמעצבים והחלו בהכנת

כדורי

לבית הספר החקלאי כדורי, הפעיל מ-1933, היה מקום נכבד בחינוך הנוער טרם הקמת המדינה. למרות מספרם הלא גדול של בוגריו, היתה להם השפעה רבה על חיי וערכי הנוער בארץ. בכדורי נוצרו דפוסים ונורמות התנהגות שהפכו מקור לחיקוי לקבוצות נוער רבות. מכדורי יצאו מנהיגים ומפקדים שהיוו את הגרעין הלוחם של הפלמ"ח וצה"ל בהקמתו, - בהם יגאל אלון, יצחק רבין, חיים גורי ורבים אחרים.

חלק ממבני המשק המקוריים נשתמרו והם בעלי אופי חזותי ייחודי ומרשים ביותר, כדוגמת הרפת שהובסה לאורווה, והיא ללא ספק מבנה המשק היפה בארץ מסוגו.

ב- 1999 הושלמו שיקום האורווה ומבני המשק.

כפר גלעדי

בין 1921 ל-1941, נבנו במשק 18 סליקים תת-קרקעיים להסתרת נשק מפני הבריטים.
4 סליקים נותרו, מהם 3 ב"חצר הישנה" ואחד בשדה סמוך.
"סליק ההגנה" הוא גולת הכותרת ובו כל הנשק משנת 1941.

"החצר" כוללת גם את הרפת הראשונה המיועדת לשיקום ושיחזור, לשם הפיכתה
למרכז תיירות חינוכית: התיישבות, עלייה בלתי לגאלית (דרך היבשה), ובטחון.

**ב- 1999 התחלנו בשיקום הרפת שהיתה חלק ממתחם החצר של
כפר גלעדי.**

כפר יהושע – רכבת העמק

רקע היסטורי:

ב-1905 נחנכה תחנת כפר יהושע הבנויה על מסילת הברזל של "רכבת העמק". התחנה מספרת את תולדות הרכבת בארץ ואת סיפורה המיוחד של רכבת העמק שפעלה מחיפה לצמח דרך כל ישובי העמק. סביב רכבת העמק נרקמו סיפורי פולקלור רבים אשר חלקם מובאים בפני הקהל הרחב בארועי המועצה לשימור אתרים.

קבוצת מבני אבן של תחנת הרכבת, שימשו את תחנה שהיתה מהיפות מתחנות הרכבת בעמק. מבנה התחנה נהרס עם הזנחת הקו והמבנים שגגותיהם פורקו.

תכנון וביצוע

ב-1999 המועצה לשימור אתרים ביצעה בתחנה פעולות הצלה של המבנים, השלימה את הגגות וביצעה חיזוק למבנים לקראת המשך העבודה בשנת 2000.

מזכרת בתיה

מושבה שנשתמרה מתקופת העלייה הראשונה; הוקמה על ידי הברון רוטשילד, היתה אחד העוגנים החשובים של ההתיישבות החלוצית בארץ ישראל והגיעה לביסוס כלכלי בשנות ה-30.

במלחמת העצמאות שימשה בסיס להתארגנות השיירות לירושלים הנצורה, ובית חולים שדה לנפגעי הקרבות באזור ובמיוחד בלטרון.

בשנים האחרונות שוקמו רחובות המושבה הותיקה ועמם מבנים מרשימים כמו בית הכנסת, בית ראשונים ובאר האנטיליה; מוזיאון פתוח מופעל על ידי המועצה המקומית ועורך ביקורים מודרכים והפעלות.

ב- 1999 שוקם בית משק הברון ורפת כץ.

יש להשלים את 2 המבנים הנ"ל הנמצאים עתה בשלבי גמר העבודות.

מטולה – בית הגבולות

ברחובה הראשי של מטולה שוקם מבנה המתוכנן לפעול בעתיד כמוזיאון הגבולות. מבנה זה מקבל היום משמעות מיוחדת עם ההתפתחויות המדיניות הנוגעות לגבולה הצפוני של ישראל. המבנה יספר את סיפורם של גבולות הארץ והשפעתם על חיי התושבים החיים לאורכם ובצמוד להם.

שלב שיקום המבנה הסתיים ובימים אלה אנו עומדים בפני סיום התכנון הפנימי של התצוגה

מכון אילון

תחת עינם הפקוחה של הבריטים, נבנה בגבעת הקיבוצים, ב- 1945, מפעל תת-קרקעי לייצור תחמושת לתת-מקלע "סטן" מתוצרת תעש. הכניסות והיציאות של המפעל הוסוו על ידי מכבסה ומאפייה של המשק שניהל חיי שיגרה על פני הקרקע. הצידוד הכבד של המכבסה והמאפייה הוסט והוחזר למקומו באופן מתוחכם. הכדורים הובלו למחסני ההגנה ברחבי הארץ באמצעים מאולתרים כמו משאית להובלת חלב.

במפעל התת-קרקעי שוחזרו קווי הייצור עם המכונות המקוריות, ומעל שוחזרו המכבסה והמאפייה.

האתר מתוחזק ומופעל על ידי המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות.

בשנת 1999 בנינו מבנה שירותים, ביצענו עבודות פיתוח, אך הנושא המרכזי הינו בניית המבואה שהחלנו בביצועה ותסתיים במחצית 2000.

מצודת ביריה

ביריה היא אחד מציוני הדרך הבולטים של מאבק להתיישבות בארץ ישראל בשנות ה-40, שהוגשם על ידי הפלמ"ח הדתי בסיוע הקק"ל.

הקרקע נרכשה על ידי יק"א ב-1901; התיישבות ראשונה ב-1922 נכשלה.

ב-1945 נוסדה ביריה במסגרת 6 מצודות. ב-1946, הבריטים כבשו את המצודה ועצרו את חבריה; כשבועיים מאוחר יותר, עלו והקימו את "ביריה ב" שנהרסה על ידי הבריטים, ומיד עלתה "ביריה ג", - יותר מ-5000 איש עלו לנקודה, כאשר כל היישוב בארץ התייצב נגד השילטון הבריטי.

ב-1999 שוקם האתר והוכנה תצוגה. אמור להפתח תוך זמן קצר. האתר יספר את פעולתה של קק"ל בהתיישבות הגליל והייעור.

מצודת חוקוק

מצודת חוקוק, במתכונת דומה למצודת בירה, מצפה רביבים ומצפה גבולות, נשתמרה כמיתחם מרשים מאוד בלב הקיבוץ.

מוצע לשקם את המבנים והחומה, ולפתח במיתחם מרכז לסמינרים לנוער יהודי מחו"ל. המיקום בקירבת הכנרת ונחל עמוד, מעניקים לאתר פוטנציאל מצוין.

פעולות השיקום בוצעו בתחילה בסיוע קק"ל. המועצה לשימור אתרים סייעה להקמה.

מצפה רביבים

המצפה הוקם ב- 1943 כחלוץ ההתיישבות בנגב הדרומי. קבוצה קטנה ומבודדת מכל יישוב יהודי, הלכה לכבוש את השממה וקבעה בכך את גורלו של הנגב והכללתו בתחום מדינת ישראל.

במלחמת השחרור עמדה רביבים בודדה. הוקם מפעל מים מיוחד על נחל עסלוג', לקליטת מי השיטפונות; רביבים נאבקה עם מחסור במים עד לחיבורה לקו ירקון-נגב, ובשלב מאוחר יותר למוביל המים הארצי.

שוקמה חומת המצפה, הוסדרו מעברים לנכים. בשלבי הכנה תוכנית להצגת הנושא החקלאי באתר.

מקוה ישראל

בית הספר החקלאי נוסד ב-1870 על ידי קארל נטר על קרקעות שחכר מהשלטון התורכי, כדי ללמד את ילדי היהודים חקלאות, וכך לעודד את הייצור של המשק ההתיישבותי בארץ. המקום שימש מרכז לידע חקלאי ומקור לכוחות מקצועיים שביססו ענפי גידול בכל רחבי הארץ; גם הבילויים קיבלו הכשרתם במקווה ישראל עם עלייתם ארצה ב-1882. הברון רוטשילד שאב מרבית מדריכיו החקלאיים מבוגרי המוסד.

ערב קום המדינה, שימש בית הספר כמרכז אימונים לארגון ההגנה ובבתי המלאכה עסקו בייצור נשק, כולל מרגמת ה"דוידקה" המפורסמת. בקרבות מלחמת העצמאות היה זה בסיס היציאה לפעולות באזור, וכאן עבר נתיב השיירות לירושלים ולנגב. לאחר קום המדינה, בית הספר התרחב לקליטת תלמידי עליית הנוער והקים מדור דתי.

כיום זהו מתחם של שטח ירוק בלב מטרופולין צפוף, ומוצע להפכו לפארק חקלאי גדול שיהווה מרכז לחקלאות מתקדמת.

ב-1996 הוגשה לשרי הממשלה הממונים על חוק מקוה ישראל, תוכנית אב לפיתוח שטחי מקוה ישראל כמרכז חקלאות מתקדמת, וכמחווה לקראת מימוש הרעיון, נערכה כאן תערוכת משרד החינוך לציון שנת ה-100 לציונות. בהמשך, הכוונה לארח כאן את תערוכות אגריטך הבינלאומיות, כנסים של חוקרים, מדריכים ומגדלים בכל ענפי החקלאות, השתלמויות וימי עיון על רקע של תצוגות קבע ותערוכות מתחלפות בנושאים מקצועיים של חקלאות המחר, כשברקע ה'אתמול' הקסום בפשטותו ויופיו הציורי.

משטרת נהלל

בית הנוטר והשוטר העברי בתקופת המנדט: מוזיאון ומרכז הנצחה לפועלה של משטרת היישובים העבריים.

בתקופת המאורעות אסור היה להחזיק או להתאמן בנשק ללא אישור השלטונות הבריטיים; הדרך היחידה להגנה בפני הטרור הערבי הייתה באמצעות גיוס למשטרה במסגרת הנוטרות

אמורה להיות מרכז להדרכת נוער על ידי המשטרה בשיתוף המועצה האזורית. בשנת 1999 השלמנו את מבנה האורווה ותוכנית אור-קולית.

נגבה

ישוב חומה ומגדל מראשית ההתיישבות בנגב, כתגובה לגזירות הספר הלבן. הישוב עמד גבורה מדהימה נגד התקפות כבדות של הצבא המצרי ב- 1948, ובלם אותו. עמידת נגבה היתה לסמל ועידוד ליתר ישובי הנגב לעמידה איתנה במערכה.

במקום מוזיאון פתוח, שיחזור חצר חומה ומגדל, מגדל המים המפורסם, בית קברות צבאי עם אנדרטה מרשימה לזכר לוחמי המקום.
האתר מתוחזק ומופעל על ידי קיבוץ נגבה.

ב- 1999 בוצעו כמה עבודות חיזוק ושיקום.

(15)

נווה אילן

התיישבות אמיצה של אנשי המק"י הצרפתי (לוחמים במחתרת כנגד הגרמנים במלחמת העולם השנייה); עמדו בודדים בנקודה הצופה אל שער הגיא ולטרון.

במקום נשאר המישלט על כל עמדות ההגנה ותעלות הקשר, כדגם ליישוב-מישלט במלחמת תש"ח.

בתוכנית, לשקם את מבנה האבן ששרד, וכן שני צריפים ועמדות. מוצע לפתח באתר פעילות הקשורה באירוח תיירות וביקורי נוער.

ב- 1999 הוכנה תוכנית לשיקום האתר לקראת ביצוע בשנת 2000.

נחשולים - המזגגה

עם הקמת היקב בזכרון יעקב, הברון רוטשילד החליט להקים בחוף דור מפעל לייצור בקבוקי יין עבור היקב. מאיר דיזינגוף הקים את המפעל והיה מנהלו הראשון.

המפעל המרשים הזה מייצג באופן בולט את התפיסה הכוללת של הברון ביחס להיבטים האזוריים-כלכליים של ההתיישבות.

למרבה האכזבה, חול הים לא היה באיכות מתאימה וייבאו חול מאיטליה.

הקדחת וקשיי החיים פגעו קשה בעובדים ובסופו של דבר המפעל נסגר.

המבנה שוקם בחלקו ומשמש מוזיאון ארכיאולוגי של ממצאי חפירות תל דור הסמוך.

ב- 1999 הוכנו תוכניות שיקום המזגגה.

ניצנים

מתחם ההגנה על ניצנים בקרבות תש"ח; הקיבוץ הוקם על ידי תנועת הציונים הכלליים ב-1943. עמד מול הצבא המצרי ונפל ביוני 1948.

בניצנים היו מעשי גבורה של נשים ובהם בלט סיפורה של מירה בן ארצי מוצע להנציח את מקומה וגבורתה של הלוחמת במערכות ישראל בשיתוף עם חיל הנשים בצה"ל וארגוני הנשים הפועלים בישראל

סוכם עם קצינת ח"ן ראשית וצה"ל על הכנת תוכנית חינוכית מיוחדת. בוצע תכנון המבנה המרכזי והחלנו בשיקומו.

נִיר עַם – אֶתֶר הַמִּיִּם וְהַבֵּיטָחוֹן

נִיר עַם מִסְמֶלֶת אֶת הַהִתְיַשְּׁבוּת וְהַבֵּיטָחוֹן בַּנֶּגֶב.

בַּעֲקֻבוֹת קִידוּחִים שְׂבוּצָעוּ בְּנִיר עַם, נִיתַן הִיָּה לְצֵאת לַהִתְיַשְּׁבוּת חֲסֶרֶת תִּקְדִּים בַּנֶּגֶב, בַּמְבַּצֵּעַ הַהִתְיַשְּׁבוּתִי מִיּוֹחֵד – עַלִּית 11 הַנִּקּוּדוֹת, כֹּאשֶׁר נִיר עַם שִׁמְשָׁה כִּמְטָה לַמְבַּצֵּעַ.

כֹּאן יֵשֶׁב גַּם הַמְטָה שֶׁל הַנֶּגֶב בַּמִּלְחָמָה הַשְּׁחֵרֹרֶת, וְשִׁלּוֹב הַבֵּיטָחוֹן וְהַהִתְיַשְּׁבוּת, מוֹצֵא בִּיטוּי בַּאֲתֶר מִיּוֹחֵד זֶה.

בַּאֲתֶר נִמְצְאִים מִבְּנֵה מִשְׁאֲבוֹת וּבְרִיכָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר בָּהּ מוֹקֵם מוֹזִיאֹן הַמִּיִּם.

בִּשְׁנַת 1999 הִשְׁלַמְנוּ פִּיתּוּחַ הַשְּׁטַח סְבִיב הַכְּנִיסָה, צִיּוֹד לְאוֹלָם הַתְּצוּגָה בַּאֲתֶר וְהַחֲזִיּוֹן הָאוֹר-קוֹלִי (לְקִרְאָת סִיּוּם).

סג'רה

אדמות סג'רה נרכשו ב- 1891 על ידי "חובבי ציון" ומאוחר יותר על ידי יק"א (החברה להתיישבות יהודים מייסודו של הברון הירש). ב- 1899 החלה הקמת חוות סג'רה. בהמשך הוקמה מושבת איכרים בסמוך לחווה.

האתר מייצג את ראשית ההתיישבות היהודית בגליל התחתון, מפעל העלייה השנייה, כיבוש העבודה והשמירה העברית ומורשת קרבות תש"ח.

פרסומה של סג'רה יצא בתקופת העלייה השנייה, עת הגיעו אליה פועלים צעירים, לרבות דוד בן גוריון, ישראל שוחט, ישראל גלעדי, אלכסנדר זייד, ברל כצנלסון ועוד רבים שהפכו למנהיגי הישוב העברי. הפועלים מצאו בסג'רה כר פורה ליישום רעיונותיהם ארגוני "בר גיורא", "השומר", "החורש", "הרועה", עבודת ה"קולקטיב" (ראשיתו של רעיון הקיבוץ), שילובן של הפועלות בעבודה החקלאית ועוד.

מיקומה האסטרטגי של סג'רה על עורך תחבורה ראשי, הפך אותה לטריז כנגד מאמצי כיבוש ממוקדים של כוחות קאוקג'י, ומתיישביה עמדו בקרבות כבדים ולא נכנעו.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות כבר החלה בשיקום המושבה ההיסטורית והוקם מרכז הדרכה ע"ש דוד בן גוריון. מרכז ייעוץ טיולים של החברה להגנת הטבע פעיל באתר.

ב- 1999 הושלמה העבודה באולם של מרכז המבקרים ובחצר של המדרשה ללימוד הגליל התחתון.

סדום - מחנה הפועלים

מחנה העובדים בסדום, מנציח את מפעל המלח החלוצי, שהתמודד עם תנאי הקמה ואקלים קשים ביותר. ב- 1933 הוקמה השלוחה הדרומית של המפעל שהיתה מבודדת ומנותקת במלחמת השחרור; אליה התפנו חברי בית הערבה והפועלים מקליה, עד שצורפה למדינת ישראל במבצע עובדה.
מכאן יצאו הלוחמים לשיחרור עין גדי.

ב- 1999 בוצע שיקום בית המשאבות, גידור המחנה והכנת תוכניות לביצוע.

עתלית – המעברה

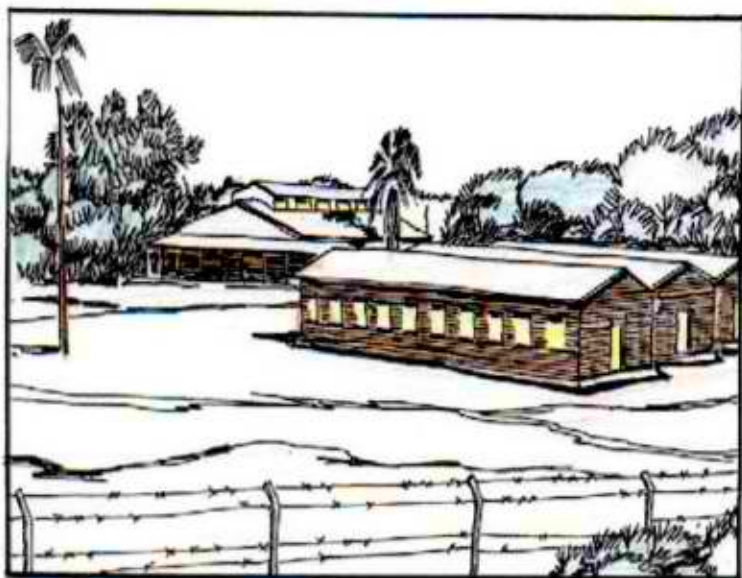

האתר מוצע, להצגת פרק חשוב מאד בתולדות המדינה, של קליטת העולים וחייהם במעברות בשנות ה-50.

בשנים הראשונות למדינה, בגבור זרם העולים מכל קצווי העולם, הוקמו בארץ עשרות מעברות לקליטת העולים בפחונים, אוהלים וצריפים. במעברות נקלטו כ-600,000 עולים שהיוו כ-50% מאוכלוסיית הארץ; רבים מהם זוכרים את המעברה בהתרגשות רבה, כביתם הראשון בארץ.

הווי החיים ודרכי ההסתגלות של העדות השונות, עם המורשת התרבותית שהביאו עימן, יוצג בשיחזור שיעשה צדק עם תנועת העלייה הגדולה שלא מיוצגת באתרי הארץ.

עתלית – מחנה המעפילים

האתר מייצג את המאבק על העליה לארץ ישראל, עת עשו דרכן אניות המעפילים לארץ ישראל; חלקן הצליח להגיע לחוף מיבטחים, וחלקן נעצר על ידי הבריטים, אשר הובילו את המעפילים, לאחר התנגדות, למעצר במחנה עתלית. המאבק על העלייה היה אחד המאבקים המרכזיים של התנועה הציונית, וסימל, אולי יותר מכל, את הכמיהה לארץ, בייחוד עם היוודע אודות השואה.

סמל נוסף במאבק, היתה פריצת הפלמ"ח למחנה בפיקודו של יצחק רבין, ושחרור המעפילים.

באתר מרוכזים פרטי המעפילים וסיפורם, במבצע מיוחד של 'ספר המעפיל', וכן מופעלת בו תוכנית מיוחדת של משחקי העפלה ממוחשבים.

ב- 1999 בוצעה תוכנית של קולות המחנה וכן תוכנן שיקום צריף קפריסין.
בשלבי ביצוע ספר המעפילים.

פרדס ראשונים - רחובות

חוות פרדס מינקוב, הראשון ברחובות, הוקצתה על ידי העירייה לשימור ופיתוח מוזיאון הפרדסנות: כ- 10 דונם שיכללו 'קולקציה' של כל מיני זני ההדרים בארץ, בית האריזה המקורי, חדר האוכל של הפועלים, האורווה, הבאר ובריכת האגירה בה למדו ילדי רחובות לשחות, בית הפרדסן, הטרזינות על מסילתן להובלת תיבות הפרי מתוך הפרדס לבית האריזה, בריכת החישוקים, 'גמלי' השרביטן הניכרך על צמרות עצים ועוד; הכל מיועד להעניק חוויה חינוכית מלווה בהנאה ושעשוע ברוח התיאורים של חוויות הילדות של ס. יזהר וחבריו.

**ניטע פרדס על 10 דונם. שוקם מבנה בית האריזה.
הוכנה תוכנית לתצוגה בבית האריזה.**

ראש פינה

ראשית ההתיישבות הציונית בגליל: 1878-1895. המושבה השכילה לשמר את הנכסים ההיסטוריים ואת האווירה המיוחדת והמקסימה של ימי הראשונים, וכך היא מהווה היום מוקד המשיכה הראשון לתיירות כפרית באצבע הגליל – מודל יוצא מהכלל של פשטות, טעם טוב והוקרת ערכים היסטוריים ברמת הקהילייה.

מתחם הראשונים הוכרז כאתר לאומי ומתפתח בשלבים לפי תוכנית שימור ותיירות כוללת, הסיוע משרד התיירות, החברה הממשלתית לתיירות, הסוכנות היהודית, קק"ל והמועצה לשימור אתרים. האחזקה ותפעול באחריות המועצה המקומית.

ראש פינה מהווה את אחד האתרים הפעילים. המבקרים בה עשרות אלפים בשנה ומהווה את אחד הישובים והמתחמים לדוגמא. לקראת פיתוח העבודות נצטרך לקבוע בה את סדרי העדיפויות.

ב- 1999 התחלנו בפעולות הצלה של בית המלון "שוורץ".

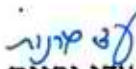
אל: שילה גל

מאת: עדי גרנות

הנדון: קבלת פנים לרגל יום העצמאות ה- 52 למדינת ישראל

1. בתאריך 10.5.2000 תתקיים קבלת פנים לרגל יום העצמאות מטעם רה"מ ושהב"ט, בקריה בת"א.
2. רשימת המוזמנים לאירוע מבוססת על אנשי סגל א', שרים, ח"כים, אנשי מערכת הביטחון, ראשי עיריות ומועצות, ראשי מוסדות שונים וכד'.
3. זוהי הזדמנות להזמין מעצבי דעת קהל בארץ, אנשים בעלי מעגלי השפעה רחבים וכד', מעבר לרשימות להן אנו מחויבים באירועים מסוג זה.
4. אבקש לקבל בהקדם, ובכל מקרה לא יאוחר מיום שישי, 17.3.00, את המלצתך לגבי רשימת הגורמים שחשוב להזמין לאירוע זה.
5. בהכנת רשימתך אנא קח בחשבון שמדובר באירוע ממלכתי שמקיים שר הביטחון כמסורת, מדי שנה.

בברכה,

עדי גרנות

ע' מנהל הלשכה

שילח (א)

מדינת ישראל

תאריך: 21.3.00

אל: באר' הולצמן

מאת: לשכת ראש הממשלה

להצגת זוגות:
בזוג שלמה, רות, גיל, שילב, ליל
ומ. תרובי, ולקצ' מהם בצד
דומסן לשוחקו - רצב הנשימה לימור מסיים
שיוצאנו לקס
א. המאחזות התעשייתיים. נא סמן הכול
המלא
את מי נמנהץ שחשג להפחין. דין
הנצח
כמוכן, את שאר הנשימות אליהן פתחנו
אנא העבר אלי בצחיסור.

אין מצינה את נשימת המושבים, אומנים
ואנשי עסקים נש שהורכבה על עשיו.

1/3 צד

צד

סופרים	שם	כתובת	סלפון	הערות
1	גרסמן דוד			
2	יהושע א.ב.			
3	כהנא-כרמון עמליה			
4	מגד אייל			
5	מיכאל סמי			
6	עוז עמוס			
7	עמיראלי			
8	שלו צרויה			
אמנים				
1	אלמגור גילה ואגמון יעקב			
2	בן זהבה			
3	ברזון אמנון ואופיר רחית			
4	גוב גדי			
5	גרבוז יאיר			
6	דותן דוד			
7	דמארי שושנה			
8	חוד שרית			
9	טומרקין יגאל			
10	יורם גאון			
11	מירון חנה ורכטר יעקב			
12	משה חיים			
13	נחמה זאב			
14	סנסדרסון דני			
15	פוליקר יהודה			
16	צדוק ארנון			
17	צנעני מרגלית			
18	קליימשטיין ריטה ורמי			
19	קניג ליה			
20	רווח זאב			
21	שלישית "הגשש החיוור"			קבלו פרס ישראל השנה
22	תאומי עודד			
אנשי כלכלה ועסקים				
1	גילרמן דן			יו"ר איגוד לשכות המסחר
2	הורוביץ אלי			מנכ"ל "טבע"
3	סירה עודד			נשיא התאחדות התעשיינים
4	לאוטמן דב			חברת "דלתא"
5	מאור גליה			
6	מרידור דן וליאורה			
7	מרידור סלי			
8	מרקוס יואל			
9	עין מנחם			
10	פישמן אליעזר			כלכלן
11	פלדשו יואל			
12	פרופ' בן שחר חיים			
13	פרופ' דוד ליבאי			
14	פרופ' נאמן יעקב			
15	צ'חנובר יוסף			טלעד
	קדמי יעקב			

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

א	
6920015	אליהו שלמה, אליהו חברה לביטוח
02-5388391	אלישר עודד, אלישר ח. מנשה
5640202	אללון יעקב, אללון
6892111	אלמן דן, אלמן
5405454	אלסטר יורם
08-9422999	אלפנודי שלמה, אורדע פרינט
5643221	אלקבץ שמעון, אילנות-בטוחה
5601987	אלשיך ברוך, רסקו
02-6580536	אנגיל דני, מאפית אנגיל
04-8422777	אנגל יעקב, קבוצת אנגל
052-499991	אנגל מיכה (דיר)
5769520	אפל דודי
6924610	אפרון יעל, תהיל
6389510	אפרת ישראל, משקי הנגב
6051010	אפרתי דוד (עו"ד)
6230701	אפשטיין עמוס, מקורות
7147745	אקירוב אלפרד, אל רוב
04-8315526	אקרמן יוסי, אלביט מערכות
09-9596622	אקרשטיין גיורא, אקרשטיין
02-5395333	אראל עמי, בזק
02-6708550	ארבל עדנה, פרקליטות המדינה
6440404	ארד איל, יח"צ
5760673	ארד מיכה (רז"ח), אלמגור ושו"ת
5632004	ארז יעקב, מעריב
09-8637700	ארז משה, סנוול
6912749	אריסון שרי
6951444	אריסון חן
6437766	ארליך יגאל (דיר), יחסה
6087868	ארנון יגאל (עו"ד)
5356667	ארנון מאיר, פוקוס קפיטל
6938322	ארניה נסים (פרופ')
06-6231111	ארנסון אבי, ארנסון
5773700	אריקין משה, אגיס
9272655	אשכנזי אליאב, ערוצי זהב
9002502	אשר ישראל, דגם מערכות
ב	
7654700	באשי יונתן, מהדרין פרי אור
06-6321200	בדר איציק, גרנות
5614060	בהט יוסף, הונדה, מאיר חבי למכוניות
09-9567337	אביב עמי, אלפאגלוב
7533222	אביב משה, אביב, אוסיף השקעות ופיתוח
08-9133503	אביטל ראובן, טלרד
03-6921690	אביטל שמואל, ההסתדרות הכללית
6494066	אבישר מולי
7521111	אבלון ראובן, זלר אבלון
02-5635161	אבי-צחק דן, עייד
5490905	אבן-עזרא זיק, כור
02-5301153	אברמוביץ אמנון, הטלוויזיה הישראלית
5140301	אברמוביץ מוקי, סדר
5198808	אברמוביץ שוקי, התאחדות התעשיינים
5266625	אגמון יעקב, הבימה
5271944	אדיר יחושע, דנאל כח אדם
6964666	אדיר יוסף, אדוונטק
5679364	אדלר ראובן, בנק המזרחי
08-9381203	אדמוני אלי, ביו-טכנולוגיות
5678781	אורבוביץ יורם, חברת החשמל
5754498	אוליניק ישראל, שילוב/קונסו ישראל
02-6297997	אולמרט אהוד, עיריית ירושלים
6366720	אונגר רמי, טלקאר
5677422	אורגל יאיר (פרופ'), כורסה לנייע
08-9362493	אורטל משה, IMBO
08-9247720	אורן ישראל, קרביץ
5504102	אושפי זונה, אושפי מנועי חשמל
5103651	איונוברג שלמה, ישרס
02-6703451	איילון מטי, מכס ומע"מ
5672700	איינהורן בני, השקעות דיסקונט
5171020	איינהורן מרדכי, פידלטי
6838448	אילן אהוד, אילן-גת מהנדסים
5121315	אינולברג חיים, הארץ
5197860	איורי אברהם, איורי השקעות ומסחר
9536409	אייתי חיים, ביוטילי
5658705	אכסר חנו, מוטורולה
09-9582065	אלבין גליה, גליה תקשורת ומולטימדיה
6917060	אלדר עדי, מרכז השלטון המקומי
7530101	אבוני שאל, יורוקום
04-8560599	אלון רות, נטוויז
02-6521102	אלטוביה ישעיה, מיפרומאל

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

6389999	בר שלמה מוני, דומיקאר-באדגט	5202721	בובלית משה, קלאב הוטלס
9251505	בר-און מוטי, פולגת	04-9919654	בולוס אברהם, בולוס-גד
5612566	בר-און רוני (עו"ד), טוטו	5752223	בועז דוד
5728881	בר-יוסף יגאל, פלא-בון	02-6753443	בורג אברהם, יו"ר הכנסת
5500026	בראון רוני, הליקון	5670410	בורוביץ איתמר, הפניקס
6939393	בראל אבנר, פרסום קשר בראל	6902232	בורוביץ דדי, כנפיים-ארקיע
03-6974212	ברבש גבי (פרופ'), בי"ח איכילוב	6902221	בורוכץ ישראל, ארקיע
7954675	ברג אבי נור"ח, קסלמן וקסלמן	6972722	בורוכוב שלמה, בנק לפיתוח התעשייה
9234046	ברגר יורם, ויטה	09-8630732	בורשטיין אמיר, טמנו
6940000	ברדוגו יעקב, מפעל הפיס	7108201	בורק יעקב, אוודרין
050-546262	ברודט דוד	06-6321301	בידנר אורי, אמכו
07-6461219	ברורמן אבישי (פרופ'), אוני בן גוריון	08-9424270	בחרי אברהם, רב בריח
02-6706032	ברוך דוד, בנק ירושלים	5773710	ביאנקו גיל, אניס
09-9704103	ברוכי יגאל, אלביט תקשורת	09-7610200	בילסקי זאב, עיריית רעננה
04-8466222	ברון יחזקאל, סופרמרקט ככלים	5171316	ביון צדיק
08-9433703	ברוניצקי יהודה, אורמת תעשיות	5463411	ביסקר רפי, דנקר השקעות
5677409	ברונפלד שאול, בורסה לני"ע	5195300	בירן דני, כור תעשיות
02-6770500	ברי ארנה (ד"ר), מרען ראשי תמ"ס	02-6258161	בירן שרגא (עו"ד)
6924111	בריסמן יגאל (נר"ח)	6491661	בכרך בני, משרד בן-שחר
6404401	ברלינסקי שוש (נר"ח), מרכז הירידים	5441411	בלומנטל מיכאל (פרופ'), דגבר
6841684	ברטביץ אריה, א.צ. ברטביץ	5198833	בליובסקי יורם, חתאחדות התעשיינים
5373344	ברטובסקי משה, יפנאוטו	02-6250281	בלילס עזרא, אוטו-חן
6950666	ברנע אמיר (פרופ'), זינגר ברנע	9272002	בלינקוב רם, קווי זהב
02-6299213	ברנע נחום, ידיעות אחרונות	04-5671849	בלשה דודון (ד"ר), עתיבי אילון
6872247	ברנר דניאל, ב.מ.ו. קמור	5261201	בן-אלי ברכה, אל על טנין ישראל
02-6759666	ברק אהרון (פרופ'), בית המשפט העליון	02-5317202	בן-בסט אבי (פרופ'), מנכ"ל האוצר
04-8468116	ברק יואב, דשנים וחומרים כימיים	6966737	בן-גל יאנוש
5672900	ברק נוגה, בנק הפועלים	07-6465351	בן-זאב שאול, מפעלי ים-המלח
09-8656067	ברק שלמה (ד"ר), יוניק, אורבוסק	08-9425301	בן-יקר ישראל, בן-יקר נת
	ג	9668379	בן-משה אברהם, כרמל מורחי
6123304	נאון גני, נאון אחזקות	9530535	בן-משה אלמור, אלקטרה מוצרי צריכה
6360767	גבאי יורם, פעילים	6235513	בן-טן אביהו (אלוף מיל), U.M.I
5647428	גביש משה, בנק מרכטיל דיסקונט	09-9509048	בן-עמרם אליהו
08-8548377	גדיש יעקב, ובין	7650350	בן-שאול ריסון, כלל תעשיות
5387777	גוטליב לאה, גוטקס	6491661	בן-שחר חיים (פרופ')
09-9592852	גוטמן רון, תמ"י	5712525	בן-שך אהוד, טור אחזקות
06-6389494	גולדברג מנדל, איטונג תעשיות	09-8631121	בן-שן מודי, פו
08-8608500	גולדין עמי, מאיר עזרא	02-5882920	בן-ששון מנחם (פרופ'), האוני העברית
		09-8630500	בר זיק, טמנו

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

5283773	דגני אבי (פרופ'), ביאוקרטוגרפיה	5670666	גולדברג אמנון (עריד), ש. הורוביץ ושות'
5654501	דחן יוסף, אלדן	09-9598800	גולדשטיין דן, פורמולה מערכות
6382401	דואר יוסי, תבל טלויזיה בכבלים	5312244	גולן דוד, כלל סחר
9381255	דוברובסקי רפאל, דפרון	9538611	גולן חגי, גלובס
6955144	דוברת אהרון, דוברת-שרם	5166680	גולן אלי, כור תיירות
6211512	דוידו יצחק, נשר מפעלי מלט	6451501	גולן עזרי, כיוון
07-6200219	דור מאיר, קבוצת ברן	9053535	גור דני (פרופ'), רמת מרכא
5262244	דורון גלילה, מטלויף-מנורה	7107706	גורביץ מנחם, מנורה
09-9705500	דורי אורי, דורי הנדסה, התי הקבלנים	6892120	גורודצקי עודד, אמפא
5195492	דורי דן, נכסי אזורים	08-9270974	גורי אריה, גורי יבוא והפצה
6177654	דיאור יעקב, ויה אלפא	5286758	גיסר בנו
6408678	דינשטיין יורם (פרופ'), אוני תיא	5340842	גייס מיכה, קבוצת שמרוק
6252591	דיק אמנון, עלית	04-8315500	גיל עמנואל, אלביט/אלסינט
5609595	דנקר נוחי, ישראיר	5612443	גיל רפאל, פורי
5463411	דנקר שמואל, דנקר השקעות	04-8240405	גילבר גר (פרופ'), אוני חיפה
6712232	דרור יגאל, קוקה קולה	5677347	גילון כרמי, אבגר
02-6249349	דרכסלר אבי (עריד), מינהל מקרקעי ישר	5610392	גילרמן דני, איגוד לשכות המסחר
	ה	09-9592631	גינצבורג יעקב, המשביר לצרכן
		6231400	גידון חיים, אשטרום
08-8508802	הדומי אלי, הזרע	9282201	גלבד יעקב, קר-אופ הריבוע הכחול
6301500	הדסי נחום, שיוכן עובדים	6959155	גליסמן שוקי (עריד), אמפל
5643224	הדר מאיר, ילר	02-5317311	גל-ים ציפי, מינהל הכנסות המדינה
5611853	היכמן שלום, בנק כרמל	04-8545000	גליל עזיה, אלרון
6402323	הולצמן זאב, גיוה	5160577	גלר אהוד (עריד), מדיקה
04-9810211	הופמן דניאל, קניטקס	04-8469831	גנר אריה, חיפה כימיקלים
9267202	הורביץ אלי, טבע	09-7481188	גניני עמירם, תיא השקעות
050-331330	הורוביץ משה,	5639189	גנר יוסף, תנופורט
5617025	הילמן אלכס (רויח), לשכת רואי חשבון	6083333	גרס יוסף (פרופ, עריד)
5204001	הירשטיין עמי, מלונות דן	6242222	גרס ראובן, רם חן חניונים
6968224	הלפרין דן	6386605	גרופמן שלמה, מלונות הכשרת הישוב
5671525	המבורגר יאיר, שלוח-הראל	07-6297600	גרינבאום אשר, מפעלי גרם
5757799	הראל יוסי, נטלי	04-8572121	גרינהולץ פיליפ, כפריס
09-9575240	הראל עזרא, רוגוזין, לידן	5145513	גרנות דוד, בנק דיסקונט
08-9470984	הרפי חן, אגרידב	6777110	גרניט שלום, גרניט מעי שבר ויחסי עבודה
6922020	הרצוג יצחק (עריד)	08-9425341	גת דוד, בן-יקר נת
5142224	הרציקוביץ אילון, ישמאר	08-9344644	גת רוני, יפאורה תבור
09-9581272	הרציקוביץ דורון, קום		ד
08-9343951	הררי חיים (פרופ'), מכון ויצמן	5674825	דאדבי יוסי, בנק הפועלים
		5637518	דביי יוכי, מגדל

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

6960111	זינגר שלום, זינגר ברנע	7	
6458181	זיסאפל זוהר, רדי	5647835	ובד שמיל, בנק למסחר
6458153	זיסאפל יהודה, בינת	09-8630505	ודמני יקי, טמפו
02-5892840	זיסקינד דן, טבע	6752406	ויעדמן ארז, עלית
5256179	זכרוני אמנון, עייד	5609332	זיור פרדי, איגוד הבנקים
6960111	זיסר מוטי, מרכזי שליטה	5380334	זיור גיל, היולט פקארד
6939698	זלקינד גרשון, אלקו החזקות	08-9322233	זילינגר צבי, וילי פוד
7521111	זלר אהרון, זלר אבילגון	9265272	זילמרסדורף רפי, אוסם-תמנון
06-6394758	זמיר אלי, פלסאון, מעגן מיכאל	04-8466007	זילסקר מרק, ברמל אוליפניס
5393400	זמיר ישראל, תדיראן	9331867	זילר אורי, אברות
6414271	זמיר צבי, מכון הנפט	02-5308100	זילק יהודה, משטרת ישראל
5483520	זעירא יחזקאל, טכס	6491081	זינגר יורם, מהדרין פרי אור
07-6291200	זקיש שמואל, מפעלי תובלה	09-8658478	זינקלר שמואל, דלתה אלקון
		5172777	זינגר זאב, לשכת סוכני הביטוח
		6852778	זינגר יעקב, עייד
		5341881	זינגל דוד, VDZ מימון ופיתוח
5789555	חוטל-נשי דוד (עו"ד), לשכת עו"ד	5193444	זינגר דוד, נחלת חבי להשקעות
04-8240091	חיות יהודה (פרופ'), אוני' חיפה	6386601	זיסברג רונן, הכשרת הישוב ביטוח
5142900	חייק אמיר (רו"ח), מכון היצוא	5604731	זיסלס דב (עו"ד)
7141211	חכמי יוסי, הפניקס	09-9514141	זיסמן דוד, ביילסול
5380802	חרל"פ שמואל, כלמוביל, כלמוטור	02-6525190	זינגברג אורי
02-5710263	חת מאיר, טבע	04-8415550	זלפמן דני, ולפמן
		02-6297617	זקסלר עוזי, הרשות לפיתוח ירושלים
		5269702	זקסמן בועז, אופיד טורס
		6417831	זרדי יוסף (דיר)
5179155	טהלר גדעון, אמריקן איירליינס	6301515	זרדור עוזי, שיכון ובנין אחזקות
02-6581611	טוטנאור יחזק, טוטנאור	6712201	זרטהיים מוסי, קוקה קולה
09-9561621	טולקובסקי גדעון, וריטאס	04-9970110	זרטהיים איתן, ישקר
5672700	טורבוביץ' יורם, השקעות דיסקונט	04-9970100	זרטהיים סטף, ישקר
5646241	טיבר רמי, ציון חבי לביטוח		
5193733	טיברג ארנון, דלתא גליל		
07-6611110	טיטלבוים יחיאל, אקסטרא פלסטיק		
06-6410251	טירה עודד, פניציה	04-8335777	זאבי גדי, קבוצת זאבי
02-6552401	טל יצחק, בנק ישראל	04-8652150	זבה יורם (דיר), צים
01-5317500	טלמון שי, החשב הכללי באוצר	9688203	זהבי אביטעם, מוצמט זהבי
6231105	טמיר דוד, פרסום טמיר-כהן	02-5632588	זיסמן צבי, (פרופ')
		5127755	זינגרן אליעזר, דחף
		5615666	זידלר שלום, תה ויטוצקי
6090594	יער יצחק, חברת פרומה	6489343	זיו יחיאל (פרופ'), זיו יעוז והדרכה
04-8462401	יהודאי אורי, פרומארום	09-9542211	זינגר אריה, חברות ליעוז ככללי
9241234	יהודאי אריה, עץ לבד		

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

09-9501735	נוביק נמרוד, מרחב	6082282	מוזס ארנון, יריעות אחרונות
5673618	נחמה שלמה, בנק הפועלים	6870075	מוזס עודד, גרמולוט
5672150	ניסן ירה, בנק המזרחי	6939400	מוזס עקיבא, מפעלי רוזנס
4978467	ניסנון מאיר, י.ב.מ. ישראל	5442370	מוזס מיכא (עו"ד)
04-8539444	ניצן חנוך, גבי ים	09-9599500	מוזס אורן, סלקום
5349583	נמרודי יעקב, הכשרת הישוב	5642828	מוזס יעל, מורין-טאכר
5832001	נמרודי עופר, מעריב	6938511	מוזס דוד (עו"ד)
09-9577110	נפתלי רוני, מי עדן	5628562	מוזס בצלאל, סלונות גני שולמית
6930159	נתיב משה, עמינו	5531115	מיטני אליעזר, זיק מיטני
5146710	נתנאל עוזי, דיסקונט חיתום	6923310	מיכאלי דן (פרופ'), קופ"ח
	ס	02-5317300	מילגרום דוד, המפי על התקציבים באוצר
5461515	סבג גבי, א.א.א.ס	5485701	מיטל שלמה, התעשייה הצבאית
09-9591216	סגול סמי, סניר פלסטיק	6493223	זילר אלכס, רפק
9481521	סגיס עמי, שופרסל	09-9501735	מיטל יוסי, מרחב
6957555	סוארי יצחק (פרופ')	5145551	וינטקביץ אריה, בנק דיסקונט
5612566	סוידי שאול, טוטו	5762444	מיתר שמואל, עורק
08-9183333	סולן יעקב, סולן נקשרות	9265111	מלמד אברהם, דובק
5110400	סומך גד, (נריח), סומך חייקין	6710555	מור יצחק, דוד לובינסקי-כח ציטורא
6407560	סוקולוב מוטי (פרופ'), המי לחייו טכנולוגי	6392511	מנחם רן, מנחם
5632775	סורוקה איתן, אזורים שיכון ופיתוח	5173606	מני אליהו (דיר), אלון
5794560	סטומצקי ערי, סטמצקי	08-9275603	מנשה אורי, קרגל
08-9282888	סידס דני, מ. סידס ובנו	6957542	מסד גורא, איגוד התעשייה הקיבוצית
5674141	סיון עמירם, בנק הפועלים	5115115	מסר אלי, אוטוריין אירלינס
7654706	טלבין שמואל, מהדרין-נדל"ן	04-8356767	מצנע עמרם, עיריית חיפה
5285126	סלונים אורי (עו"ד)	5622322	מקבי אלי, דובר
5225614	טלוצקי חיים, יעקב אורי	6951112	מקוב גדעון, פרדס
08-9344022	טלע מיכאל (פרופ'), מכון ויצמן	09-9574246	מקוב עמיר, מכון היצוא
02-5317247	טמט ציפי, הממונה על שוק ההון	053-566134	מר-חיים עמוס
02-6436198	טמית חנוך, סמית מרכז למחקר	6968224	מרון מגדי (נאלין מיל), איפטיק מגדן
5279888	טמל נעם, התיאטרון הקאמרי	5196231	מרידור ליאורה (דיר), הבנק הבינ"י
5611664	ספיר עמוס	02-602080	מרידור טלי, הסוכנות היהודית
6935690	ספרן אמנון, פועלים השקעות	5121203	מרמיר חנוך, הארץ
9774788	סקאל סולי, אחים סקאל	5121246	מרקוס יואל, הארץ
07-6473238	סתיו יגאל, נטפים	5723620	משי צבי, ויזה כ.א.ל
	ע	04-9878704	משכית ראובן, זוגלובק
08-8522920	עברוני עמירם, רומזין		נ
9245160	עובדיה אריה (דיר), דובק	6922020	נאמן יעקב (פרופ'), הרצוג-פוקס-נאמן
09-9525555	עופר דורון, אחים עופר	7108282	נאמן עופר, אזוריין
		02-6290800	דיב דן, רשות הדואר

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

6964146	מישמן אליעזר, מישמן השקעות	09-9525555	עופר יולי, אחים עופר
06-6272722	מישמן גדעון, פנקית	08-8608585	עזרא דוד, מאיר עזרא ובנו
6772081	מישר אלי (ד"ר), משר מעבדות	06-6240500	עזרני יטן, אליאנס
5460404	מלג אליעזר, מאקפל	6081300	עזריאלי דוד, קנית
02-5692400	פלד עוזי, טלעד	6081300	עיתן מנחם, קנית
04-8548200	פלד רפי, חברת חשמל	5263366	עירד מנדי, כלל אלקטרוניקה
1608633	פלדמן אבידור (ע"ד)	04-8722122	עלי עובדיה, בתי זיקוק
1922201	פלדמן אריק, אנד	5490631	עמית צבי
1196146	פלדמן זאב, הבנק הבינאי	6301030	עמית שאול, סולל בונה
1716201	פלדשו יואל, אל-על	5570973	ענבר אברהם, ויטני ישראל
082251	פלוצקער סבר, ידיעות אחרונות	9004111	ערבות רמאל, אשר רובוטק
1394444	פלוטי דני, מלוות אפריקה ישראל		
1251115	פליישר בני, גדות		
1241241	פליישר עמירם, יח"צ		
09-9517701	פפושדו אלי, מלוות ים סוף	09-9577977	פדרמן דיוויד
487960	פקלמן דב (פרופ'), P.O.C.	5202430	פדרמן יקותיאל, מלוות דן
01-7647722	פקר יוסף, פקר פלדה	5202430	פדרמן מיכאל, מלוות דן
01-7647722	פקר נלי, פקר פלדה	5204040	פדרמן עמי, מלוות דן
01-5897425	פרומן דב (ד"ר), אינטל	5442110	פוגל דוד, פרסום פוגל-לוי
6951869	פרופר גר, אסם	5149701	פוגל יונה, בנק לאומי
9265226	פרופר דן, אסם	5495151	פודחורצר משה, נביעות
09-9599696	פרי יעקב, סלקום	6953139	פודים יאיר, לידר הנפקות
5108401	פרי מיכאל (פרופ'), מוצוב	9683227	פוטקובסקי אלי, מכון וולקני
5318536	פרידלנדר יהודה (פרופ'), אוניברסיטת בר-אילן	9392333	פויכטונג עזריאל, פויכטונג
5116701	פרידמן אבי, קונטיננטל אירלנד	7532140	פולק זיל, דפי זחב
6110247	פרידמן אלחנן, פ.א. יעוץ	050-218048	פוקס אהוד, מפעלי הכרום
6913777	פרידן אודי, פרסום ראובני פרידן	5759867	פורם יצחק, בורסת היהלומים
6941616	פרידריך סמי, שלדור	08-9392201	פורר יהושע, עיריית רחובות
02-6755233	פרייליכמן חיים, בנק טפחות	6232525	פורר יצחק, (רו"ח), קוסט לב-ארי פורר
7650393	פרייס שלמה, כלל תיירות	02-5105512	פורת ארי, רשות השידור
04-8253801	פריצקר שמשון, פריצקר יזמות	6923312	פטרבורג יצחק (ד"ר), קופ"ח
02-6552701	פרינקל יעקב (פרופ'), בנק ישראל	5196226	פזמנקובסקי שלמה, חבנק הבינאי
5443525	פרינקל נתן, מליבו	6138613	פינברג נחום (ע"ד)
6954244	פרינקל שמואל, אפסילון	6939555	פילוסוף אבי (ע"ד)
6090790	פרס נחמיה, דוברת-שרם	5281145	פילץ ארי, דיזינגוף סנטר
6955669	פרס שמעון	07-6461223	פינר נחום (פרופ'), אוניברסיטת בר-אילן
03-6921585	פרץ עמיר, ההסתדרות הכללית	5191311	פינטוב נועם, בנק איגוד
09-9593206	פרץ עמנואל, קומפק	09-8638590	פינקלמן אביעם, דלק השקעות
9001000	פרץ אבי, בנק	6919245	פינקלשטיין סטנלי, אנגלו סכסון

דמויות מרכזיות בחברה ובכלכלה בישראל

9710235	שלום צבי, רשות שדות התעופה	04-8460246	רינגרט יגאל, מספנות ישראל
09-9595043	שלונסקי משה, רשת	5149331	רץ איתן, בליל
6475053	שלח חזי	5103366	רפאל אמנון (עו"ד)
6752401	שלכט דוד, עלית	6963817	רפואה זאב, האפט רפואה
5333999	שמאי אודי, אומני מותגי מזון	6090727	רקנאטי אודי, אי.די.בי
5457905	שמיר גדעון, רשות הנמלים והרכבות	04-8510211	רקנאטי אריאל, אל-ים
5119255	שמיר מאיר, מבטח שמיר	6966728	רקנאטי ליאון, אי.די.בי
9245246	שמלצר שלמה, שלמה השכרת רכב	7650105	רקנאטי ליאון, כלל
6469046	שמעון סמי, יכין הקי"ל	5607571	רקנאטי לני, השקעות דיסקונט
6430876	שנהב יהודה (ד"ר)		
7450111	שני אבי, כלל		ש
5854025	שני מאיר, ביטוח ישר	5143512	שבים שבתאי, קופי"ח מכבי
5303513	שני מרדכי (פרופ'), בייח שיבא	5441417	שוב יוסף, עו"ד
5443535	שניידר יוחאי, מליבו	7657250	שביא אפי, ניוסקו
5654027	שניידמן מוקי, צור-שמיר	050-238294	שדה אמנון
5751188	שניצר משה, שניצר ושות'	5197713	שדה רפי, ישרוטל
5655740	שנער אורי, קשת	6130333	שדמון דורי, טלטקו
9223550	שנקר ישראל, צינקל	5103581	שחם אפרים, רשפ"ת
04-8573291	שסטוביץ שמעון, ש. שסטוביץ בע"מ	02-5317200	שווחט בינה, שר האוצר
5106660	שרגא אליעד (עו"ד), התנועה לאיכות השלטון	02-5380408	שולדנפריי גיל, לינד
6382664	שרון שלמה, טרנסכלל	5121313	שוקן עמוס, הארץ
6953144	שרם יצחק, דוברת-שרם	5656748	שור עמירם, מ.ל.ל
5219292	שרמיסטר יגאל, השמירה	5769999	שחק חסי (רו"ח), שחק ושות'
9630334	שרף שלמה, אלקטרה	5621177	שחר יעקב, מאיר הגדה למכוניות
	ת	08-9274338	שחר עודד, צעורות המזהית
5765757	תאומים משה, פרסום גיתם	050-260083	שטייגר דורון
02-6556104	תדמור דוד (ד"ר), תמיס, הגבלים עסקיים	6083444	שטיינגרט משה, קרדן
5630903	תירוש שלמה, אגרקטקו	03-7533562	שטראוס מיכאל, תשלובת שטראוס
02-6557198	ונמיר יוסי, ביונט ישראל	02-5301112	שטרן יאיר, הסלוביזיה הישראלית
5106463	תמרי רמי, סרף השקעות	5121370	שטרסל נחמיה, עיתון הארץ
02-5395285	תפוחי איזי, בזק	02-6556204	שי נחמן, הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו
09-8638488	תשובה יצחק, תשלוח	5751777	שינין יעקב (ד"ר), מודלים כלכליים
		6965154	שילה נתן (עו"ד)
		5755466	שירן שר-שלום, שירן מזון והשקעות
		5643508	שלגי יוסף, מליבו
		6082477	שלז אילון, ידיעות אחרונות
		6882929	שלו יצחק, איטקט
		09-9597311	שלוש יואב, סאיטקט
		5612718	שלום אפרים, המתעזה לענף הירקות